

Senu, svešu un īsu radio, sakaru un elektrotehnikas vārdu ilustrēta vārdnīca

Vārdnīca veidota uzrakstu uz Latvijas sakaru tehnikas ražojumiem (radiouztvērēju aizmugures vāki, skalas, detaļas) labākajai sapratnei. Tā **vienkāršoti** skaidro arī radiotehnisko un sakaru ierīču elektriskajās shēmās, aprakstos, remontinstrukcijās, lietošanas pamācībās, reklāmas katalogos un populāri zinātniskajā literatūrā lietotos vārdus (jēdzienus) un to saīsinājumus. Atsevišķiem skaidrojumiem pievienoti arī attēli un iekavās arī konkrēti radioaparātūras nosaukumi.

Radiorūpniecības sākums bija arī latviešu tehniskās valodas attīstības laiks. Īpatnējais latviešu, vācu un krievu valodu sajaukums bija starpkaru Latvijas neatņemama sastāvdaļa.

Latviešu tehnisko zinātņu terminoloģija sāka veidoties 19. gadsimta beigās. Līdz ar izglītības un latviešu rakstu valodas izplatību parādījās pirmās dabas zinību mācību grāmatas. Pēc Latvijas neatkarības iegūšanas mācību grāmatās uzkrātie termini bija pamatā pirmajām tehnisko terminu vārdnīcām. Terminoloģijas komisija darbojās Izglītības ministrijā. Pirmais tās devums bija "Techniskās sekcijas vārdu saraksts, pieņemts Valodniecības komisijas un Techniskas sekcijas 22. dec. 1920. g. un 21. janv. 1921. g. kopsēdēs". 1922. gadā tika izdota "Zinātniskās terminoloģijas vārdnīca". Tajā publicēti 234 elektrotehnikas termini. 1939. gadā tiek izdota "Vāciski – latviska elektrotehniskā vārdnīca" ar daudz lielāku terminu skaitu (ap 5000). Tehnisko terminu attīstība gāja kopsolī ar valodas un izglītības attīstību un tulkojumu nepieciešamību. Galvenā ietekme bija tuvāko kontaktu valodām. Rusifikācijas laikmetā tā bija krievu, bet līdz 20. gadsimta vidum – vācu valoda. Pēc Otrā pasaules kara to atkal nomainīja krievu, bet no gadsimta beigām angļu valoda. 1977. gadā tiek publicēta "Krievu – latviešu politehniskā vārdnīca", kurā ir arī elektrotehnikas termini.

Daļai no terminiem skaidrojumā iekavās dots arī termina paraugs un avots.

Terminu pilnveides un maiņas rezultātā pašreizējā paaudze vairs nesaprot daudzus pagājušajā gadsimtā veidotos un lietotos vārdus (vecvārdus), tāpēc atsevišķi no tiem iekļauti vārdnīcā.

Vārdnīcā iekļauti arī atsevišķi tematam atbilstoši 20. gadsimta otrās puses sociālisma laika žargonvārdi.

Vārdnīcā arī daļēji iekļauti sakaru un elektrotehniskās aparātūras ražotāju Latvijā no 19. līdz 21. gadsimtam nosaukumi.

Vārdnīcā doti apzīmējumu skaidrojumi akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijām un to komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam.

Termini vispirms rakstīti latīņu alfabēta burtiem un iekavās oriģinālajā rakstībā.

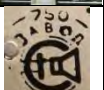
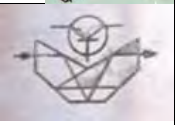
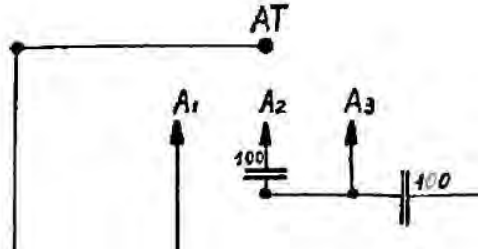
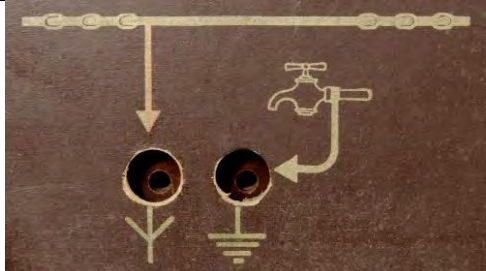
Galvenokārt skaidroti Latvijas teritorijā lietotie latviešu, krievu un vācu valodas vārdi līdz 21. gadsimta sākumam. Pirmskara Latvijā ražoto izstrādājumu lietošanas instrukcijas un uzraksti uz tiem bija latviešu valodā – eksportam domātajiem arī vācu, franču, igauņu, lietuviešu, norvēģu un somu valodās. Reklāmas katalogi bez latviešu valodas sastopami arī vācu, franču, igauņu, lietuviešu valodās. 30 – to gadu otrā pusē rūpnīca VEF veidoja arī reklāmas ārvalstu preses izdevumos. Tie sastopami valstīs, kurās bija VEF pārstāvniecības – Šveicē, Lietuvā, Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā, bet visvairāk reklāmas bija Igaunijas presē. Pēc 2. Pasaules kara ražojumu instrukcijas un uzraksti uz ražojumiem bija latviešu un krievu valodās, vēlāk tikai krievu valodā. Tikai 20. gadsimta 80 - to gadu beigās uz Latvijas radiotehniskajiem ražojumiem uzrakstu veidā atgriezās latviešu valoda.

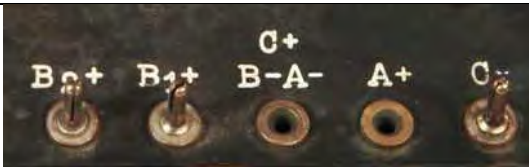
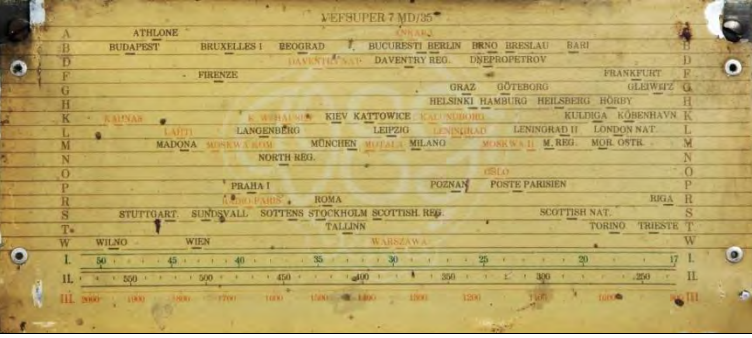
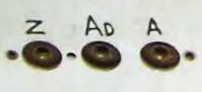
Sakarā ar 20. gadsimta otrajā pusē izvērsto eksportu uz Eiropas (Anglija, Francija) un atsevišķām Latīņamerikas valstīm (it sevišķi uz Kubu) tiek veidoti speciāli eksportam paredzēti modeļi un lietošanas instrukcijas angļu, franču, vācu un spāņu valodās. Atsevišķiem modeļiem arī uzraksti uz skalām un uztvērēju kastēm ir šajās valodās.

Latvijā ražoto radiotehnisko izstrādājumu nosaukumi un bijušajā PSRS ražotās sadzīves radiotehnikas iedalījumi klasēs un sarežģītības grupās apskatīti atsevišķā autora rakstā.

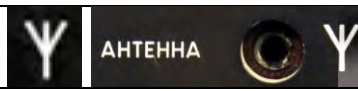
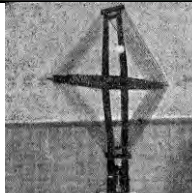
Radioierīču tipu apzīmējumu sistēma plašāk aprakstīta autora veidotajā Latvijas radiotehnikas datu bāzes aprakstā.

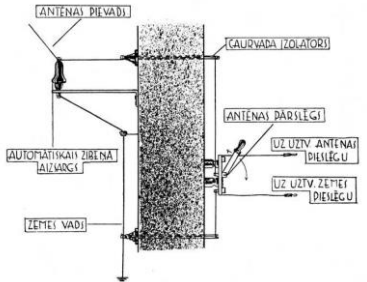
Termins	Skaidrojums
(+) (-)	ārējās barošanas pieslēgvietas un strāvas avota polaritātes apzīmējums
+An	anodbaterijas pozitīvā pola pieslēgvada plāksnītes uzraksts
+Anods	anodbaterijas pozitīvā pola pieslēgvada plāksnītes uzraksts
μF	pikofarada (pF) apzīmējums 20. gadsimta pirmajā pusē Amerikā un Francijā. 2000μF = 2000pF = 2 nF
0 (nulle)	uzraksts uz Apsīša un Žukovska firmas uztvērēju rokturiem – slēga stāvoklis – izslēgts
13	īso viļņu 13 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts
16	īso viļņu 16 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts
19	īso viļņu 19 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts
2 klasa (II класса)	krieviski – otrās klases (uztvērējs)
2 way 3 drivers	angliski – 2 joslas 3 skaļruņi akustiskajām sistēmām

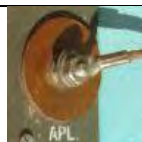
200 GC (200 ГЦ)	zemo frekvenču (zem 200 Hz) filtra slēgs (Melodija 101 stereo)	
25	īso viļņu 25 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts	
25 LPSR	bijušās LPSR valsts svētkiem (konkrēti – LPSR 25. gadadienai) veltīts uzraksts uztvērējiem (Selga)	
30 let pobedi (30 лет Победы)	bijušās PSRS valsts svētkiem (konkrēti – uzvaras Lielajā Tēvijas karā 30. gadadienai) veltīts uzraksts uztvērējiem (VEF 202)	
300 -175	skaņuplašu ārējā diametra pārslēga uzraksts elektroatskaņotājiem	
31	īso viļņu 31 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts	
33/45/78	elektroatskaņotāju diska apgriezību skaita minūtē pārslēga uzraksts	
3D skaņa	telpiska skaņa, tilpuma skaņa – monofoniska skaņa ar vienmērīgu skanējumu 180 grādu robežās uztvērēja priekšā, kuru iegūst ievietojot uztvērēja kastē vismaz 3 skaļruņus	
41	īso viļņu 41 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts	
4662	uztvērēju optiskās noskaņošanās indikators (mirdzlampa)	
49	īso viļņu 49 metru apakšdiapazona slēga vai slēga stāvokļa uzraksts	
5 KGC (5 КГц)	augsto frekvenču (virs 5 kHz) filtra slēga uzraksts (Melodija 101 stereo)	
50 let oktjabrja (50 лет октября)	bijušās PSRS valsts svētkiem (konkrēti – oktobra revolūcijas 50. gadadienai) veltīts uzraksts uztvērējiem (VEF Spīdola 10, Rigonda 102)	
750 rūpnīca (750 завод)	PSRS Aizsardzības ministrijas 750. propagandas tehnisko līdzekļu rūpnīca, ražotas ģitāras, pastiprinātāji u.c., Rīga, Citadeles iela 1	
78, 45, 33, 16 (78, 45, 33 ^{1/3} , 16 ^{2/3})	elektroatskaņotāja diska apgriezību skaita minūtē pārslēga stāvokļu uzraksti	
808 rūpnīca (808 ООМЗ)	PSRS Aizsardzības ministrijas 808. eksperimentālā optiski – mehāniskā rūpnīca, ražoti augstas precizitātes optiskie, satelītu un lāzera mērinstrumenti, Rīga, Bieķensalas iela 6 un Daugavgrīvas iela 67a, 1940.-1993. 1993.-2002. – SIA LMO (Latvijas Mehānika un Optika)	
A	ampērs – strāvas stipruma mērvienība	
A	 ārējās antenas pieslēgkontakta apzīmējums uz uztvērēju kastes aizmugures vāka un dažreiz arī uz uztvērēja šasijas. Dažiem uztvērējiem antenas pieslēgs izvietots kastes augšā vai sānos. Vairāku antenas pieslēgvietu gadījumā tie apzīmēti kā A₁, A₂, A₃. Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos. Antenas pieslēglīdzda var tikt apzīmēta arī ar uzrakstu dažādās valodās (ANTENA, АНТЕННА, ANTENN, ANTENNE) vai piktogrammām. 	

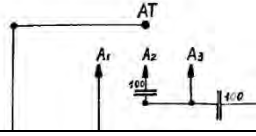
A (A+, A-)	uztvērēja (pastiprinātāja) barošanai paredzētās tā saucamās A – baterijas (kvēles baterijas) pozitīvā vai negatīva pola pieslēgkontakts agrīnajiem PTVGD ražojumiem (uztvērējiem un pastiprinātājiem). Šāds apzīmējums pašā Latvijas radiobūves sākumā tika aizgūts no angļu un amerikāņu apzīmējumu sistēmas (A – kvēles baterija, B – anodbaterija, C – lampas tīkliņa priekšsprieguma baterija). Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos.	
A (A+, A-)	uztvērēja (pastiprinātāja) barošanai paredzētās anodbaterijas pozitīvā vai negatīva pola pieslēgkontakta apzīmējums 20 – to gadu vidus un vēlākajiem ražojumiem pēc Eiropā pieņemtās apzīmējumu sistēmas (A – anodbaterija, B – kvēles baterija, C – lampas tīkliņa priekšsprieguma baterija). Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos.	
A.T.C.	angliski – automatic tuning control – automātiskās noskaņošanas kontrole (Rigonda-Symphony)	
A/S	atklātā sabierība (A/S A.Apsītis un F.Žukovskis)	
A/S	akciju sabiedrība	
AAG	vāciski – Antennen Abstimm Gerät. Otrā Pasaules kara laikā ražots lidmašīnu radiostaciju antenu noskaņošanas bloks	
ABC skala	skala, uz kuras raidstaciju uzraksti garajos un vidējos viļņos sakārtoti raidītāju nosaukumu alfabētiskā secībā (Vefsuper 7MD/35)	
abonements	šeit – dokuments, kas piešķir tiesības noteiktu laiku lietot radiouztvērēju	
abonentmaksa	maksa par abonementu	
abonents	persona, kurai ir abonements – šeit – tiesības lietot radiouztvērēju	
absorbēt	uzņemt sevī – radiotehnikā ar šo vārdu apzīmē gadījumus, kad slēgtā ķēdē vai vidē tiek absorbēta elektromagnētisko viļņu enerģija	
absorbētie viļņi	daļa no viļņu enerģijas tiek absorbēta vidē, kurā tie izplatās – tādēļ arī radio viļņi neizplatās bezgalīgi tālu	
AC	angliski – a lternating c urrent – maiņstrāva	
AD	dubultantenas (doublet, prettrokšņu antenas) pieslēgvietas apzīmējums (Vefluxus MDGr/38)	
AEG	vāciski – Allgemeine Elektricitäts Gesellschaft – Vispārējā Elektriskā Sabiedrība – 1883.-1996. Vācijas elektrotehniska firma	
AEG KSRR	AEG (Allgemeine Elektricitäts Gesellschaft) krievu sabiedrības Rīgas rūpnīca, Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1904.-1905.	
AEG Ostlandwerk GmbH	vāciski – VEF nosaukums vācu okupācijas laikā – SIA AEG Austrumzemes rūpnīca, Rīga, Vidzemes gatve 19, 1941.07.07.-1944.10.	
AEP (АЭП)	skat. – RAR, АЭП – автоэлектронприбор, Rīgas аutoelektroaparātu rūpnīca	
aerometrs	mērinstruments, parasti speciāla pludiņa formā, pēc kura iegrimes dziļuma var noteikt šķidruma koncentrāciju vai īpatnējo svaru	
AF	a ugst f rekvence	
AFP	1. a ugst f rekvences p astiprinātājs	

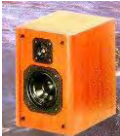
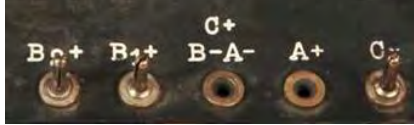
	2. automātiskās frekvences pieskaņošanas slēga vai indikatora UĪV diapazonā apzīmējums	
Agfa	vāciski – Aktiengesellschaft für Anilinfabrikation – anilīna (krāsvielu) ražošanas akciju sabiedrība, dibinājis Pauls Mendelsons Bartholdi 1867. gadā Rummelsburgā pie Berlīnes, no 1897. gda ražo foto ķīmikālijas un materiālus, vēlāk viena no lielākajām Eiropas foto materiālu un foto aparātūras ražotājām.	
Aina	VEF ražotā fotopapīra marka	
aizmugures vāks radiouztvērēja	uztvērēja kastes aizmugures nosegvāks, lai norobežotu pieeju uztvērēja detaļām un montāžai. Uz VEF uztvērēju aizmugures vāka parasti ir VEF emblēma, modeļa nosaukums, antenas, zemes, papildu skaļruņa un gramofona pieslēgvietu apzīmējumi, uzlīme ar modeļa nosaukumu un fabrikācijas numuru, lampu izvietojuma shēma, tīkla spraudnis	
aizsarga spuldzīte	skat. – aizsargspuldze	
aizsarglampas	aizsargtīkliņa lampas – lampas ar četriem elektrodiem (tetrodes) katodu, anodu, tīkliņu un aizsargtīkliņu	
aizsargs	drošinātājs	
aizsargspuldze (aizsarga spuldzīte)	agrāko izlaidumu tīkla strāvas uztvērējos – anodsprieguma ķēdē virknē ieslēgta skalas apgaismošanas spuldzīte, kura pie anoda strāvas palielināšanās pārdeg, pildot drošinātāja funkcijas (T4055)	
Ak+	akumulatora pozitīvā pola pieslēgvada plāksnītes uzraksts	
akumulatora plate	akumulatora elektrods, sastāvošs no svina režģa, kurā iepildīta aktīvā masa – ir pozitīvās un negatīvās plates	
Akumulators	Latviešu akumulātoru rūpniecība “Akumulātors”, Rīga, Blaumaņa iela 5a, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti dažu modeļu, nedaudz uztvērēju, nav saglabājušies	
akumulators	akumulatora pieslēgvada izvades vieta uztvērēja aizmugures vākā (Vefsuper B306)	
akumulators	ierīce, kurā var uzkrāt enerģiju (līdzstrāvu) – elektroķīmisks strāvas avots – sastāv no trauka ar elektrolītu (skābe vai sārms) un platēm	
akumulatoru pildītājs	taisngriezis akumulatoru uzlādei no elektriskā tīkla (PTDGD akumulatoru pildītājs)	
akumulēt	uzkrāt	
akustiska sistēma	skanda, blāura, tumba - radioelektronisks aparāts skaņas frekvences elektrisko signālu atskaņošanai	
akustiski augstvērtīga uztvērēja kaste	akustiski pareiza uztvērēja kastes forma, materiāls un iekārtojums, lai atskaņotu pēc iespējas plašāku skaņu joslu	
Alfa	1959.-1965. LPSR TSP Rīgas aparātbūves rūpnīca ar SKB, 1966.-1971. PSRS Elektroniskās rūpniecības ministrijas Rīgas pusvadītāju ierīču rūpnīca ar SKB, 1971.-1977. Ražošanas tehniska apvienība Alfa (RPIR un RMZPI), 1977.-1990. Ražošanas apvienība Alfa (RPIR, RMZPI, MITRAN, Invertors) 1990.-1991. PSRS Elektroniskās rūpniecības ministrijas A/S Alfa, 1991.-1997. A/S Alfa, 1997. sadalīta - A/S “ALFA RPAR” un A/S “RD ALFA mikroelektronikas departaments”	

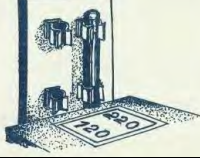
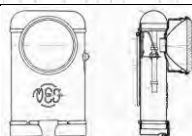
ALFA RPIR	A/S ALFA, Rīga, Ropažu iela 140, 1997.-	
alnico	skalņu ar pastāvīgo (permanento) magnētu materiāla sakausējums – (alumīnijs+niķelis+kobalts)	
alternators	ģenerators – maiņstrāvas ražotājs	
AM	skat. – amplitūdas modulācija	
AM (AM)	krieviski – амплитудная модуляция – amplitūdas modulācija	
ampērmetrs	mērinstruments elektriskās strāvas stipruma mērīšanai	
ampērs	(A) elektriskās strāvas stipruma mērvienība 1A = 1 000 mA (miliampēriem) = 1000000 μA (mikroampēriem)	
ampērstunda	(Ah) elektrības daudzuma vienība – 1 ampērstunda ir 1 ampēru stipras strāvas plūsma 1 stundu	
AMPLIFIER - TAPE	angliski – pastiprinātājs – magnetofons, šo aparātu pieslēgvietu apzīmējumi (Akords stereo E)	
amplitūdas modulācija (AM)	vēsturiski pirmais modulācijas veids, kuru izmanto radiosakaros, lai mainītu pārsūtāmā signāla stiprumu (amplitūdu) pirms pārsūtīšanas	
AMTS (AMTC)	krieviski – автоматическая междугородная телефонная станция – automātiska tālsatiksmes telefona centrāle	
anodaparāts	aparāts anodsprieguma iegūšanai no apgaismošanas tīkla, anodstrāvas taisngriezis, tīkla anods (PTVGD anodaparāts)	
anodbaterija	elementi vai akumulatori, kuri pieslēgti lampu anodiem	
Anode	Viena no PTDGD ražotajām anodbateriju markām ar spriegumu no 15 līdz 120 voltiem	
anods	pozitīvais elektrods – baterijās – pozitīvais (+) pols, radiolampās – elektrods, pie kura pievieno strāvas (baterijas) pozitīvo polu (VEF 100 voltu anodbaterija)	
anodstrāvas taisngriezis	skat. – anodaparāts	
antena	ierīce, ar kuru izstaro un/vai uztver elektromagnētiskos viļņus – uztverošā antena radioviļņu enerģiju pārveido elektriskās strāvas enerģijā, kuru pēc tam pastiprina un pārveido skaņā radiouztvērējs	
antena	antenas pieslēgvietu apzīmējumi	
antena L veida	horizontāli nostiepta stieple, kuras vienā galā ir antenas pievads (novads) uz uztvērēju	
antena T veida	horizontāli nostiepta stieple, kuras vidū ir antenas pievads (novads) uz uztvērēju	
antena, istabas	telpās ierīkota antena	
antena, rāmja	ļoti liela diametra spole, kura aizvieto parasto antenu un kurai ir izteikta virziendarbība (Prof. Denfera 1926. gadā gatavots 8 lampu uztvērējs)	
antenas (zibeņa) pārslēgs	sviras pārslēgs, ar kuru antenu savieno ar uztvērēju vai ar zemējumu	

antenas filtrs	tiešā slēguma uztvērējā iebūvēts vai ievietojams filtrs vietējās raidstacijas izslēgšanai (vājināšanai)	
antenas caurvads	ēkas sienā iestiprināts izolēts metāla stienis, kurš savieno antenas ārējo daļu ar antenas pārslēgu	
antenas izbīde	antenas izbīdes un sabīdes (ievilces) vadības rokturis auto uztvērējiem (AV75 ČS)	
antenas komplekts	ārējās antenas izbūvei nepieciešamo materiālu komplekts (ap 50 metru bronzas stieple vai trosīte, 2 antenas galu izolatoru komplekti, ievadu izolatori, izolēta ievada stieple, zibensaizsargs vai antenas pārslēgs)	
antenas kondensators	starp antenas pievadu un vienkontūra uztvērēju ieslēgts kondensators pamatviļņa saīsināšanai un/vai izmantojot elektriskās apgaismošanas tīklu kā antenu	
antenas novads	vads (stieple) no antenas horizontālās daļas līdz antenas ievadam vai antenas caurvadam	
antenas pievads	vads (stieple) un tā stiprinājuma izveidojums, kas savieno antenu ar radio uztvērēja antenas automātisko zibensaizsargu un antenas pārslēgu	
antenas saite	(skat. arī saite) saite starp antenu un pārējo uztvērēja elektriskās shēmas daļu. Mainot antenas saiti, var mainīt uztvertās raidstacijas skaļumu un uztvērēja selektivitāti	
antenas viļņa garums	katrai antenai ir sava kapacitāte un pašindukcija, kuru nosaka antenas garums un izvietojuma augstums virs zemes, tādēļ katrai antenai ir savs noteikts viļņa garums	
ANTENN	zviedriski – antena	
antenu būves noteikumi	“Saistošie radiofona noteikumi” noteica Latvijā 20.gs. 20.-40. gados stingrus noteikumus radioaparātu āra antenu, tas ir tādu, kas pilnīgi vai daļai izbūvētas brīvā gaisā, izbūvei	
antifona tinums	skat. – kompensācijas tinums	
AON (AOH)	krieviski – автоматический определитель номера – automātiskais numura noteicējs (ANN) telefonijā	
AP (АП)	krieviski – автоподстройка – automātiskā pieskaņošanās skat. arī – APC,	
Ap.tips	aparāta tips (uztvērēja modelis)	
APČ (АПЧ)	krieviski – автоматическая подстройка частоты – AFP – automātiskās frekvences pieskaņošanas slēga vai indikatora apzīmējums UĻV diapazonam	
aperiodiska ķēde	elektriska ķēde, kura nespēj patstāvīgi svārstīties, kurai nav īpatnējas svārstības un kura svārstās uzspiesto svārstību ritmā	
Apgaismes tehnika	Ražošanas apvienība, Rīga, Ādažu iela 3. Izveidota 1986. gadā uz Rīgas elektrospuldžu rūpnīcas, Rīgas apgaismes tehnikas un Rīgas eksperimentālās mehanizācijas līdzekļu rūpnīcas bāzes.	
apgaismošanas tīkls	maiņstrāvas vai līdzstrāvas elektroapgādes tīkls sadzīves vajadzībām	
apkalpes instrukcijas uzlīme	īsa apkalpes instrukcijas uzlīme uz atsevišķu uztvērēju korpusa (Vefsuper KB416)	

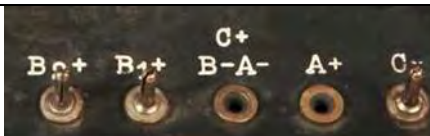
APL	saīsinājums vārdam “aploks”. Uzraksts uz VEF ražotā elektriskā gana kastes pieslēgspailes lopu aploka augstsprieguma vada pievienošanai																					
Apollo	no 1936. gada VEF izgatavots elektriski sasilams bārdas skūšanas aparāts																					
APP-2 (АПП-II)	krieviski – тип АПП-II (А – автономное питание, П – радиоприемник, П – полупроводниковый, II – 2 класс) – autonomas barošanas otrās klases pusvadītāju uztvērēja apzīmējums. Radio aparātūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 5651-64. (VEF 202)																					
APP-4 (АПП-IV)	krieviski – тип АПП-IV А – автономное питание, П – радиоприемник, П – полупроводниковый, IV – 4 класс) – autonomas barošanas ceturtās klases pusvadītāju uztvērēja apzīmējums (Selga 402)																					
APR	automātiskā pastiprinājuma regulēšana (dažreiz dēvēta arī par automātisko jūtības regulēšanu vai automātisko skaļuma regulēšanu)																					
Apsits & Schukovsky	agrīnais A.Apsīša un F.Žukovska firmas apzīmējuma uzraksts																					
Apsīša un Žukovska firmas uzraksta plāksnītes	Apsīša un Žukovska firmas uzraksta plāksnīšu paraugi																					
Apsītis un Žukovskis	Atklātā sabiedrība “Radio ražošanas firma “A.Apsītis un F.Žukovskis”, Rīga, Šķūņu iela 30/32, Dārza iela 16, Kaļķu iela 3, 1933.-1940.																					
aptveroša skaņa	stereo skaņa (Jaunais Ceļš 1959.05.07. – Tādēļ it kā rodas “aptveroša” skaņa)																					
APV 61 (АПВ 61)	krieviski – АПВ 61 – автомобильный приемник высшего класса 1961 – augstākās klases uztvērējs automobiļiem 1961. gada ražojums																					
argons	cēlgāze, kuru pildīja dažās taisngriežu lampās																					
ARU (АРУ)	krieviski – автоматическая регулировка усиления - automātiskā pastiprinājuma regulēšana, skat. – APR																					
AS (AC)	krieviski – акустическая система – akustiska sistēma – radioelektronisks aparāts skaņas frekvences elektrisko signālu atskaņošanai (6AS-221 (S20))																					
AS parametri	piemēram – AS Radiotekhnika BL50 parametri <table><tr><td>3 joslas, 3 skaļruņi</td><td></td></tr><tr><td>Fāzu invertors bass reflex</td><td></td></tr><tr><td>Muzikālā jauda ne mazāk kā</td><td>150 W</td></tr><tr><td>Nominālā elektriskā pretestība</td><td>8 Om</td></tr><tr><td>Atskaņojamo frekvenču diapazons ne šaurāk kā</td><td>30-20000 Hz</td></tr><tr><td>Jūtība</td><td>86 dB</td></tr><tr><td>Sadales filtra frekvences</td><td>350/5000 Hz</td></tr><tr><td>Rekomendējamā pastiprinātāja jauda</td><td>40-150 W</td></tr><tr><td>AS gabarīti</td><td>215x800x230 mm</td></tr><tr><td>AS masa ne vairāk kā</td><td>17 kg</td></tr></table>	3 joslas, 3 skaļruņi		Fāzu invertors bass reflex		Muzikālā jauda ne mazāk kā	150 W	Nominālā elektriskā pretestība	8 Om	Atskaņojamo frekvenču diapazons ne šaurāk kā	30-20000 Hz	Jūtība	86 dB	Sadales filtra frekvences	350/5000 Hz	Rekomendējamā pastiprinātāja jauda	40-150 W	AS gabarīti	215x800x230 mm	AS masa ne vairāk kā	17 kg	
3 joslas, 3 skaļruņi																						
Fāzu invertors bass reflex																						
Muzikālā jauda ne mazāk kā	150 W																					
Nominālā elektriskā pretestība	8 Om																					
Atskaņojamo frekvenču diapazons ne šaurāk kā	30-20000 Hz																					
Jūtība	86 dB																					
Sadales filtra frekvences	350/5000 Hz																					
Rekomendējamā pastiprinātāja jauda	40-150 W																					
AS gabarīti	215x800x230 mm																					
AS masa ne vairāk kā	17 kg																					
asinhrons	tāds, kurš nesakrīt laikā vai fāzē																					

ASW	Active Subwoofer (aktīvais subvūfers – aktīvais zemo frekvenču skaļrunis) – apzīmējums akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam (X Line ASW1)	
AT	tīkla antenas pieslēga apzīmējums	
ATC	automātiskā telefona centrāle, kurā savienojumi notiek automātiski, bez cilvēka līdzdalības, skat. arī – telefona centrāle	
atkalpārdošanas cena	vairumtirdzniecības cena	
atmosfēras traucējumi	elektriskā sprieguma izlādes atmosfērā radīti traucējumi radio uztveršanai	
atmosfēriskie traucējumi	skat. – atmosfēras traucējumi	
ato (amo)	krieviski – автоматический телефонный ответчик – telefona autoatbildētājs	
ATS (ATC)	krieviski – автоматическая телефонная станция – automātiskā telefona centrāle	
ATSK (ATCK)	krieviski – автоматическая телефонная станция координатная – automātiska koordinātu sistēmas telefona centrāle	
atvēziens	šeit – amplitūda	
AUDIOFONO	galvas telefona pieslēga apzīmējums (Taino)	
audiofrekvence	skat. – zemfrekvence	
audiona slēgums	tieša slēguma (skat.) radiouztvērēja elektriskā slēguma veids – tīkliņa taisngrieža uztvērējs ar atgriezenisko saiti	
audions	elektroniska radioviļņu signāla pastiprināšanas ierīce (radiolampa – triode), kurā elektronu plūsma no kvēldiega uz anodu tiek kontrolēta ar trešo elementu – tīkliņu. Mainoties spriegumam uz tīkliņa, krasi mainās elektronu plūsma no kvēldiega uz anodu, kas ļauj audionam pastiprināt radiosignālu (pirmais audions)	
augstfrekvences lice	skat. – ātrmaiņaukļa	
auskabes	galvas telefonā J.Lintera lietots vārds, (...ņem auskabes no galvas nost...) Radio, 1927.Nr.02.	
Austra	VEF 20.gs. 30-tajos gados ražoto kvēlspuldžu marka	
auto uztvērējs	uztvērējs transportam – radioelektronisks aparāts, paredzēts ekspluatācijai transportlīdzekļos, ar barošanu no transportlīdzekļa elektrosistēmas vai universālu barošanu	
autodīns	uztvērēja slēguma veids ar atgriezenisko saiti	
automātiska pieskaņošanās	skat. – AP	
automātisks	pašdarbīgs	
autostops	šeit - ierīce skaņu plašu diska griešanās apturēšanai pēc skaņuplates atskaņošanas	
Autotehnika	Tirdzniecības sabiedrība “Autotehnika”, Rīga, Brīvības bulvāris 1, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti dažu modeļu, nedaudz uztvērēju, saglabāties viens uztvērējs	
autotransformators	transformators, kurā primārās un sekundārās spoles tinumi ir kopēji	
AUX	signāla izejas pieslēgvietas vai komutācijas slēga stāvokļa uzraksts	
AV (AB)	krieviski - АВ-68-Ч - автомобильный транзисторный радиоприемник высшего класса 1968 год, для установки в автомобиле ГАЗ-13 Чайка – automobiļu augstākās klases tranzistoruztvērējs, 1968. gada modelis uzstādīšanai automobiļos GAZ – 13 Čaika	
AVT.NASTROIKA (ABT. НАСТРОЙКА)	krieviski – automātiska noskaņošanās	

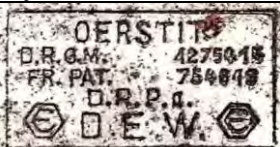
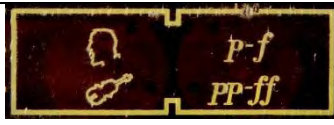
AVTOM (ABTOM)	krieviski – automātiskās noskaņošanās slēga apzīmējums (Festivāls)	
AVTOSTOP VIKL (АВТОСТОП ВЫКЛ)	krieviski – autostopa roktura stāvoķļa apzīmējums elektroatskaņotājiem pie izslēgta autostopa	
ātrmaiņaukļa	trosītes veida stieple, kura savīta no daudzām savstarpēji izolētām dzīslām (stieplēm)	
ātrmaiņpastiprinātājs (ātrmaiņu pastiprinātājs)	augstfrekvences pastiprinātājs	
ātrmaiņstrāva	augstfrekvences strāva	
ātrmaiņtransformators	augstfrekvences transformators – divas atsevišķas spoles, novietotas tuvu, lai tām būtu savstarpējs iespaids, to lieto, lai atdalītu vienu pastiprinošo pakāpi no nākošās	
ātrmaiņu pakāpe	augstfrekvences pakāpe	
ātrsilstošas spuldzes	radiolampas ar speciālu konstrukciju ātrākai kvēldiega uzsildīšanai	
B	„Baltika” („Baltic”) („B”) – akciju sabiedrības „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (Baltika 30)	
B (B+, B-)	uztvērēja (pastiprinātāja) barošanai paredzētās tā saucamās B – baterijas (anodbaterijas) pozitīvā vai negatīvā pola pieslēgkontakts agrīnajiem PTVGD ražojumiem (uztvērējiem un pastiprinātājiem). Šāds apzīmējums pašā Latvijas radiobūves sākumā tika aizgūts no Amerikas apzīmējumu sistēmas (A – kvēles baterija, B – anodbaterija, C – lampas tīkliņa priekšsprieguma baterija). Apzīmējums radio būves pirmsākumā lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
B (B+, B-)	uztvērēja (pastiprinātāja) barošanai paredzētās kvēles baterijas pozitīvā vai negatīvā pola pieslēgkontakts 20-to gadu vidus un vēlākajiem ražojumiem pēc Eiropā pieņemtās apzīmējumu sistēmas (A – anodbaterija, B – kvēles baterija, C – lampas tīkliņa priekšsprieguma baterija). Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
BA	Brāļi Antoniņki, velosipēdu būvētāji, Liepāja, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti viena modeļa līdz 100 uztvērējiem, saglabāties viens uztvērējs	
BA	vāciski – B etriebs a bnahme – pieņemšana no ražošanas – spiedoga nospiedums vienkāršotas pieņemšanas gadījumā gaisa spēku vajadzībām no civilās ražošanas speciāli atlasītiem ražojumiem vai to detaļām (piemēram - radio lampām), kuras pēc kara izlietotas civilos radio uztvērējos	
bača	baterija – sociālisma laika žargonvārds	
Baduf	tirgus markas apzīmējums vācu fabrikai “ B adische U hrenfabrik”, tika ražoti arī elektriskie mērinstrumenti	
BAGTA	VEF no 1936. līdz 1964. gadam ražotais b akelīta a utomātiskais g alda t elefona a parāts	
bakelīts	uz fenola un formaldehīda bāzes pirmo reizi 1907. gadā veidoti mākslīgie (sintētiskie) sveķi (polimērs) – ar pildītāju izmantoja kā presmasu, ir izolators	
BAL	vāciski – B au a ufsicht s L eitung des RLM (Luftwaffe bija Reichsluftfahrtministerium sastāvā) – gaisa satiksmes ministrijas būvuzraudzības spiedoga nospiedums (arī B au a ufsicht L uft, B au a ufsicht der L uftwaffe, B au a ufsicht L uftfahrt)	
BALANS	skat. – STEREO BALANS	
balsis	ārzemju radio raidījumi latviešu valodā – sociālisma laika žargonvārds	
banāntapiņas	speciālām atsperēm aprīkots spraudnis droša savienojuma kontakta iegūšanai	
BAND	angliski – viļņu diapazons (Rigonda - Symphony)	
bandfiltris	joslū filtrs (no vācu Bandfilter)	
bardaks	nekārtība, nolaidīga rīcība – sociālisma laika žargonvārds	

barošanas sprieguma pārslēgs	tīkla maiņstrāvas vai līdzstrāvas sprieguma pārslēgs, visbiežāk 220, 127, 110 volti	
BASF	tirgus markas apzīmējums vācu fabrikai "Badische Anilin und Soda - Fabrik"	
BASITA	VEF ražotais bakelīta automātiskais sienas telefona aparāts	
BASS	angliski – zemo frekvenču tembra slēga, regulatora vai indikatora apzīmējums	
bass reflex	fāzu inversija akustiskajām sistēmām	
baterija	vairāku galvanisku elementu vai akumulatora elementu (šūnas, celles) savienojums virknes vai paralēlā (līdztekus) slēgumā (VEF kadmija – niķeļa akumulatoru baterija)	
baterijas apvalks	kabatas baterijas apvalks, čaula, korpuss, kabatas lukturītis, kurā ievieto baterijas (VEF kabatas lukturītis ar fokusu)	
baterijas kapacitāte	baterijas ietilpība mērojama ampērstundās	
bateriju uztvērējs	šeit – radiouztvērējs, kura darbības nodrošināšanai (barošanai) izmanto baterijas un/vai akumulatorus (Vefar M201)	
BAZA	skat. – STEREO BAZA	
bārija kvēldiegs	kvēldiegs, pārklāts ar bārija oksīdu saturošu vielu lampas emisijas palielināšanai	
bārijs	bārija oksīds – ķīmiska viela lampu kvēldiegu pārklāšanai ar emitējošo slāni	
Bellaccord Electro	Rīga, Kalnciema iela 40, 1931.-1944., skaņu ieraksti, skaņuplašu un eglīšu rotājumu ražošana, īpašnieks Helmārs Rudzītis, firmas veikals Rīga, Grēcinieku iela 25, Liepāja, Graudu iela 45, no 1932. gada Bellaccord pārstāvniecība bija Tallinā, Lai ielā 38	
Berjozka (Берёзка)	krieviski – veikalu tīkls bijušajā PSRS tirdzniecībai par valūtu un tās aizvietotājiem	
bezdrāts	bezvadu	
bezvirziena akustiska sistēma	3D (trīsdimensiju) monofoniska akustiska sistēma, telpiskās skaņas sistēma	
Bērziņš P.	Elektrotehniskā rūpniecība Pēteris Bērziņš, radiotehnisks veikals un darbnīca, Rīga, Kr.Barona iela 4 un Brīvības iela 21, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti elektrotehniskie aparāti, radiouztvērēju sastāvdaļas un ap 10 uztvērēju modeļi nelielā skaitā, saglabājušies 3 detektoru uztvērēji un sastāvdaļas	
Bērziņš P. grafiskās zīmes	 Pēteris Bērziņš Elektrotehniskā rūpniecība Rīga Nolikta un veikals Kr.Barona ielā 4, ielā 2159	
biezētājs	kondensators	
biežums	šeit – svārstību biežums, svārstību frekvence – frekvence, cikls – periodu vai svārstību skaits laika periodā (sekundē). Frekvences mērvienība hercs (Hz). 1000 svārstības – sekundē 1 kilohercs (kilocikls)	
bifilārais tinums	stieples tinuma veids, ar kuru novērš stipra magnētiskā lauka rašanos	
Biķernieks A.	Biķernieks A., radio veikals un darbnīca, Rīga, Grobiņas iela 1, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti 3 tipu uztvērēji, nav saglabājušies	

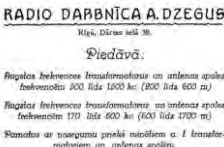
binode	kombinēta elektronu lampa, kurā apvienotas diode un triode	
biometrs	VEF ražots muskuļu tonusa kontroles aparāts	
BK (БК)	krieviski – бытовой компьютер – sadzīves dators (BK 0010)	
BL	„Baltic Line” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (BL405S)	
blats, blatņiks	jebkāda sociālā statusa, pazīšanās, radniecības saišu izmantošana cilvēku savstarpējās attiecībās, īpaša labvēlība – sociālisma laika žargonvārds	
blīznij prijom	krieviski – ближний приём – vietējās uztveršanas antenas pieslēgs (Viktorija T003 stereo)	
blok KSDV PČ (блок КСДВ ПЧ)	krieviski – блок КСДВ ПЧ – īso, vidējo, garo viļņu un starpfrekvences kombinēts funkcionāls montāžas bloks uztvērējos	
blok UKV (блок УКВ)	krieviski – блок ультракоротких волн – ultraīsviļņu bloks – funkcionāls montāžas bloks uztvērējos	
blok UNČ (блок УНЧ)	krieviski – блок усилителя низких частот – zemfrekvences pastiprinātāja bloks – funkcionāls montāžas bloks uztvērējos	
blokkondensators	kondensators, kura kapacitāte nav maināma	
bloks	1.blokkondensators, parasti lielas pastāvīgas kapacitātes (parasti 1 līdz 5 mikrofaradi) kondensators uztvērēja anoda ķēdē 2.strukturāli nodalīta elektriskās shēmas vai aparāta montāžas daļa	
Blue Microphones	Uzņēmumu Blue Microphones (Blue – Baltic Latvian Universal Electronics) 1995. gadā dibināja latviešu ierakstu inženieris Mārtiņš Saulespurēns un amerikāņu mūziķis Skipper Wise. 2008. gadā pārdots uzņēmumam Transom Capital, 2013. gadā - investīciju uzņēmumam Riverside Company, 2018. gadā – Logitech par 134,8 miljoniem USD. Blue Microphones projektē un ražo kondensatoru, lentes, dinamiskos un USB mikrofonus un austiņas.	
BP (БП)	krieviski – блок питания – barošanas bloks – funkcionāls montāžas bloks uztvērējos vai pieliktnis (BP9-60)	
Brāļi Antonišķi	Brāļi Antonišķi, velosipēdu būvētāji, Liepāja, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti viena modeļa līdz 100 uztvērējiem, saglabāties viens uztvērējs	
BREA (БРЭА)	krieviski – бытовая радио – электронная аппаратура – sadzīves radioelektroniska aparatūra – abreviatūra no 20.gs. 80.gadiem	
brīv klausītājs	“radiozaķis”, melnklausītājs, cilvēks, kas radiouztvērēju lieto nelegāli, nemaksājot valsts noteikto nodevu – abonēšanas maksu	
bronzas lice	speciāla no bronzas (fosforbronzas) stieplēm savīta trosīte antenas vajadzībām	

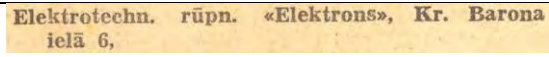
bruņošana	ekranēšana – radiotehnisko ierīču sastāvdaļu nosegšana ar metālisku čaulu pret magnētiskas vai elektriskas nevēlamas saites rašanos starp aparāta sastāvdaļām un vadiem (VEF bruņots transformators)	
brutto	arī bruto – šeit – aparāta kopējais svars (masa) ar visu iepakojumu	
BS	„Baltic Sound” – akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (BS 300)	
BSI	Baltic Scientific Instruments, Rīga, Rāmuļu iela 3, spektrometriskās aparātūras ražošana, 1994.- http://bsi.lv/ru/	
BSS	„Brendle Speaker Systems” – akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (BSS 300M)	
BŠ (БШ, БШН)	krieviski – безшумная настройка – uzraksts pie beztrokšņa noskaņošanās slēga, regulatora vai indikatora (Miers M152)	
C	Kapacitātes (kondensatora) apzīmējums uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos - C1, C2 u.t.t. Elektriskā kapacitāte – spēja uzkrāt elektrisko lādiņu.	
C (C+, C-)	Uztvērēja (pastiprinātāja) barošanai paredzētās lampas tīkliņa priekšsprieguma baterijas pozitīvā vai negatīvā pola pieslēgkontakts agrīnajiem, 20-to gadu vidus un vēlākajiem ražojumiem pēc Amerikā un Eiropā pieņemtās apzīmējumu sistēmas (C – lampas tīkliņa priekšsprieguma baterija). Apzīmējums lietots arī radiouztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos.	
c.w.	angliski – ārzemju literatūrā sastopamais nedziestošu viļņu apzīmējuma saīsinājums	
caure	caurule	
caurtvere	elektronu lampas raksturlielums izteikts procentos – tā vienāda ar tīkliņsprieguma maiņu reiz 100 un dalīta ar anodsprieguma maiņu	
caurvada izolators	speciāls izolators antenas pievada caurlaišanai caur ēkas sienu	
CB	centrālās baterijas barošanas sistēma telefonijā, telefona darbībai nepieciešamais strāvas avots atrodas telefona centrālē	
CB	„Compact Box” – akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (CB)	
CCIR	franciski - Comité consultatif international pour la radio, tagad ITU-R	
CD	angliski – Compact Disk – apaļas formas plakans disks cipardatu glabāšanai	
celle	šeit – akumulatora viens elements, šūna	
celgriežmeklētājs	pilnveidots griežmeklētājs jeb dekāžu – soļu meklētājs, ierīce automātiskai (bez cilvēka līdzdalības) divu sakaru līniju vadu savienošanai telefona centrālē. Automātiskās telefona centrāles, kurās lietoja šādus meklētājus, sauc par dekāžu - soļu centrālēm.	
cēlgāze	gāze, kura nepiedalās ķīmiskās reakcijās. Ar cēlgāzi (hēlijs, argons, neons) pildīja atsevišķu taisngriežu lampu kolbas	
CGS sistēma	viena no vēsturiskajām starptautiskajām mērvienību sistēmām (centimetrs, grams, sekunde)	
cietās shēmas	šeit – mikroshēmas, 20.gs. 60-to gadu sākuma apzīmējums (Zvaigzne, 1960.08.20.)	
cietgumija	skat. – ebonīts	
cikls	1. periods 2. biežums, frekvence – periodu vai svārstību skaits laika periodā (sekundē). Agrākā frekvences mērvienība – 1 svārstība sekundē = 1 cikls = 1 hercs (Hz), 1000 svārtības sekundē = 1 kilocikls (Kc) = 1 kilohercs (kHz)	
cinks	šeit – metāls, kuru lieto strāvas elementu negatīvā elektroda pagatavošanai	

ciparripa	vai tastatūra – impulsu devējs automātiskās sistēmas telefona aparātos izsaucamā abonenta numura sastādīšanai	
Circuit diagram	angliski – uztvērēja elektriskā principiālā shēma	
cm	šeit – centimetrs – sena kapacitātes mērvienība – 10 cm kapacitāte atbilst apmēram 11pF, 10 pF – apmēram 9 cm	
CMP (ЦМП)	krieviski – gaismas mūzikas panorāma (arī pierīce) – ц вето м узыкальная п анорама (arī priekšgādes), (VEF ražota ЦМП-13)	
CRP	VEF ražota Ciparu Ripu Pārbaudes ierīce (CRP 21)	
CS	Centr Speaker (Centr Sattelit) (centra skaļrunis) – apzīmējums akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam (CS 310)	
CSZPI (ЦНИИС)	Centrālais sakaru zinātniski pētnieciskais institūts Rīgas nodaļa, Rīga, Padomju bulvāris Центральный научно-исследовательский институт связи в Риге (РОНИИС) станции коммутации для сельских сетей.	
ČМ (ЧМ)	krieviski – ч астотная м одуляция – frekvences modulācija	
D	Uzraksti “D” – Distanz (tālvēstīšana) un “L” – Lokal (vietējais raidītājs) pie vietējā raidītāja slēga uz uztvērēja aizmugures vāka uztvērējiem Veflux M707 un Veflux M717	
D	kristāliskā iespraužamā detektora pieslēgkontakta apzīmējums uz uztvērēja kastes un uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
D (Д)	krieviski – д линные волны – garie viļņi, uzraksts pie diapazonu slēga, uz uztvērēja skalas, uztvērēju shēmās	
Daki	Latvijā 20. gadsimta 20 – tajos gados izplatīta iespraužamo kristāldetektoru marka. Ražotājs Daki – Werkstätten L. M. Schulz GmbH, Berlīnē	
daļņij prijom (дальний приём)	krieviski – antenas pieslēgkontakts tālvēstīšanai (Viktorija T003 stereo)	
Dambis	A/S Dambis, Rīga, Ganību dambis 24a, 1992.-skat. – Komutators	
Danga J.	J.Danga, radio tehnika un darbnīca, Rīga, Kaļķu iela 21, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti dažu modeļu, nedaudz uztvērēju, saglabāties viens uztvērējs	
darba spriegums	šeit – kondensatoru ekspluatācijas normālais spriegums	
dati	formalizētā veidā attēlota informācija, kuru var apstrādāt vai pārsūtīt	
dators	angliski – d ata p rocessor – datu apstrādātājs	
Daugavpils cietums OC 78-3	Skat. – OC 78-3 (OЦ 78-3)	
dB	decibels (dB) ir relatīva logaritmiska vienība, visbiežāk izmantota akustikā un elektronikā	
DC	angliski – d irect c urrent – apzīmējuma saīsinājums līdzstrāvai	
decimālnumurs	izstrādājuma tehniskās dokumentācijas apzīmējuma numurs sastāvošs no burtu un vairāku ciparu daļu kombinācijas. Bijušās PSRS decimālnumura prefiksa daļa (kirilicā!) dažām Latvijas rūpnīcām un konstruktoru birojam: PP (RR) – VEF; Cr (Sg) – SKB Orbīta; ТД (td) – REMR;	

	ЩТ (ШЧТ)– Alfa; ИЩ (ИШЧ)– RRR Piemēram- ИЩ2.021.083ТУ- radiouztvērējs “Banga 2”, tehniskie noteikumi.
ДСМ (ДЧМ)	krieviski – ДЧМ – демодулятор частотно модулированного сигнала – frekvences modulēta signāla demodulators, unificēts bloks radiouztvērējos
deficīts	lietas, ko nevar nopirkt veikalos – sociālisma laika žargonvārds
dekols	novelkams attēls, izmantots Latvijā kā uzlīmes aparātūrai
dekrements	no latīņu valodas – decrementum – samazināšanās, šeit – rimstošu svārstību samazināšanas pakāpe
demodulators	detektors, audions, diode uztvērēja shēmā
demodulēt	atmodulēt – padarīt dzirdamu raidstacijā ar skaņas frekvenci modulēto augstfrekvences strāvu
depolizators	elektroķīmiskā procesā radušos gāzu saistoša viela ķīmiskos elementos
detektora lampa	ātrmaiņstrāvas taisnotāja (detektora) lampa uztvērējos
detektors	1. ierīce vai ķēde radiouztvērējos, lai atdalītu derīgo signālu no modulētā nesējviļņa 2. ķīmisku savienojumu kristāli, kuri vienkārši vada strāvu, ja pie tiem pieskaras kāds cits kristāls vai metāls – izmanto, lai dzirdētu modulētus ātrmaiņstrāvas nestos signālus
detektoruuztvērējs	vēsturiski pirmais radiouztvērēju tips, kuram nav vajadzīga papildus barošana, visu nepieciešamo enerģiju savai darbībai tas saņem no antenas (D)
Detmans H.	Henriha Detmana dibinātā Krievu Baltijas elektrotehniskā rūpnīca (Русско – Балтийский электротехнический завод), Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1888.-1898.
DEW (D.E.W.)	vāciski – Deutsche Edelstahlwerke – Vācu speciāltērauda rūpnīca, no kuras dzelzs, alumīnija, niķeļa un kobalta temperatūras un atmagnetizēšanās izturīgus skaļruņu magnētus un magnētiskos sakausesjumus iepirka VEF
Dfh.f	vāciski – doppel Fernhörer, Modell "f" – vācu ražojuma dubultie galvas telefoni, modelis "f"
diapazona uzrādīšana	uz uztvērēja skalas vai pēc viļņu slēga stāvokļa redzams ieslēgtais viļņu diapazons
ДИАПАЗОНЫ	krieviski – diapazonu (viļņu) pārslēga apzīmējums
diapazons	šeit – apgabals radioviļņu vai citu elektromagnētisku viļņu (frekvenču) skalā, uztveramo viļņu (frekvenču) diapazons
dielektriķis	elektrisko strāvu nevadoša viela vai materiāls
dielektriskā konstante	koeficients, kurš nosaka, cik reizes kondensatora kapacitāte palielinās, lietojot starp kondensatora klājumiem gaisa vietā citu vielu
diferenciālkondensators	maiņkondensators, kurā rotora plates var pārvietoties starp divām statora plašu grupām, veidojot dažādas kapacitātes starp tām
diferenciāļmaiņkondensators	skat. – diferenciālkondensators (VEF 1938. gadā ražots diferenciāļmaiņkondensators ar slēdzi)
dikrunātājs	skaļrunis, “Lietojot tā saukto “dikrunātāju” var savā dzīvoklī pēc patikas likt skanēt dejas mūzikai...” Jaunais Zemgālietis, Nr.57 (08.03.1924)
DIN	vāciski – Deutsches Institut für Normung e.V. – Vācijas standartizācijas institūts, Vācijas nacionālā standartu organizācija
dimensija (dimenzija)	izmērs
dinamikas ekspansija	skat. – dinamikas slēgs
dinamikas slēgs	luksusa uztvērēju (Vefsuperluxus MD/37, Veflux M707, Veflux M717, Vefluxus M1307) atskaņojuma dinamikas paplašināšanas slēgs dzīvāka atskaņojuma iegūšanai
dinamisks skaļrunis	skaļrunis ar kustīgu skaļruņa membrānas spoli (permanentdinamisks – ar pastāvīgo magnētu, elektrodinamisks – ar elektromagnētu) spēcīgā magnētiskā laukā atrodas spole, plūstot caur to zemfrekvences strāvai, spole cenšas izkļūt no magnētiskā lauka vienā vai otrā virzienā un pie spoles piestiprinātā skaļruņa membrāna rada skaņu
dinamo mašīna	ģenerators

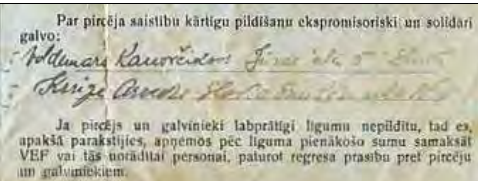
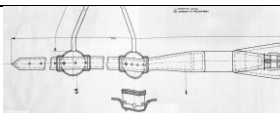
diode	1.radio lampa ar diviem elektrodziem – katodu un anodu 2.pusvadītāju taisngriezis	
diploms	izstādēs iegūto apbalvojumu (medaļu, diplomu) attēlojums uz uztvērēju aizmugures vākiem un lietošanas instrukcijās	
dipols	antenas veids ultraīsviļņu raidītājiem un uztvērējiem	
dirbtuve	A. Tipaiņa ieviests darbnīcas (ceha) nosaukums	
divkasešu magnetofons	magnetofons ar diviem kasešu vilcējmehanismiem ieraksta un/vai atskaņošanas veikšanai	
divkasešu magnetola	magnetola ar diviem kasešu vilcējmehānismiem ieraksta un/vai atskaņošanas veikšanai (VEF 287 stereo)	
divtīkliņu lampa	elektronu lampa ar katodu, anodu un diviem tīkliņiem – tetrode	
DMV (ДМВ)	krieviski – decimetru viļņu kanālu pārveidošanas pierīce televizoram tikai ar metru viļņu kanāliem	
DOSAAF (ДОСААФ)	krieviski – добровольное общество содействия армии, авиации и флоту, bijušās PSRS brīvprātīgā armijas, aviācijas un flotes veicināšanas biedrība	
doublet antenna	dubultā “prettrokšņa” antena	
Dr	droseles apzīmējums uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
Drakon	Elementu fabrika “Drakon”, Rīga, Kurmanova iela 15, 20.gs. 20.-30. gadi	
Dralowid	vācu firmas apzīmējums, saīsinājums no “ drat lose Widerstand ” – bezdrāts (bezvada) pretestība, Latvijā plaši tika izmantotas šīs firmas pretestības	
drāts	stieple	
DRGM	vāciski – D eutsches R eichs G ebrauchs M uster. No 1891. līdz 1945. gadam Vācijā darbojošā kvalitātes un reizē arī daļēja patentu sistēma	
drosele	induktivitātes spole, ko lieto maiņstrāvas atdalīšanai no līdzstrāvas elektriskajās ķēdēs	
drosele augstfrekvences	augstfrekvences drosele – spole ar maz tinumiem, bez serdes, relatīvi mazu pašindukciju, rada lielu pretestību augstfrekvences strāvai, bet mazu zemfrekvences strāvai	
drosele tīkla	zemfrekvences drosele ar ļoti lielu pašindukciju tīkla rūkoņas novēršanai maiņstrāvas tīkla uztvērējos	
drosele zemfrekvences	zemfrekvences drosele – spole ar daudz tinumiem un lielu pašindukciju, rada lielu pretestību maiņstrāvai	
drošības spuldze	neliela izmēra kvēlspuldze uztvērēja anoda ķēdē, darbojas kā drošinātājs	
DRP	vāciski – D eutsches R eichs P atent – Vācijas valsts patents	
drukātais slēgums	skat. – iespiedshēmas plate (Radio ražotāju vistuvākajai nākotnei pieder drukāto slēgumu izgatavošanas automatizācija... – Pad.Jaunatne1959.03.15.)	
DUCATI	1926. gadā dibināta itāļu radio komponentu (radio lampu, kondensatoru u.c.) ražotājfirma. Pašlaik ražo motociklus. A.Leibovica firmas uztvērējos sastopami šīs firmas kondensatori.	
duodiode (duo – diode)	dubultdiode, lampa, kurā iemontētas divas atsevišķas diodes, ar atsevišķu vai kopīgu katodu	
DVD	angliski – D igital V ersatile D isc – ciparu daudzpielietojuma disks – sarunvalodā – Digital Video Disc – ciparu video disks – optiska diska formāta datu nesējs	
DVP	saīsinājums – d istances v adības p ults (Festivāls)	

Dzegus A.	Radio darbnīca A.Dzegus, Rīga, Dārtas iela 39, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti dažu modeļu, nedaudz uztvērēju, saglabāties viens detektoru uztvērējs	
dzirdamā frekvence	skat. – zemfrekvence	
dzirdei piemērota skaļuma regulācija	skat. – fizioloģiska skaļuma regulācija	
E (Э)	krieviski – эквалайзер – (Э) - ekvalaizers (skat.), (Radiotekhnika E9102 stereo)	
EARPHONE	angliski – galvas telefonu pieslēgvietas uzraksts	
ebonīts	dabisks ciets materiāls, ko iegūst ilgstoši vulkanizējot kaučuku, saukts arī par cietgumiju, ir labs izolācijas materiāls	
EBU	angliski – European Broadcasting Union – Eiropas Raidorganizāciju apvienība, Latvijas radio ir tās loceklis kopš 1993. gada	
EDTC-66 (ЭДТЦ-66)	krieviski – энергодиспетчерская телефонная станция – energosistēmu telefona dispečercentrāle	
EF (ЭФ)	krieviski – электрофон (ЭФ) – bijušās PSRS nosaukumu sistēmas saīsinājums (Ārija EF5208 stereo)	
efektpedālis	ar kāju vadāma efektpierīce	
efektpierīce	pierīce elektromūzikas instrumentiem, kuru izmanto, lai izmainītu audiosignālu, tādā veidā pārveidojot vai veidojot jaunu instrumenta skanējumu	
EFG (ЭФГ)	krieviski – электро фото глянцеватель – elektriskais foto spodrinātājs	
EG (ЭГ)	krieviski – эквалайзер графический – grafiskais ekvalaizers, radio aparātūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 26794-85 un RRR nolikumam (Radiotekhnika EG9010 stereo)	
ekranēšana	skat. – bruņošana	
ekranēta lampa	radio lampa ar stikla balonu, ievietota skārda ekrānā	
ekrāns	šeit – metāla plate vai stieples aptinums, kurš norobežo (ekranē) kādu aparāta daļu no elektriskā vai magnētiskā lauka	
ekvalaizers	elektroniskās aparātūras sastāvdaļa vai ierīce, ar ko regulē signāla amplitūdu vairākās frekvenču joslās	
EL MUZ (ЭЛ МУЗ)	krieviski – elektromūzikas instrumenta pieslēgvietas apzīmējums	
ELAP	VEF ražota cilvēka bioloģiski aktīvo punktu stimulācijas ierīce	
elektriska skaņu galviņa	adapters (GZM 005)	
elektriskais gans	lopu ganību aploku elektrisks iezogojums ar vadu zem augsta sprieguma (VEF ražotais elektriskais gans)	
elektriskās strāvas intensitāte	strāvas stiprums	

Elektro	artelis ELEKTRO, 1958., Elektrotehnisko izstrādājumu rūpnīca "Elektro", Rīga, 1958.-1960.	
elektrodinamisks skaļrunis	skat. – dinamisks skaļrunis	
Elektrola	pirmskara taupības kampaņas laikā VEF 1939. gadā izgatavotais pārnēsamais uzlādējamais elektriskais lukturis (lākturis)	
elektrolītisks kondensators	lielas kapacitātes blokkondensators, kuram starp platēm ir elektrolīts. Strāva caur to plūst vienā virzienā, tādēļ izmantošanā jāievēro polaritāte	
elektrolīts	šeit – šķidrums ar noteiktu ķīmisku sastāvu, lietojams elementos, akumulatoros, elektrolītiskajos kondensatoros u.c.	
elektromagnētisks lauks	šeit – no raidstacijas antenas uz visām pusēm izplatītie elektromagnētiskie viļņi	
elektromagnētisks skaļrunis	ar konusveida papīra membrānu savienots magnētiska materiāla enkurs, nostiprināts elektromagnēta polu tuvumā, svārstās pienākošo strāvu rītmā, radot skaņu	
Elektrons	Elektrotehniska rūpnīca Elektrons, Rīga, Kr.Barona iela 6, 1940.-1941.	
elektrostatisks skaļrunis	skaļruņa veids, kuram starp divām paralēlām platēm pievadītais zemfrekvences spriegums izsauc šo plašu pievilksanos, radot skaņas	
elements	ierīce, no kuras elektroķīmiskā ceļā iegūst līdzstrāvu, ir vairāki elementu veidi (VEF slapjais elements)	
ELLAR (ЭЛЛАР)	PSRS Elektroniskās rūpniecības ministrija, Rūpnīca "ELLAR", elektrisko mašīnu un aparātu ražošana, Rīga, Jūrkalnes iela 15/25, 1967.-1993. Speciālo tehnoloģisko iekārtu rūpnīca 28.02.1962-01.07.1965; Rīgas speciālo tehnoloģisko iekārtu un instrumentu rūpnīca 01.07.1965-12.02.1966; Rīgas mašīnbūves un instrumentu rūpnīca 12.02.1966-05.07.1971; Rīgas mašīnbūves rūpnīca 05.07.1971-08.05.1974; Rūpnīca "Ellar" 08.05.1974-10.09.1991; Valsts uzņēmums "Ellar" 10.09.1991-27.12.1994	
Elmeta	SIA ELMETA, industriālo elektrotehnisko un elektronisko komponentu ražošana, Rīga, Starta iela 1, 1999-	
ELMIRA	Ražošanas apvienība "Radiotehnika", Valsts Rīgas eksperimentālā funkcionālās mikroelektronikas rūpnīca "Elmira", mikroshēmu ražošana, Rīga, Kurzemes prospekts 5, 1988.-1997. skat. – RRR	
EMI	elektronisks mūzikas instruments krieviski – ЭМИ электронный музыкальный инструмент (Opus)	
emisija	elektronu plūsma	
EMOS (ЭМОС)	krieviski – электромеханическая обратная связь (ЭМОС) - elektromehāniskā atgriezeniskā saite, pirmoreiz bijušajā PSRS realizēta aktīvajā akustiskajā sistēmā "35AS 013" (S 70)	
Energoautomātika	PSRS Enerģētikas un elektrifikācijas ministrijas Ražošanas apvienības "Sojuzenergoautomātika" Rīgas eksperimentālā rūpnīca "Energoautomātika" Rīga, Ganību dambis 24, 1979.-1991. skat. - Latvenergo	
EP (ЭП)	krieviski – электропроигрыватель (ЭП) – elektroatskaņotājs (Radiotehnika EP101 stereo)	

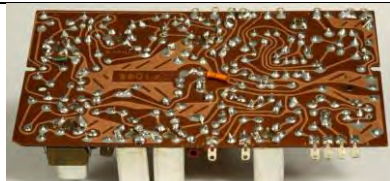
EPU (ЭПУ)	krieviski – электропроигрывающее устройство (ЭПУ) – elektroatskaņotāja iekārta (panelis) (II-EPU-12-4-127)	
ER	saīsinājums apzīmē amerikāņu firmu Eveready Raytheon, to lietoja pirms šīs firmas ražoto lampu apzīmējumiem, piemēram – ER238	
ERA (ЭРА)	krieviski – Электрорадиоавтоматика – Elektorradioautomātika – PSRS Kuģubūves ministrijas Galvenās pārvaldes Nr.6 Rīgas ražošanas apvienība "ERA", Rīga, 1966.-1975.	
Estija	Lgaunija	
Etalons	PSRS Valsts standartu komitejas Rīgas eksperimentālā rūpnīca Etalons, Rīga, Cēsu iela 9, Popova iela (Kurzemes prospekts) 1a, 1945.-1991.	
eV	vāciski e.V.- eingetragener Verein – reģistrēta apvienība (asociācija, biedrība)	
ēters	vide, kurā izplatās radioviļņi	
F	filtra pieslēgšanas ligzdas apzīmējums uztvērējiem (Vefar 2MD)	
F (farads)	kapacitātes mērvienība, praksē lieto sīkākas vienības mikrofaradu (mF) un mikromikrofaradu (mmF), jeb pikofaradu (pF) – 1F = 1000000 mF, 1mF = 1000000 pF	
FA	filtra antena – pieslēgs, no kura antenas ķēdē ieslēgts filtrs vietējās raidstacijas izslēgšanai	
farcovščiks	lietu pārpircējs, spekulants – sociālisma laika žargonvārds	
fedinga automātika, izlīdzināšana	skat. – APR	
fedings	jonizēto augšējās atmosfēras slāņu izraisīta tālas raidstacijas signāla skaļuma maiņa (pamirums)	
feed – back's zemfrekvencē	atgriezeniskā saite uztvērēja zemfrekvences daļā atskaņojuma kropļojumu samazināšanai	
ferrokarta filtrs	filtrs ar speciāla magnētiska materiāla spoles karkasu vai serdi	
ferrokarta spoles	augstfrekvences spoles ar speciālu magnētiska materiāla skaidiņu karkasu vai serdi, katra skaidiņa izolēta, lai mazinātu elektriskos zudumus spolē	
ff	itāļu valodas skaļuma apzīmējuma vārda abreviatūra – fortissimo – ļoti stipri, spēcīgi	
FG (ФГ)	krieviski – фото глянецвателъ – foto spodrinātājs	
fibra	izolācijas materiāls	
fiksēts noskaņojums	uztvērējs ar vienu ražotāja noteiktu noskaņojumu, parasti uz vietējo raidītāju	
filtrs LC	sastāv no pašindukcijas spoles un kondensatora. Ar spoles tinuma skaita vai kondensatora kapacitātes maiņu filtru var noregulēt uz noteiktu viļņu garumu (frekvenci). Ieslēdzot šādu filtru starp antenu un uztvērēju, var atbrīvoties no traucējošās raidstacijas. Filtrs laiž cauri noteiktu frekvenču joslu	
fizioloģiskā skaļuma regulācija	dzirdei piemērota skaļuma regulācija. Fizioloģiskai skaļuma regulēšanai lieto speciālu filtru, kas izceļ kā augstos, tā arī zemos toņus, dodot pilnvērtīgu un dabīgu atskaņojumu ne tikai pie normāla, bet arī pie mazāka skaļuma.	
FM	skat. – frekvences modulācija	
FNC (ФНЧ)	krieviski – фильтр нижних частот – zemo frekvenču filtrs, skat. arī – 200 gc	
fonola	elektroatskaņotājs	
frekvence	biežums, cikls – periodu vai svārstību skaits laika periodā (sekundē). Frekvences mērvienība hercs (Hz). 1000 svārstības sekundē 1kilohercs (kilocikli)	
frekvences modulācija (FM)	vēsturiski otrais modulācijas veids, kuru izmanto radiosakaros. Modulējošais signāls maina nesēja frekvenci (nobīda to uz augšu un leju proporcionāli savai vērtībai). FM ir noturīgāka pret traucējumiem, nekā amplitūdas modulācija	

frekvences pārveidotājs	frekvences pārveidošanu nodrošinoša elektriskā ķēde, sastāvoša no heterodīna, jaucēja un joslu filtra	
frekvenču diapazons	šeit – frekvenču diapazons akustiskajām sistēmām	
frekventīts	izolācijas materiāls, kuru lietoja maiņkondensatoru stacionāro plašu nostiprināšanai 20.gs. 30-to gadu vidū	
frikcijas skala	skalas un maiņkondensatora pievadmechānisma mehāniskā sakāre ar berzes palīdzību (Vefar 2MD/35)	
FS	Floorstanding speaker (grīdas skaļrunis) – apzīmējums akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam (FS 10-1)	
Fu	vāciski – Funkgerätesatz – radio ierīču komplekts. Apzīmējums tika lietots vācu gaisa kara spēkos – Luftwaffe, līdzīgi kā angļu valodā SCR (Set, Complete, Radio)	
FuG	vāciski "Funkgerät" – radioierīce, piemēram "FuG 25" – sistēmas "savējais – svešais" atbildētājs. Apzīmējums tika lietots vācu gaisa kara spēkos – Luftwaffe.	
fultogrāfs	attēlu uztvērējs un rakstītājs (primitīvs printeris) no raidstacijas saņemto attēlu vizualizācijai	
FUSE 1A	angliski – drošinātāja 1 ampēru stiprai strāvai uzraksts	
FVČ (ФВЧ)	krieviski – фильтр высоких частот – augstfrekvences filtrs, skat. arī – 10 kgc	
G (GR, Gr)	skat. – gramofona pieslēgs	
GA (ΓΑ)	krieviski – громкоговоритель абонентский - abonenta (translācijas) skaļrunis (Dziesma)	
gaisa maiņkondensators	maiņkondensators ar gaisa dielektriķi (gaisa spraugu) starp kustīgajām un nekustīgajām platēm (PTDGD maiņkondensators)	
gaismas antena	skat. – tīkla antena	
gala lampa	radio lampa, kas darbojas zemfrekvences pastiprinātāja pēdējā pakāpē	
gala pakāpe	uztvērējos signāla ceļa pēdējā pakāpe - parasti tā ir zemfrekvences pastiprinātāja pakāpe, kura darbina skaļruni	
galda telefons	telefona aparāts, kuru novieto uz horizontālas virsmas – galda (BAGTA)	
galenīts	kristāliska viela – svina sulfīds (PbS), sarunvalodā saukts par svina spīdumu. Sastopams dabā un iegūstams karsējot svina un sēra maisījumu. Ir pusvadītājs, izmantots kristāldetektoros kā punktveida kontakta diode parasti pāri ar tērauda stiepli (kaķa ūsa). 20.gs. 20.-30. gados tiek tirgots kā galēna kristāls kristāldetektoriem.	
galvanometrs	skat. – galvanoskops	
galvanoskops	mērinstruments ļoti mazu strāvu mērīšanai	
galvas telefoni	austiņas, klausītāji, telefoni, galvas telefoni, galvas stereotelefoni – ar lociņu pāri galvai sastiprināti un elektriski savienoti divi telefoni	
galvas telefonu pieslēgvietas apzīmējums		

galvnieks	šeit – galvotājs pirkuma līgumam uz nomaksu	
Gamechanger Audio	Ģitāras efektu un sintezatoru izstrādātājs SIA "Gamechanger Audio" pāris gadu laikā ir izpelnījies Latvijas un arī pasaules atzinību. Uzņēmums dibināts 2016. gada nogalē, bet jau 2018. gadā tā apgrozījums sasniedza 1,25 miljonus eiro. Produktu veiksmes stāsts ir jauna pieeja apvienojumā ar jaunu tehnoloģisko risinājumu, kas ļāvis ielauzties pasaules mūzikas efektu ierīču tirgū. Produkcija - Pedal Plus, Plasma Pedal, Motor Synth. Rīga, LV-1013, Tomsona iela 33A-32, tel.+1 202 407 9741, epasts info@gamechangeraudio.com	
garie viļņi	radiofonijā izmantojamie viļņi ar frekvenci no 150 kHz līdz 415 kHz un viļņa garumu no ≈2000 līdz ≈750 metriem, apzīmējuma saīsinājums GV (ДВ krieviski), (LW angļiski), (LW vāciski), (GO franciski)	
GATC	galvenā automātiskā telefona centrāle	
gauss (Gs)	magnētiskās indukcijas mērvienība	
gāmura mikrofons	laringofons, ādamābola (rīkles mezgla) mikrofons, nejutīgs pret stipriem ārējiem trokšņiem (VEF gāmura mikrofons)	
Gc (Гц)	krieviski – герц – hercs	
GD (ГД)	krieviski – головка динамическая - dinamiskā galviņa - dinamisko skaļruņu tipu apzīmējumu daļa pēc GOST 9010-59 un vēlākajiem standartiem līdz OST 4.383.001-85 (3GD 32)	
GDH (ГДН)	krieviski – головка динамическая низкочастотная – zemfrekvences skaļrunis. Dinamisko skaļruņu tipu apzīmējumu daļa pēc OST 4.383.001-85.	
GDP (ГДП)	krieviski – головка динамическая с подмагничиванием – skaļrunis ar priekšmagnetizāciju (elektrodinamisks skaļrunis)	
GDŠ (ГДШ)	krieviski – головка динамическая широкополосная – platjoslas skaļrunis. Dinamisko skaļruņu tipu apzīmējumu daļa pēc OST 4.383.001-85.	
GDT (ГДТ)	krieviski – громкоговоритель динамический трансляционный - translācijas dinamiskais skaļrunis	
GDV (ГДВ)	krieviski – головка динамическая высокочастотная – augstfrekvences skaļrunis. Dinamisko skaļruņu tipu apzīmējumu daļa pēc OST 4.383.001-85.	
GENERATOR (ГЕНЕРАТОР)	krieviski – ГЕНЕРАТОР – magnetofona priekšmagnetizācijas strāvas frekvences izmaiņas slēgs	
geters	angliski – getter – viela, kas aktīvi saista gāzes – spoguļveida vielas klājums lampas iekšpusē, kura saista gāzes paliekas un neļauj pasliktināties vakuumam	
Giant	„Giant” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (Giant FS100)	
gigants	šeit – skaņuplate 30 cm diametrā (skat. arī minjona, grands)	
Ginters A. Grifs	Elektrorūpniecība inž. A.Ginters, Rīgā, Buļļu ielā 35, bateriju un elementu ražošana, 20.gs. 20.-30. gadi	
GKN	galvenā konstruktora nodaļa (VEF)	
GL	„Golden Line” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (GL 30)	
GmbH	vāciski – Gesellschaft mit begrenzter Haftung – sabiedrība ar ierobežotu atbildību – SIA	
golovka dinamičeskaja (головка динамическая)	krieviski – dinamiska galviņa (dinamisks skaļrunis)	

GOST (ГОСТ)	krieviski – Государственный Общесоюзный Стандарт – bijušās PSRS Vissavienības valsts standarts	
GRABADORA	Skat. – RADIO GRABADORA	
gramofona pieslēgs	G, GR, Gr, GRAM, Gramafons, ЗВУКОСНИМАТЕЛЬ, Pick-up - gramofona skaņu galviņas pieslēgvietu vai komutācijas slēga stāvokļu uzraksti un apzīmējumi	
grands	šeit – skaņuplate 25 cm diametrā (skat. arī minjona, gigants)	
Graumanis	Graumanis un dēli, radio veikals, Rīga Kr.Barona iela 3, 20.gs. 20.-30. gadi, saglabāties viens detektoruiztvērējs	
Grawor	vācu radiobūves firma 20.gs. 20.-30. gados Grawor (Rundfunktechnischer Erzeugergemeinschaft GmbH, Grass & Worff, Berlin)	
gridliks	radio lampas elektriskajā slēgumā iebūvēta tīkliņa pretestība	
griežmeklētājs	ierīce, ar kuras palīdzību telefona centrālē var automātiski (bez cilvēka līdzdalības) savstarpēji savienot divu sakaru līniju vadus	
Grifs	Elektorrūpniecība inž. A.Ginters, Rīga, Buļļu iela 35, bateriju un elementu ražošana, 20.gs. 20.-30. gadi Skat. – Ginters A.	
Grīnblats Z.	Rīga, Dzirnau iela 90, radio rūpniecība, speciāla aparatūra superu pārbaudei, tuvāku ziņu nav	
Grīnblats Z. Radio klīnika	Rīga, Marijas iela 59, 1933. gada radio izstādē piedalās ar paša konstrukcijas radio uztvērējiem, tuvāku ziņu nav	
GROMKOST (ГРОМКОСТЬ)	krieviski – skaļums – skaļuma regulatora apzīmējums	
gruppa složnosti (группа сложности)	krieviski – sarežģītības grupa aparatūrai (VEF 214)	
GTN	galvenā tehnologa nodaļa (VEF)	
GTV (ГТВ)	krieviski – громкоговоритель трехпрограммного вещания – trīsprogrammu translācijas skaļrunis (GTV64 Rīga)	
Gulbis J.	Radio aparāti un daļas, elektriskie piederumi, Brīvības iela 12	
Gulbis J. un biedri	Elektrotehnisks uzņēmums un veikals Jānis Gulbis, Rīga, Kr.Barona iela 4, Brīvības iela 21, ražoti dažu modeļu detektoruiztvērēji, 1 un 2 lampu uztvērēji un skaļruņi – ražojumi nav atrasti. 1926.-1929. gads	
Gundega	VEF ražota kabatlampu baterija 4,8 volti un anodbaterijas no 64,5 līdz 140 voltiem	
gutaperča	pēc ķīmiskā sastāva identiska kaučukam valkāna masa, bet mazāk elastīga – dažu tropu augu sacietējusī piensula – lietoja elektro un radiotehnikā kā izolācijas materiālu	
GV	garo viļņu apzīmējuma saīsinājuma uzraksts uz uztvērēja skalas, viļņu pārslēga, uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
GZK (ГЗК)	krieviski – головка звукоснимателя пьезокерамическая – pjezokeramiska skaņu noņēmēja galviņa (GZK 62)	
GZKU (ГЗКУ)	krieviski – головка звукоснимателя пьезокерамическая универсальная – universāla pjezokeramiska skaņu noņēmēja galviņa (GZKU 631R)	
GZM (ГЗМ)	krieviski – головка звукоснимателя магнитная – magnētiska skaņu noņēmēja galviņa (GZM 005D)	

GZP (ГЗП)	krieviski – головка звукопередатчика пьезоэлектрическая – pjezoelektriska skaņu noņēmēja galviņa (GZP 301)	
GZUM (ГЗУМ)	krieviski – головка звукопередатчика универсальная магнитная – universāla magnētiska skaņu noņēmēja galviņa (GZUM 73S – ГЗУМ-73С)	
ģenerators	šeit – ietaise elektriskās enerģijas ražošanai	
ģeogrāfiska skala	viens no uztvērēju skalas veidiem Eiropas kartes veidolā (Vefsuperlux MD/37)	
ģindenis	šeit – uztvērēja šasija – 20.gs. sākuma nosaukums	
H (henrijs)	pašindukcijas mērvienība $1\text{H} = 1000\text{mH} = 1000000\mu\text{H}$	
H	„Hupra” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums eksportam vācu firmai „Hupra” (H 125)	
Hackelbergs N.	Radio N. Hackelberg, radio veikals un darbnīca, Rīga, Valņu iela 2, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoti divu modeļu uztvērēji, nav saglabājušies	
halkopirīts	vara un sēra savienojums – kristāls, kuru lietoja kristāldetektoros	
Hallo, Latvija	Latvijas radiofona programmas žurnāla nosaukums no 1936. līdz 1940. un 1941. gadā	
haltūra	sociālisma laika žargonvārds 1.papildus darbs ārpus oficiālā darba, 2.paviršs, nekvalitatīvs darbs	
harmoniskās svārstības	sistēmai svārstoties elektriski, mehāniski vai akustiski, bez pamatsvārstībām rodas papildus (harmoniskās) svārstības, kuru frekvence ir lielāka par pamatsvārstībām	
Hauptsender Riga	vāciski – Hauptsender Riga der Sendergruppe Ostland mit den Sendern Modohn, Goldingen und Libau – austrumzemes raidgrupas galvenais Rīgas raidītājs ar Madonas, Kuldīgas un Liepājas raidītājiem. Reichsrundfunk G.m.b.H. Hauptsender Riga – SIA Vācijas radiofons Rīgas galvenais raidītājs	
HC	„Home Cinema” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (HC)	
HECHO EN CUBA SEGUN DOCUMENTACION TECNICA SOVIETICA DEL ORBITA 2	spāniski - ražots Kubā saskaņā ar padomju tehnisko dokumentāciju (Orbīta 2)	
Heereseigentum (Heereseigent.)	vāciski – sauszemes bruņoto spēku īpašums. Spiedogs galvenokārt sastopams uz karaspēka vajadzībām ražotiem vai no civilās ražošanas vērmahta vajadzībām speciāli atlasītiem ražojumiem vai to detaļām (piemeram – radio lampām), kuras pēc kara izlietas civilos radio uztvērējos. skat. arī – Wehrmacht (Vefsuper M517K, Vefsuper B417)	
HF	augstfrekvences apzīmējums ārzemju literatūrā (high frequency, Hochfrequenz)	
Hegra	uzraksts uz skaļruņiem ar pastāvīgu magnētu apzīmē vācu ražotāja Hermann Grau marku	
heksode	elektronu lampa ar sešiem elektrodiem	
heptode	elektronu lampa ar septiņiem elektrodiem	
heterodīns	mazjaudas harmonisko elektrisko svārstību ģenerators superheterodīna slēguma uztvērējos, izmantots frekvences pārveidošanai	

Hidrometeoroloģisko aparātu rūpnīca Hidrometpribor GUGMSZL (ГМП)	PSRS Aparātubūves automatizācijas līdzekļu un vadības sistēmu ministrijas Maskavas zinātniskās ražošanas apvienības “Hidrometpribor” Rīgas eksperimentālā hidrometeoroloģisko aparātu rūpnīca, Rīga. Rīgas zinātniskā ražošanas apvienība “Tehnopribor” Rīgas eksperimentālā hidrometeoroloģisko aparātu rūpnīca, 1964.-1991.	
Hi-Fi skaļrunis	angliski – high fidelity (augsta pareizība) – nenoteikts zemfrekvences trakta augstas kvalitātes apzīmējums. Mūsdienās šo terminu aizvieto Hi – End.	
HIGH	angliski – augsto frekvenču tembra slēga, regulatora vai indikatora apzīmējums	
Hiršs A.	Ing. A.Hiršs, Rīga, Zirgu iela 27, 1929. gada radio izstādē demonstrē ārzemju un pašgatavotus aparātus un piederumus, ražojumi nav atrasti	
Hivisaids slānis	jonizēts augšējās atmosfēras slānis, kurš atstaro radioviļņus (sevišķi īsos viļņus), sniedzot iespējas nodibināt radiosakarus ar mazu raidītāja jaudu lielos attālumos	
Hoka	Baltijas elektrisko bateriju un elementu fabrika “Hoka”, Rīga, Kurmanova iela 21, piedalās 1929. gada radio izstādē	
HS	„Hupra Sound” („Hupra Series”) – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums eksportam vācu firmai „Hupra” (HS400)	
HT	„Home Theatre” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (X Line HT mini)	
HTS	„Home Theatre Set” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (Silway HTS)	
Hz (hercs)	frekvences mērvienība, 1Hz = 1 pilna svārstība sekundē	
I	strāvas stipruma apzīmējums fizikas formulās (parasti izteikts ampēros (A))	
IATSKE (ИАТСКЭ)	krieviski – И нтегральные а втоматические т елефонные с танции к вази э лектронные – integrāla automātiska kvazielektroniska telefona centrāle	
le	uzraksts uz aparatūras, norādot slēdža ieslēgtu stāvokli	
iebūvētas spoles	pretstats – maināmas spoles	
IEC	IEC – I ndustria E lectrónica C ubana – radiorūpnīca Kubā – PSRS (tajā skaitā Latvijā) izstrādāto uztvērēju montāžai (piemēram montēti uztvērēji Ritmo (VEF 221), Siboney 241 (Spīdola 241), Taino 74 (Orbīta 2), Juvenil 80 (Radiotekhnika 625), Nocturno (Abava RP8330))	
ieejas transformators	parasti transformators starp detektoru uztvērēju un zemfrekvences pastiprinātāju	
iekapselēts	ekranēts	
iekšantena	skat. – istabas antena, antena	
iekšdegu	šeit – iekšdedzes (motors)	
iekšējā kapacitāte	1.kapacitāte starp elektronu lampas elektrodiem. Augstfrekvences pastiprinātāju lampās tā var būt traucējoša, un to cenšas samazināt ar speciālām lampas elektrodu konstrukcijām. 2.kapacitāte spolēs, kura kopā ar spoles pašindukciju veido elektrisko ķēdi un var nelabvēlīgi ietekmēt uztvērēja selektivitāti	
iekšējā pretestība	elektrisko ierīču atsevišķo daļu pretestība – akumulatoru iekšējā pretestība ir dažas simtdaļas oma, bet elektronu lampu – vairāki miljoni omu	
ierunis	skat. – mikrofons	
iespiedshēmas plate	arī iespīestā shēma, iespīestshēma, shēmate, iespīestmontāžas shēma, iespīestmontāžas plate – folģēta izolācijas materiāla plāksne, uz kuras ar vara folģijas palīdzību izveidoti savienojumi un tiek montētas detaļas (VEF 201)	
ietilpība	kapacitāte, tilpumība	
ietvars	šeit – kvēlspuldzes ietvars – kvēlspuldzes patrona (VEF ražots kvēlspuldzes ietvars)	
impedance	šķītamā pretestība sastāvoša no omiskās pretestības, pašindukcijas un kapacitātes	
Impulss SKB	PSRS Sakaru ministrijas ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotās ražošanas apvienības “Komutators” Speciālais konstruktoru birojs “Impulss”, Rīga, Pilotu iela 4 skat. – Komutators	

indikators	rādītājs, ierīce, kas procesa gaitu vai objekta stāvokli attēlo cilvēkam ērti uztveramā formā	
induktivitāte	fizikāls lielums, kas raksturo elektriskās ķēdes magnētiskās īpašības. Elektriskās ķēdes daļas, kurām nepieciešama ievērojama induktivitāte, izveido stieples tinumu veidā un sauc par induktivitātes spolēm. SI sistēmā induktivitāti mēra henrijos un apzīmē ar simbolu L.	
induktivitātes spole	pasīvais radioelements, kam piemīt relatīvi liela induktivitāte, bet maza kapacitāte un aktīvā (omiskā) pretestība. Parasti tas ir spirālē savīts izolēts strāvas vadītājs. Šāda ierīce pašindukcijas rezultātā spēj uzkrāt enerģiju, tai cauri plūstot strāvai. Spoles mēdz būt ar pastāvīgu induktivitātes vērtību vai ar regulējamu vērtību (variometri)	
induktīvā pretestība	pretestība, kuru mainstrāvai rada daudztinumu spole	
induktīvā saite	saite starp divām spolēm, kur vienas spoles radītais magnētiskais lauks, inducē strāvu otrajā spolē	
induktors	šeit – magnetoelektriska iekārta telefonijā otra abonenta izsaukšanai, to iedarbina griežot telefona induktora rokturi	
instalācija	radiorūpniecībā – radiotehnisko iekārtu montāža	
interference	divu vai vairāku elektromagnētisku viļņu pārklāšanās telpā un savstarpējā mijiedarbība, kā rezultātā dažos telpas apgabalos viļņu intensitāte palielinās, bet citos samazinās	
INTIM (ИНТИМ)	krieviski – интимно – intīmi – toņu un skaļuma režīma speciāls slēgs un/vai indikators (Melodija 103B stereo)	
Invertors	Rūpnīca "Invertors", Rīga, Maskavas iela 240, 1977.-1997. skat. – RMZPI	
IPZT (ИПЗТ)	krieviski – ИПЗТ – Измеритель параметров звукового тракта – skaņu trakta parametru mērītājs (IPZT 2)	
ITU	angliski – International Telecommunication Union – Starptautiskā telekomunikāciju savienība, agrāk Starptautiskā telegrāfu savienība, ir Apvienoto Nāciju Organizācijas specializēta aģentūra, kas nodarbojas ar dažādu telesakaru sistēmu darbības starptautisku koordināciju, radiofrekvenču sadali, kā arī telefona un datu pārraides sistēmu standartu izstrādi. Latvijas radio ir tās biedrs kopš 1925. gada	
ISMET	vācu elektrotehnikas firma – darbojas līdz mūsdienām. Firmas transformatori sastopami 20.gs. 20.-30. gadu Latvijas mazo firmu ražojumos un amatieru konstrukcijās.	
IŠČ (ИЩ)	krieviski – (ИЩ) tehniskās dokumentācijas decimālnumura prefiksa daļa rūpnīcai RRR. Piemēram – ИЩ2.021.083TY – radiouztvērējs "Banga 2" tehniskie noteikumi.	
Iz	uzraksts uz aparātūras, norādot slēdža izslēgtu stāvokli	
izejas transformators (izejas Tr)	transformators, kuru ieslēdz starp zemfrekvences pastiprinātāju (gala lampu) un skaļruni	
izlīdzinātājs	taisngriezis, taisnotājs	
izolators	viela vai materiāls, kurš neveda elektrisko strāvu (porcelāna izolators vadu stiprināšanai)	
Izons	VEF ražots vieglo aeroplānu mērītājs	
izslēdzējs	skat. – slēdzis	
izstarošana	šeit – elektromagnētiskās enerģijas izstarošana telpā no antenas	
izšķiršanas spēja (selektivitāte)	šeit – uztvērēja spēja slāpēt blakus signālus ar noteiktu izskaņojumu uz abām pusēm no pamatfrekvences pie +/- 10% izskaņojuma vai +/- 10 kHz izskaņojuma, mēra decibelos (dB)	
izveids	veidols, ārējais veidols, forma, arī dizains	
Īsie viļņi (īsviļņi)	radiofonijā izmantojamie viļņi ar frekvenci no ≈23 MHz līdz ≈4 MHz un viļņu garumu no ≈13 līdz ≈75 metriem. 20. gadsimta 30-tajos gados daudzi Latvijā ražotie uztvērēji uztvēra, 19 metru (≈15,7 MHz), 25 metru (≈12 MHz), 31 metru (≈9,7 MHz), 41 metru (≈7,3 MHz) un 49 metru	

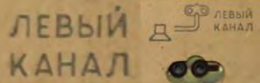
	(≈6,1 MHz) īsviļņu apakšdiapazonus, retāk 13 metru (≈23 MHz) un 16 metru (≈18,7 MHz) apakšdiapazonus. Pēc VVST 5651 – 51 PSRS īsviļņu diapazons tika unificēts no 3,95 MHz līdz 12,10 MHz (no 75,9 līdz 24,8 m). Apakšdiapazonus apzīmēja ar šo diapazonu vidējo viļņu garumu metros (13, 16, 19, 25, 31, 41, 49 u.c.).
Īssavienojums (īsa)	divu elektrības vadītāju neatļauta saskaršanās, radot stipru strāvu elektriskajā ķēdē
Īsviļņu pieliktnis	ar īsviļņu pieliktņa palīdzību iespējams uztvērējos, kuriem ir tikai garo un vidējo viļņu diapazoni, uztvert īsviļņu diapazonu (KVP-4A)
ĪV	Īsviļņu apzīmējuma saīsinājums parasti uz uztvērēja skalas, vai viļņu pārslēga. Izstiepto īsviļņu gadījumā tos apzīmēja ĪV1, ĪV2, ĪV3. Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos.
J (džouls)	elektriskā darba vienība ko veic 1 kulons elektrības pie 1 volta sprieguma
Jakobsons B.	Radio inž. B.Jakobsons, radio aparāti, pārbūve, remonts, modernizēšana, pārbaude no Ls 2.-, Rīga, Kr.Barona iela 76-23, 20.gs. 20.-30. gadi, ražojumi nav atrasti
Jauda	Firma Jauda – īpašnieks E.Krasovskis, A.Apsīša un E.Krasovska firma robežsardzes pasūtījuma izpildei 1928.-1930., Rīga, Brīvības iela 7
Jauda	Eksperimentālā elektrokonstrukciju rūpnīca Jauda, Rīga, Krustpils iela 119, 1967.-?
jauda	šeit – elektriskā jauda – elektromagnētiskās enerģijas pārveidošanas, pārvadīšanas vai uzkrāšanas ātrums elektrotehniskās iekārtās. Jaudas mērvienība SI sistēmā – vats (W)
jaudotne	elektrostacija (jaudas devēja)
Jaunzemis A.	Augusts Jaunzemis Liepājā, Vidusceļa ielā 13, 1927. gadā saņēmis oficiālu atļauju ražot radio aparātus un to piederumus. Izgatavoti daži desmiti uztvērēju. Vēlāk, trīsdesmitajos gados, A. Jaunzemis bija A. Tomasa firmas galvenais radiokonstruktors. Viņš izpelnījās iedzīvotāju atzinību arī ar godprātīgu darbu radioaparātu labošanā. Saglabāties viens trīslampu uztvērējs.
Jegoršinskas radiatorpūnīca	(Егоршинский радиозавод), Krievija, Sverdlovskas apgabals, Artemovskas pilsēta, ražoti bieži Latvijā izstrādāti UĻV bloki RRR un VEF uztvērējiem
jonizācija	šeit – neitrālu gaisa atomu vai molekulu pārvēršanās pozitīvi vai negatīvi lādētās daļiņās — aerojonos
jonosfēra	zemes gāzveida slāņi virs 50 kilometru augstuma, no kuriem atstarojas radio viļņi
JORD	zviedriski – zeme
joslas filtrs	filtrs, parasti sastāvošs no spoles un kondensatora, kurš laiž cauri noteiktu frekvenču joslu
JSC	angliski – Joint - stock company – akciju sabiedrība
jūtība	šeit – radio uztvērēja jūtība nosaka, cik vājš signāls var uztvērēju iedarbināt. To izsaka ar spriegumu, kas jāpieliek uztvērēja ieejai (antena — zeme), lai dabūtu normālo izejas jaudu
JZ Microphones	JZ Microphones (Juris Zariņš), Mikrofonu ražošana, 2008.-, Mārupe
K (K)	krieviski – комплект блоков – bloku komplekts, radio aparatūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 26794-85 un RRR nolikumam («Radiotekhnika K101 stereo)
KA	kontrolagregāts akustisks (KA 10)
kabelis	viena vai vairākas izolētas elektrisko strāvu vadošas metāla dzīslas, ko aptver hermētisks aizsargapvalks

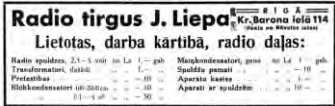
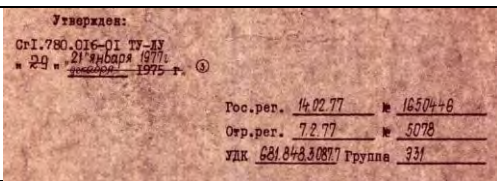
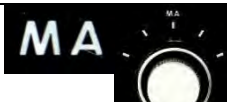
kabinetmodelis	šeit – uztvērējs konsoles izpildījumā ar elektrisko gramofonu (konsoles izpildījuma radiola) (Vefsuper 7MDGr/34 Lux)	
kailvads	vads bez izolācijas	
kaķa ūsa	sarunvalodā lietots kristāldetektora kontaktatsperes nosaukums	
Kandavas radiomezglu cehs	Kandavas radiomezglu cehs, Jelgavas iela 1J, Kandava, Tukuma rajons, 1963.-1971.?	
KandRadio	Kandavas radiorūpnīca KandRadio, Jelgavas iela 1J, Kandava, Tukuma rajons, 1971.?-1998.? Vēlāk SIA Universe	
kapacitāte	ietilpība, tilpumība, tilpīgums. Elektriskā kapacitāte – spēja uzkrāt elektrisko lādiņu	
kapacitīvā saite	saites veids, kurā svārstības tiek pārnestas uz citu ķēdi ar kondensatora (kapacitātes) palīdzību	
kapselēts	ekranēts (vads, transformators, kondensators u.c.)	
kapselēts maiņkondensators	ārēji ekranēts maiņkondensators	
karbolīts	1913. gadā radīts fenola, formaldehīda polimērs, izolācijas materiāls	
karstais gals	komponenta izvads (kondensatoram, pretestībai), kurš nav savienots ar šasiju (zemējumu, kopējo vadu)	
kasetnieks	kasešu magnetofons – sociālisma laika žargonvārds	
kaskāde	pakāpe	
katoda baterija	kvēles baterija (kvēlbaterija)	
katods	1.elektronu lampas sastāvdaļa, kura emitē elektronus 2.elektrisko ietaišu negatīvais elektrods	
kāpe	pakāpe (lēnmaiņu kāpe – zemfrekvences pakāpe)	
KB	konstruktoru birojs (KB "Orbīta")	
kc (KC)	kilocikli (kiloherci - kHz)	
KEATC (КЭАТC)	kvazielektroniska automātiska telefona centrāle ar programmētu vadību	
kenotrons	elektronu lampa – diode vai dubultdiode tīkla strāvas taisngriešanai (1561)	
kilocikls	kilohercs (kHz)	
kilohercs	kilocikls	
kilovats (kW)	elektriskās jaudas mērvienība – 1kilovats (1kW) ir 1000 vati (W)	
kilovatstunda	elektriskās enerģijas patēriņa mērvienība (kWh)	
Kirovogradas radioizstrādājumu rūpnīca	(Кировоградский завод радиоизделий) Ukraina, Kirovogradas pilsēta, ražoti skaļruņi RRR un VEF uztvērējiem	
klangreģistrs	fiksētu stāvokļu tembra slēgs (Dzintars)	
klausāmais aparāts, klausāmie	20.gs. 20-tos gados radiotehnikā – galvas telefoni, skaļrunis, telefona aparāta telefona kapsula	
klemme	pieslēgspaile	
Klemptners N. Kolifox	Radio tehniks veikals un aparātu būvētava Nikolajs Klemptners, Rīga, Valņu iela 2 (Brīvības iela 40), 20.gs. 30. gadi, ražoti vairāku tipu līdz 500 gab. uztvērēju, saglabājušies ap 10 uztvērēji	
kloķis	šeit – uztvērēja apkāpes rokturis	

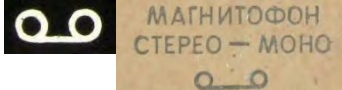
KOD Kara ostas darbnīcas	Liepājas Kara ostas darbnīcas	
koherers	uztverošas iekārtas ierīce, kura maina savu pretestību elektromagnētisko viļņu iedarbībā, sastāv no stikla caurulītē iebērtām metāla skaidiņām. ("Koherers, kuru jau 1890. gadā bija atradis Branli, bija stikla caurulīte, kurā starp divi elektrodiem vaļīgi iebērtas sīkas metāla skaidiņas. Parasti šās skaidiņas izrāda elektriskai strāvai ļoti lielu pretestību, bet, tiklīdz uz tām krīt elektromagnētiski viļņi, viņu pretestība stipri samazinās un tādēļ pie šādas ierīces pieslēgts elektrisks zvans sāk zvanīt." – Latvijas Kareivis, Nr.255 (09.11.1938.)	
Kolifox	skat. – Klemptners N.	
kompensācijas tinums	papildu tinums uz elektromagnētisko skaļruņu ierosmes tinumiem tīkla rūkoņas (maiņstrāvas fona) mazināšanai (kompensācijai)	
Kompresors	Rīgas rūpnīca Kompresors, Rīga, Starta iela 1, 1965.-1991.	
Komutators	Ražošanas apvienība Komutators, Rīga, Ganību dambis 24a, 1962.-1992. A/S "Dambis" 1992.-	
komutators	šeit – ierīce, ko izmanto telefonijā līniju savienošanai	
koncertskaļrunis	kvalitatīvs platjoslas skaļrunis	
kondensators	radio detaļa (ierīce) elektriskā lauka enerģijas uzkrāšanai ar noteiktu elektriskās kapacitātes vērtību un lielu aktīvo pretestību. Tam ir vismaz divi klājumi, kas izgatavoti no elektriskajiem vadītājiem. Klājumi atdalīti ar dielektriķi (strāvu nevadošu vielu) un tiem pievienoti izvadi ieslēgšanai elektriskajā ķēdē. Kondensatora galvenais raksturlielums ir elektriskā kapacitāte.	
konsolā radiola	radiola iebūvēta uz grīdas novietojamā skapjveida formas korpusā (Spīdola)	
kontaktdakša	tīkla spraudnis, spraudnakša, spraudkontakts, kontaktspraudnis, "špelselis" – ierīce, ar kuru elektriskajam tīklam pievieno pārvietojamos elektriskos aparātus	
kontaktlizda	tīkla kontaktlizda, tīkla rozete, rozete, sienas kontakts – nekustīgi nostiprināta ierīce, kurā ievieto kontaktdakšu	
kontakts	šeit – vieta kur saskaras divi elektrības vadītāji	
Kontinents	Firma Kontinents, Rīga, L.Nometņu iela 59, ražoti izolācijas materiāli un skalas, 20.gs. 20.-30. gadi	
kontrastautomātikas slēgs	skat. – dinamiskas slēgs (Vefluxus MD/38)	
kontrastautomātikas slēgums	skat. – dinamiskas slēgs	
koncertstacija	šeit – radiofona raidstacija	
kontroltīkliņš	tīkliņš elektronu lampā, kuram pievada pastiprināmos spriegumus	
kontūrs	šeit - noslēgta elektriskā ķēde (svārstību kontūrs)	
konveijers	viens no masveida produkcijas ražošanas organizācijas galvenajiem līdzekļiem — plūsmas līnija, kas montējamās izstrādājumus secīgi pārvieto no strādnieka pie strādnieka	
konverters	šeit – pieliktnis augstākas frekvences signālu pārveidei zemākas frekvences signālos	
konvertors	pārveidotājs	
kopantena	kolektīvā antena (Avots: Pārgrozījumi un papildinājumi saistošos radiofona noteikumos – Valdības Vēstnesis 1939.12.19.)	

korando	korunds – («Korando» adatu ļaun skaņu plašu mūzikas cienītājam, nemainot adatu, nospēlēt 4 tūkstoš skaņu plates – Zvaigzne, Nr.19 (01.10.1954.)	
korpus	uztvērēja, radiolas, pastiprinātāja u.c. kaste, kurā iemontētas visas, vai daļa tā sastāvdaļu	
Kriegsmarine	vāciski – 3. reihā jūras kara flote – šāds uzraksts apzīmēja jūras kara flotes īpašumu. Uzraksts galvenokārt sastopams uz karaspēka vajadzībām ražotiem vai no civilās ražošanas vērmahta vajadzībām speciāli atlasītiem ražojumiem vai to detaļām (piemeram – radio lampām), kuras pēc kara izlietas civilos radio uztvērējos. skat. arī – Wehrmacht	
Krievu Baltijas elektrotehniskā rūpnīca	Krievu Baltijas elektrotehniskā rūpnīca, dibinātājs H.Detmans, Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1888.-1898. (Русско – Балтийский электротехнический завод)	
kristāldetektors	vēsturiski pirmais detektora (skat.) veids, detektēšanai parasti izmantots dzelzs sulfīda kristāls saskarsmē ar tērauda stiepli	
kristāliskās radiolampas	tranzistori (Kristāliskās radiolampas — tranzistori, Padomju Jaunatne, 22.06.1955)	
kristāluztvērējs	detektoruztvērējs (kristāldetektora uztvērējs) (H 1)	
Kriško V.	skat. – Pertrix	
krītširmis	izpletnis	
kross	šeit – telefona līniju sadalīšanas vieta	
KSD (КСД)	krieviski – īso, vidējo, garo viļņu komutācijas slēgs (Melodija 101 stereo)	
kulons	elektrības daudzuma mērvienība. Caur vadu 1 sekundes laikā plūstoša 1 ampēru stipra strāva rada 1 kulonu elektrības	
kunde	no vācu valodas – pastāvīgs pircējs, klients	
kuprokss (kuprox)	kuprokša taisngriezis – vara oksidula (Cu_2O) – viens no vēsturiski pirmajiem pusvadītāju taisngriežiem	
kurināmais sraigums	kvēlspriegums	
kurtāža	šeit – komercijā – atlīdzība par starpniecību darījumā (māklerim, brokerim)	
Kūdras mašīnbūves rūpnīca	Latvijas kūdras mašīnbūves rūpnīca Produkcijas veidi bija kūdras briķetes (pirmoreiz Latvijā), gabalkūdra, amonizēta kūdra, pakaiškūdra, substrāta kūdras plātnes. 1978. gada kūdras fabrikai "Baloži" pievienota Latvijas kūdras mašīnbūves rūpnīca. 80. gados 75% fabrikas kopprodukcijas bija tehnoloģiskas iekārtas frēzkūdras ieguvei un to rezerves daļas, kā arī izstrādājumi elektroniskajai un radiotehniskajai rūpniecībai. Produkciju izveda uz vairākām PSRS republikām, kā arī uz Somiju.	
kūtrība	šeit – inerce (...izmantojot maiņstrāvas taisngriešanai sauso, t. s. kuprox tipa, taisngriezi. Tas neuzrāda praktiski jūtamam elektrisko kūtrību... – Avots: Pasta – Telegrāfa Dzīve, Nr.1 (01.01.1934)	
kvadrofonijs	skaņas signāla pārraide un atskaņošana pa četriem kanāliem, kura rada pilnīgāku skaņas telpiskuma ilūziju nekā stereofonijs	
kvalitātes zīme	bijušās PSRS kvalitātes zīme – piecstūris ar uzrakstu СССР. Šī zīme tika piešķirta augstvērtīgiem rūpniecības ražojumiem un pārtikas produktiem	
kvecis	pieskaņošanas kondensators	
kvēlbaterija	baterija vai akumulators, kuri tiek lietoti elektronu lampu kvēlināšanai	
ķēde	šeit – ceļš pa kuru plūst elektriskā strāva – elektriskie aparāti, dažādas to sastāvdaļas, savienojumu vadi u.c.	
L	uzraksti "L" – Lokal (vietējais raidītājs) un "D" – Distanz (tāluztveršana) pie vietējā raidītāja slēga uz uztvērēja aizmugures vāka uztvērējiem Veflux M707 un Veflux M717. Skat. arī lokālslēgs	

L	induktivitātes (spoles, induktivitātes spoles) apzīmējums uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos. Induktivitāte – elektriskās ķēdes elementu spēja uzkrāt enerģiju magnētiskā lauka veidā. Induktivitātes spole ir pasīvais radioelements, kam piemīt relatīvi liela induktivitāte, bet maza kapacitāte un aktīvā (omiskā) pretestība. Parasti tas ir spirālē savīts izolēts strāvas vadītājs. Šāda ierīce pašindukcijas rezultātā spēj uzkrāt enerģiju, tai cauri plūstot strāvai. Induktivitāti mēra henrijos (H). Mērvienība nosaukta par godu Džozefam Henrijam. Induktivitāti apzīmē ar simbolu L par godu fiziķim Emīlam Lencam.	
L (Л)	krieviski – левый канал – kreisā stereokanāla pieslēga, skaļuma regulatora apzīmējums	
L antena	skat. – antena	
I/a	šeit – lauksaimniecības artelis (kolhozs)	
Lamberts H.	Sauso elementu un anodbateriju rūpniecība, Rīgā, Jāņa ielā 3, piedalās 1933. gada radio izstādē ar elementiem un baterijām Hoka un Lux, izgatavo izolācijas materiālus un spoļu ķermeņus	
lampas cokols	skat. – radio lampas cokols	
lampas pamats	skat. – radio lampas pamats	
lampiņas žokļi	radiolampas pamats, kurā iesprauž radiolampas cokolu	
lampu raidītājs	raidītājs, kurā elektromagnētiskās svārstības rada ar elektronu lampām	
lampu uztvērējs	šeit – radiouztvērējs, kura elektriskajā shēmā izmantotas radio lampas	
LARSRŪP	Latvijas radio spoļu rūpniecība, M.Liepiņa radio veikals un darbnīca skat. – Liepiņš M.	
Latimpulss	A/S Latimpulss – biroja tehnika, biroja un tirdzniecības tehnikas remonts un realizācija, Rīga, Kaņiera iela 10a, 1994 -	
LATRADIO	T/N Pauls Romans radio nodaļa un būvētava, Rīga, Marijas iela 35 (Elizabetes iela 14), 20.gs. 20.-30. gados ražoja radio spoles un dažu tipu radiouztvērējus nelielā skaitā, saglabāties detektoru uztvērējs	
LATV. PSR VtRM	Latvijas PSR Vietējās Rūpniecības Ministrija	
Latv. SSR (Латв.ССР)	krieviski – Latv. PSR	
Latv.PSR TSP	Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Tautas saimniecības padome (1957-1965)	
LATV.PSR Vt un KRM	Latvijas PSR Vietējās un Kurināmā Rūpniecības Ministrija	
Latvenergo	Remontu darbnīcas 1944.-1946., Remontu mehāniskā rūpnīca "Latvenergo" 1946.-1960., Rīgas drošības tehnikas, augstsprieguma aparātu bāzes un energoiekārtu remonta eksperimentālā rūpnīca "Latvenergo" 1960.-1963., Rīgas eksperimentālā rūpnīca "Latvenergo" 1963.-1979., Rīgas eksperimentālā rūpnīca "Energoautomātika" 1979.- 1991. skat. – Energoautomatika	
Latvijas Finieris	finiera ražošanas apvienība, Latvijas. Atrodas Bauskas ielā 59. Dib. 1975, apvienojot r-cas «Furniers» (galv. uzņēmums; dib. 1923), «Lignums» (1929) un «Latvijas bērzs» (1869). 30. gados r-cas ražoja saplāksni, ko eksportēja uz Lielbritāniju, Vāciju, Dāniju u.c. (Ljā izmantoja tikai 7% ražo-tās prod.). Pad. laikā r-cas rekon-struētas, paplašinātas. Ap 60% izmantojamās koksnes ievēd no Komi APSR, Kirovas, Leningra-das, Kostromas, Jaroslavas apga-bala. Δ prod. 1985: saplāksnis (90,5 tk m³), sintētiskie sveķi (21,7 tk t); Δ ražo arī laulus pa-tetina preses. Δ ražoto saplāksni (~60%) izved uz sav. republikām (Lietuvas PSR, KPFSR, Gruzijas PSR, Armēnijas PSR, Moldāvijas PSR, Īgaunijas PSR, Azerbaidžā-	
Latvijas Radiofons	1.skat. - radiofons 2.Latvijas radiofona programmas žurnāls no 1934. līdz 1936. gadam	
Latvijas Vilnis	Latvijas radiofona programmas žurnāls 1940. gadā	
LED	bēgļu nometnē Eslingenā noorganizētā latviešu elektrotehniskā darbnīca 1946.-1947.	
lederīns	ādas imitācija – ar laku pārklāts kokvilnas audums, ko lietoja grāmatu iesiešanai un radio kastu pārvilkšanai	

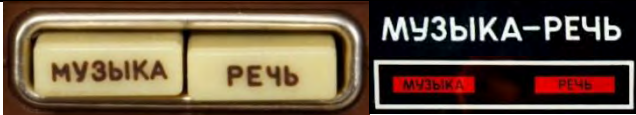
LEFT (RIGHT) SPEAKER	angliski – kreisā (labā) stereokanāla akustiskās sistēmas pieslēgvietas un/vai skaļuma regulatora uzraksts
Leibovica A. grafiskās zīmes	
Leibovics A.	Akciju sabiedrība "Foto – radio centrāle A. Leibovics", Rīga, Kr. Barona iela 2, Mūkusalas iela 41, 1926.-1940.
Leimanis J.	Radio darbnīca J. Leimanis, Rīga, Kr. Barona iela 60 un Avotu iela 2-31, saglabāties vienīgais ražojums – maiņstrāvas 2 lampu uztvērējs ar ražotāja zīmogu
Leklanšē elements	galvanisks elements ar ogli kā pozitīvo, cinku kā negatīvo elektrodu un salmiaka šķīdumu kā elektrolītu
LEMIS Baltic	A/S LEMIS Baltic, šķidrumu mērierīču ražošana, Rīga, Ganību dambis 26 http://www.lemis-baltic.com/pages/index.php?mid=1 http://www.lemis-process.com/
LENIN 1870-1970 (ЛЕНИН 1870-1970)	krieviski – bijušās PSRS valsts svētkiem (konkrēti – Ļeņina 100. dzimšanas gadadienai) veltīts uzraksts uztvērējiem (Selga)
Lepeško K.	Radio veikals – darbnīca Konstantīns Lepeško, Rīga, Avotu iela 23b, 20.gs. 20.-30. gados aparātu pārbūve un maiņa, saglabājušies vairāki eksemplāri uztvērēju ar interesantiem nosaukumiem – "Halo Eiropa 36" un "Halo Eiropa 37"
Iēnmaiņpastiprinātājs	skat. – zemfrekvences pastiprinātājs
Iēnmaiņtransformators	skat. – zemfrekvences transformators
Iēnmaiņu	zemas frekvences, zemfrekvences, skaņu frekvences
Iēnmaiņu frekvence	skat. – zemfrekvence
Iēnmaiņu pakāpe (kāpe)	zemfrekvences pastiprinātāja pakāpe
Lichtnetzempfangen	vāciski – apgaismošanas tīkla uztvērējs – uztvērējs, kuru baro no maiņstrāvas vai līdzstrāvas apgaismošanas tīkla
lielsupers	piļnsupers ar augstfrekvences pastiprināšanas pakāpi
Liepa A.	Augusts Liepa Madona, Blaumaņa iela 6, veikals un radio darbnīca, piedalās 1931. gada radio izstādē ar četrus modeļus uztvērējiem līdzstrāvai un maiņstrāvai, uztvērēji nav atrasti

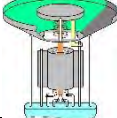
Liepa J.	J.Liepa radio montieris, Rīga, Tērbatas iela 82a-20 vēlāk Kr.Barona iela 114, 20.gs. 20.-30. gados aparātu pārbūve un maiņa	
Liepājmaš (Лиепаймаш)	PSRS Sakaru ministrijas ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotās ražošanas apvienības "Komutators" Liepājas mašīnbūves rūpnīca "Liepājmaš", Liepāja, Sarkanarmijas iela 38/42, ražoja sakaru iekārtas armijai, 1960.-2003.	
Liepiņš M. LARSRŪP	Latvijas radio spoļu rūpniecība, M.Liepiņa radio veikals un darbnīca, Rīga, Brīvības iela 126, 20.gs. 20.-30. gados ražotas radio spoles vairumā, uztvērēju daļas, tīkla un detektoru uztvērēji, saglabājušies daži uztvērēji	
LINEINIJ VIHOD (ЛИНЕИНЫЙ ВЫХОД)	krieviski – lineārās izejas pieslēgvieta	
līdzstrāva	strāva, kura plūst tikai vienā virzienā ar pastāvīgu strāvas stiprumu, ko iegūst no galvaniskiem elementiem, akumulatoriem vai līdzstrāvas ģeneratoriem	
LMO	skat. – 808 rūpnīca	
LMT	Latvijas mobilais telefons	
lociņš	šeit – pieslēgu savienojuma lociņš	
logo	logo jeb logotips, arī firmas zīme, ir grafisks attēlojums, zīme vai simbols, kas ļauj atšķirt viena uzņēmuma ražoto produkciju vai sniegtos pakalpojumus no citiem	
lokālslēgs	lokālā raidītāja slēgs – slēgs vietējās stacijas nekroplotai uztveršanai	
lonarīta presētava	PTVGD darbnīcas (presētavas) nosaukums 1926. gadā. Lonarīts – viens no izolācijas materiāla – acetātcelulozes nosaukumiem	
LONIIS (ЛОНИИС)	krieviski - Ленинградское отделение научно-исследовательского института связи – sakaru zinātniski pētnieciskā institūta Ļeņingradas nodaļa	
Lososs M.	Inž.M.Lososs radiotehniskais birojs un aparātu būviestāde, Rīga, Kungu iela 1 (Kungu 29, Kungu 25), 20.gs. 20.-30. gados ražoja 3 un 5 lampu uztvērējus nelielā skaitā, saglabāties 3 lampu tīkla uztvērējs Triojons	
LOSR	Lielā Oktobra sociālistiskā revolūcija – bruņots apvērsums 24.10.(06.11.) – 26.10.(08.11.)1917., kura rezultātā lielinieki sagrāba politisko varu Krievijā	
LOW	angliski – zemo frekvenču tembra slēga, regulatora vai indikatora apzīmējums	
LPSR (Latv. PSR)	bijusī Latvijas Padomju Sociālistiskā Republika	
LPU	vāciski – Lautsprecher Patent Union – Vācijas 20.gs. 30. gadu skaļruņu ražotāju apvienība, kurai bija tiesības izmantot attiecīgos patentus	
LPV	VEF ražots vibrators 6 voltu akumulatora sprieguma pārveidei 2 un 100 (125) voltu spriegumā (LPV 2)	
LU (ЛУ)	krieviski – ЛИСТ УТВЕРЖДЕНИЯ – apstiprinājumu lapa – izstrādājuma tehnisko noteikumu pirmās lapas apzīmējums, uz kuras ir visi nepieciešamie apstiprinājuma paraksti	
Luks	VEF kabatlampu bateriju tirgus marka	
Lumophon	vācu radiobūves firma 20.gs. 20.-30. gados	
Lux	elektrisko kvēlspuldžu ražošana, Rīga, Kalnciema 40, 1909.-1914. zviedru akciju sabiedrības „Lux” filiāle Rīgā kvēlspuldzes ražoja apmēram piecus gadus, bet Pirmā pasaules kara laikā ražošanu pārtrauca un iekārtas evakuēja. 1931. gadā rūpnīcās teritorijā tiek atvērta skaņuplašu fabrika Bellaccord Electro	
M	mikrofona pieslēgkontakta apzīmējums uz zemfrekvences pastiprinātāju korpusiem, to elektriskajās shēmās un aprakstos	
M (M)	krieviski – М – магнитофон – radio aparātūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 26794-85. (Radiotehnika M201 stereo)	
m (M)	šeit – uzraksts uz uztvērēja skalas apzīmē viļņu garumu metros	
MA (MA)	krieviski – магнитная антенна – magnētiskās antenas slēgs un pieslēgs, arī magnētiskās antenas virziena maiņas (rotācijas) rokturis	

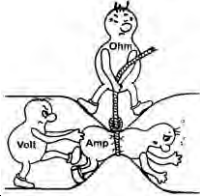
MADE IN USSR	angliski – ražots PSRS	
MAG (МАГ) (МАГНИТОФОН)	krieviski – магнитофон – magnetofons – pieslēgvietā ierakstam magnetofonā vai skaņas pastiprināšanai no magnetofona, magnetofona slēgs	
magnetola	uztvērējs un magnetofons apvienots vienotā konstrukcijā ar kopēju barošanas bloku, zemfrekvences pastiprinātāju un akustisko sistēmu (skaļruni)	
magnetoradiola	uztvērējs, skaņu plašu atskaņotājs un magnetofons apvienots vienotā konstrukcijā ar kopēju barošanas bloku, zemfrekvences pastiprinātāju un akustisko sistēmu (skaļruni)	
magnētlaufs	magnētiskais lauks	
magnēts	ķermenis, kam piemīt magnetizācija un kas ap sevi rada magnētisko lauku. Izšķir pastāvīgos magnētus un elektromagnētus, kuriem magnetizāciju izraisa elektriskās strāvas radītais magnētiskais lauks. Spēcīgus permanentos (mākslīgi pagatavotus pastāvīgus) magnētus lieto permanentdinamiskos skaļruņos.	
magnitnaja antenna (магнитная антенна)	krieviski – магнитная антенна – magnētiskā antena (Gauja)	
mačjis	magnetofons – sociālisma laika žargonvārds	
mahagoni	sarkankoks	
maigles	apskavas stiepļu satveršanai un nospriegošanai ar trīšu blokiem	
maināma josla	regulējama uztvērēja selektivitāte	
maiņkondensators	maināmas kapacitātes kondensators	
maiņrezistors	arī maināmā pretestība, maiņpretestība, potenciometrs – ierīce, kuras elektrisko pretestību var mainīt, ierīce sprieguma lieluma regulēšanai	
maiņstrāva	strāva, kura periodiski maina savu virzienu un stiprumu (tīkla maiņstrāva, zemfrekvences maiņstrāva, augstfrekvences maiņstrāva u.c.)	
maiņstrāvas fons	skat. – tīkla rūkoņa	
maiņstrāvas lampas	elektronu lampas, kuru kvēlināšanai izmanto maiņstrāvu	
maiņstrāvas tīkla aparāts	uztvērējs, kuru baro no maiņstrāvas apgaismošanas tīkla	
manuālā telefona centrāle	telefona centrāle, kurā savienojumus veido cilvēki (operatori), skat. arī – telefona centrāle	
MAS (MAC)	krieviski – малогабаритная акустическая система - mazgabarīta akustiska sistēma (6MAS 4)	
mašīncilvēks	robots	
Mašpriborintorg (Машприборинторг)	krieviski – bijušās PSRS ārējās tirdzniecības uzņēmums, skat. - MPI	
mazzudumu dzelzs spole	spole ar magnētiskā materiāla (ferīta vai cita magnētiskā materiāla) karkasu vai serdi	
MB	mikrofona baterijas pieslēgkontakta apzīmējums uz zemfrekvences pastiprinātāju korpusiem, to elektriskajās shēmās un aprakstos	
MC	uzraksts uz uztvērēja skalas apzīmē uztveramo frekvenci megaciklos (megahercos)	
megoms	1.mērvienība lielu pretestību mērīšanai – 1 megoms (1MΩ) = 1000000 omi (Ω). 2.sarunvalodā – tieša slēguma uztvērēju audiona lampas tīkliņa pretestība (gridliks), jo tā parasti ir dažus megomus liela	
mehāniskais taisngriezis	ierīce, kurā ar svārstošu vai rotējošu daļu palīdzību maiņstrāvu pārveido līdzstrāvā	
melnklausītājs	šeit – “radiozaķis”, “brīvklausītājs”, cilvēks, kas radiouztvērēju lieto nelegāli, nemaksājot valsts noteikto nodevu – abonēšanas maksu – (Lai pasargātu radiofona abonētus, un melnklausītājus no vilšanās... – Radio, Nr.1 (01.01.1928))	

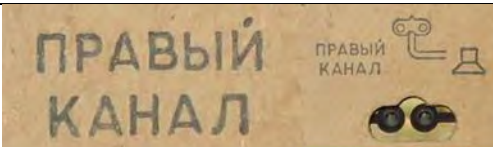
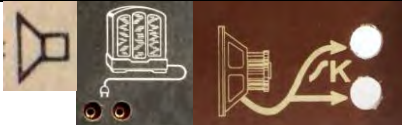
Melodija	Vissavienības firmas Melodija Rīgas skaņuplašu rūpnīca un Rīgas skaņu ierakstu studija (izveidota 1958.) ar filiālēm Viļņā un Tallinā. Skaņu ieraksti, skaņuplašu un audiokasešu ražošana. Rīga, Kalnciema iela 40. Rīgas skaņu plašu fabrika Bellaccord Electro 1944.10.-1949.06., Valsts Rīgas skaņu plašu fabrika 1949.06.-1950., Rīgas skaņu plašu rūpnīca 1950.-1956., Rīgas skaņu plašu rūpnīca Baltija, 1956.-1958.07., Rīgas skaņu ierakstu un skaņu plašu rūpnīca Līgo 1958.07.-1961.09., Rīgas skaņu ierakstu un skaņu plašu rūpnīca Melodija 1961.09.-1964.06., Vissavienības firmas Melodija Rīgas skaņuplašu rūpnīca 1964.06.-1990. 1965. gadā sāk ražot ilgspēlējošās, 1971. gadā stereofoniskās skaņu plates. 1973. gadā uzcelts audiokasešu ražošanas cehs. 1981. apbalvota ar ordeni Goda Zīme. Ar bijušās PSRS Ministru Padomes 07.02.1990. lēmumu uzņēmums nodots Latvijas jurisdikcijā. 20.09.1990. reģistrēti jaunie uzņēmuma statūti. 18.10.1990. uzņēmums lūdz LR Kultūras ministriju atļauju pārdēvēt fabriku par ražošanas firmu RiTonis un atbalstīt tās reģistrēšanu LR Finanšu ministrijā. 30.11.1990. reģistrē padomju – britu kopuzņēmuma Sintez Corporation Latvijas filiāli RiTonis. Ar 27.03.1996. līgumu SIA RiTonis iegūst īpašuma tiesības uz Rīgas skaņu plašu fabriku. Ar tiesas spriedumu SIA RiTonis atzīta par maksātnespējīgu no 21.09.1998. Ar 09.05.2001. tiesas spriedumu atzīst bankrota procedūru par pabeigtu un SIA RiTonis par likvidētu	
membrāna	Šeit – 1.galvas telefonos un elektromagnētiskos skaļruņos magnētiska materiāla plāksne, kura nostiprināta elektromagnēta polu tuvumā un svārstās pienākošo strāvu ritmā, radot skaņu. Membrānas vietā var būt magnētiska materiāla enkurs savienots ar plakanu vai konusveida papīra membrānu. 2.elektrodinamiskos skaļruņos konusveida papīra membrāna, kura savienota ar šo skaļruņu skaņu spoli	
МЕР СССР (МЭП СССР)	krieviski – министерство электронной промышленности СССР – PSRS Elektroniskās rūpniecības ministrija 1965.-1991.	
МЭСИЭР СССР (МЭС и ЭП СССР)	krieviski – министерство электростанций и электропромышленности СССР – PSRS elektrostaciju un elektrorūpniecības ministrija 1953.-1954.	
metalizēta lampa	ar speciālu strāvu vadošu krāsu ārēji pārklāta elektronu lampa, lai novērstu elektrisku lauku iespaidu uz lampu	
metāla lampa	sadzīvīgs nosaukums oktālām lampām ar metāla (skārda) balonu stikla balona vietā	
Metrologs	SIA Metrologs, darbojās RRR telpās 01.01.1991.-31.12.1995. Ražots UĪV pārejas bloks	
miera strāva	šeit – lampas anodstrāva, ja lampas stūrējošam tīkliņam netiek pievadīts signālspriegums	
Mihelsons G.	Inž. G.Michelsons radio uzņēmums, Rīga, Tērbatas iela 15-1, nav ziņu par ražojumiem	
mikrofona efekts lampās	nestabili lampas elektrodi no satricinājumiem maina savu stāvokli, mainoties elektronu plūsmai, mainās arī lampas anodstrāva, kas izpaužas kā dažādi trokšņi atskaņojumā	
mikrofons	ierīce akustisku svārstību pārvēršanai elektriskās svārstībās (VEF ražots mikrofons)	
mikrotelefony	telefona aparāta mikrotelefona klausule, mikrofona un telefona savietojums no telefona aparāta paceļamajā klausulē (BAGTA 50)	
mikrotelefony galvas	galvas mikrotelefony telefonijā, nostiprināms uz galvas un krūtīm, lai atbrīvotu rokas telefonistēm	
MikroTik	SIA MikroTīkls, Rīga, Brīvības gatve 214i, Aizkraukles iela 23, rūteru un bezvadu ierīču ražošana https://mikrotik.com/aboutus	

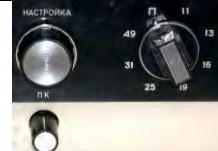
minjona	šeit – skaņuplate 17,5 cm diametrā (skat. arī grands, gigants)	
MINOX	VEF 1938.-1942. ražots miniatūrs fotoaparāts	
mirdzlampe	skat. – 4662	
MITRAN	Akciju sabiedrības "Rīgas pusvadītāju ierīču rūpnīcas „Alfa” rūpnīca "MITRAN", elektronisko komponentu ražošana, Gulbene, Draudzesskolas iela 10 1976.-1987. R/A Alfa 16 cehs 1987.-1991. R/A Alfa rūpnīca MITRAN 1991.-1994. A/S Alfa rūpnīca MITRAN skat. – Alfa	
mīkstie pamati	amortizēti lampu pamati	
ML (МЛ)	krieviski – МЛ – магнитола – magnetola - radio aparātūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 26794-85 un RRR nolikumam (Radiotehnika ML6201 stereo)	
MM	„Multi Media” – akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (MM 5A)	
MMiTP Latv.SSR (ММiТП Лат.ССР)	krieviski – министрство местной и топливной промышленности Латв. ССР – Latv.PSR Vt. un KRM – Latv.PSR vietējās un kurināmā rūpniecības ministrija	
modulācija	elektromagnētiskā viļņa parametru mainīšana. Modulācijas mērķis ir pārveidot pārsūtāmo ziņu par signālu. Sinusoidālam nesējam (nesējfrekvencei) iespējams modulēt 3 parametrus: amplitūdu, frekvenci un fāzi.	
molekula	vielas mazākā daļiņa, kurai vēl ir šīs vielas īpašības	
MONO (МОНО)	krieviski – mono uztveršanas režīma slēgs un/vai indikators (Melodija 101 stereo)	
monofonija	elektroakustiska skaņas signāla vienkānāla pārraide	
MONO-STEREO (МОНО-СТЕРЕО)	krieviski - mono vai stereo uztveršanas režīma slēgs un/vai indikators	
montāža	1.darbība – uztvērēja sastāvdaļu salikšana pēc uztvērēja elektriskās un montāžas shēmas noteiktā novietojumā un savienojumā 2.samontētā uztvērēja sastāvdaļu kopums	
MP (МП)	krieviski – местный приём – vietējās uztveršanas slēgs vai indikators	МП
MP (МП)	krieviski – магнитофон-приставка – magnetofona pierīce. Radio aparātūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 26794-85. («Radiotehnika MP7220 stereo)	
MPI (МПИ)	krieviski – Машприборинтопр – bijušās PSRS ārējās tirdzniecības specializēta organizācija, dibināta 1959. gadā	
MPSS SSSR (МПСС СССР)	krieviski – Министерство Промышленности Средств Связи СССР – PSRS SLRM – PSRS Sakaru līdzekļu rūpniecības ministrija (Baltika RZ1)	
MR (MP)	krieviski – магниторадиола – magnetoradiola - uztvērējs, skaņu plašu atskaņotājs un magnetofons sabūvēti kopējā konstrukcijā ar kopēju barošanas bloku. Radio aparātūras veidu burtu apzīmējums atbilstoši standartam GOST 26794-85 un RRR nolikumam (Radiotehnika MR5201 stereo)	
M RTP SSSR (МРТП СССР)	krieviski – Министерство радиотехнической промышленности СССР – PSRS RTRM – PSRS Radiotehniskās rūpniecības ministrija	
MS	„Master Sound” – akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums	
MS SSSR (МС СССР)	krieviski – Министерство связи СССР – PSRS SM – PSRS Sakaru ministrija	
muduļu noliktava	PTVGD veidņu noliktavas nosaukums 1926. gadā	

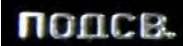
mugurdēlis	uztvērēja kastes aizmugures vāks (Vefsuper MD/39)	
muitas zīmogs	radiofona vai VEF zīmogi uz akcizētām radio sastāvdaļām (lampas, skaļruņi) vai gataviem uztvērējiem, apliecinoši noteikto nodevu nomaksu	
MUZIKA – REČ (МУЗЫКА – РЕЧЬ)	krieviski – mūzikas – runas tembra joslas pārslēgs un/vai slēga stāvokļa optiskais indikators	
muzikālā jauda	muzikālā jauda akustiskajām sistēmām izteikta vatos	
muzons	mūzika – sociālisma laika žargonvārds	
N	burts "N" uz VEF pirmskara ražoto uztvērēju aizmugures vākiem var liecināt par iespējamu modeli eksportam, tajā skaitā uz Norvēģiju	
N/U	nacionalizētais uzņēmums – pievienoti saīsinājuma burti uzņēmumu un firmu nosaukumu sākumā 1940./1941.gadā	
NASTROIKA (НАСТРОЙКА)	krieviski – noskaņošanas roktura uz vēlamo raidstaciju apzīmējums	
NČ (НЧ)	krieviski – низкая частота – ZF – zemfrekvence	
NČ FIĻTR (НЧ ФИЛЬТР)	krieviski – zemfrekvences filtrs – slēgs zemo frekvenču vājināšanai atskaņojumā (Melodija 103B stereo)	
Nebels J.	Elektrotehniskais veikals Juliuss Nebels, Liepāja, Graudu 27, 20.gs. 30. gadi, saglabājušies vairāki 3 un 4 lampu bateriju strāvas uztvērēji	
negatīva reģenerācija	daļas signāla ar pretēju fāzi pievadīšana iepriekšējai pakāpei, lai samazinātu kroplojumus	
negatīvs pildīnš	negatīvi uzlādēts	
neitrodīns	uztvērēja slēguma veids, kurā novērš lampu elektrodu nevēlamo kapacitāti, tādējādi palielinot uztvērēja jutību	
neitrodons	maiņkondensators ar mazu kapacitāti, ar kuru novērš elektronu lampas elektrodu savstarpējo kapacitāti neitrodīna slēgumā	
nerimstošas svārstības	šeit – elektromagnētiskā lauka svārstības, kuru amplitūda nemazinās	
nesējfrekvence	šeit – elektromagnētisko svārstību frekvence, kuru modulē ar signāliem un izmanto datu pārraidei sakaru sistēmās	
nesējvilnis	radio raidītāja antenā nesējfrekvences izstarotais vilnis	
netieša kvēle	lai izvairītos no maiņstrāvas rukoņas, kvēlinot lampas ar maiņstrāvu – kvēldiegs ievietots keramikas caurulītē, kura pārklāta ar elektronus emitējošu materiālu	
netieši apgaismota skala	izmantojot skalas stiklu kā gaismvadu, apgaismota skala	
netto	arī neto – šeit – aparāta tīrsvars (svars bez iepakojuma)	
NETZ	vāciski – tīkls – tīkla barošanas režīma indikatora uzraksts (Salut 001)	
New Tech	„New Tech” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (NewTech HTS)	
nF	nanofarads = 1000 pF	
NIIRPA (НИИРПА)	krieviski – Научно-исследовательский институт радиовещательного приёма и акустики имени А. С. Попова – A.S.Popova vārdā nosauktais radiofonijas un akustikas zinātniski pētnieciskais institūts, Ļeņingrada (Sanktpēterburga)	
NIZKIJE (НИЗКИЕ)	krieviski – zemo toņu regulatora/indikatora apzīmējums	

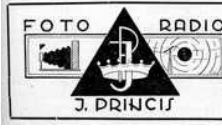
NK Radio	viena no Nikolaja Klemptnera radio darbnīcas un aparātu būvētavas "KOLIFOX" emblēmām, skat. – Kolifox	
NKEP SSSR (НКЭП СССР)	krieviski – Народный комиссариат электропромышленности СССР – PSRS ERTK – PSRS Elektrotūpniecības tautas komisariāts	
Nora	VEF ražotā fotopapīra marka	
normāla antena	antena, kuras horizontālās daļas garums ir 30 līdz 45 metri.	
noskaņošana (tuning, Abstimmung, настройка)	šeit – radiouztvērēja precīza noskaņošana uz raidītāja frekvenci	
noskaņošanas indikators elektronoptisks	speciāla elektronu lampa, kas paredzēta elektroniskās shēmas daļas stāvokļa vizuālai attēlošanai. Visbiežāk šādas lampas izmantoja kā lampu radiouztvērēju noskaņošanas indikatorus un dēvēja arī par maģiskajām acīm	
noskaņošanas indikators ēnu	viens no noskaņošanas indikatora veidiem	
noskaņošanas indikators mirdzlampas	viens no noskaņošanas indikatora veidiem	
noskaņošanas rokturis	šeit – rokturis radiouztvērēja noskaņošanai uz raidītāja frekvenci	
nosūtīšanas stacija (viļņu nosūtīšanas stacija, elektrisko viļņu nosūtīšanas stacija)	šeit – raidstacija, "...kur bij usstahdita 10 wattu stipra nosuhtischanas stazija, kura isplata viļņus uz visām pusēm..." (Jaunākās Ziņas, Nr.175 (11.08.1923))	
Nova	Elementu – baterijas fabrika Nova – Liepājā, Zāģeru laukumā 13, saglabājusies baterija	
Nr	numuru iespaidumi un uzlīmes uz aparātu šasijas vai plāksnītes pie aparātu kastēm nosaka aparāta fabrikācijas numuru	
NSF	NSF, Vācijas elektrotehnisks uzņēmums - Nürnberger Schraubenfabrik und Facondreherei; Nürnberg und Berlin Firmas kondensatori sastopami pirmskara Latvijas mazo firmu ražojumos un amatieru konstrukcijās.	
numerators	šeit telefonijā – no krievu valodas – номерник – vietējās baterijas sistēmas mazas ietilpības vienkāršots telefona komutators	
numura uzlīme	numura uzlīme vai iespaidums aparātu mezgliem (skaļrunis, skala, maiņkondensators, atsevišķi montāžas bloki)	
OC 78-3 (ОЦ 78-3)	krieviski – Daugavpils cietums, ieslodzīto žargonā saukts „Baltais gulbis”, Daugavpils, ražoti translācijas skaļruņi	

ODLR (ОДЛР)	krieviski – Общество Друзей Лампового Радио - lampu radio draugu biedrība – interneta radio klubs – www.odlr.ru	
OERSTIT	uzraksts uz permanentdinamisko skaļruņu aizmugures plāksnes vai magnētiem apzīmē dzelzs, alumīnija, niķeļa un kobalta temperatūras un atmagnetizēšanās izturīgus magnētiskos sakausējumus. Parasti skaļruņu magnēti VEF vajadzībām tika iepirkti no firmas D.E.W. (Deutsche Edelstahlwerke – Vācu speciāltērauda rūpnīca)	
ogles mikrofons	mikrofona veids, kurā skaņas svārstības izmaina ogles graudiņu pretestību	
OIRT	franciski – Organisation Internationale de Radiodiffusion et de Télévision – Starptautiskā Radio un televīzijas organizācija apvienoja galvenokārt Austrumeiropas un bijušā padomju bloka valstis 1946.-1993. Latvijas radio bija tās loceklis kopš 1946. gada	
olimpiskā simbolika	uz atsevišķiem ražojumiem sastopama 1980. gada Maskavas olimpisko spēļu simbolika (VEF 202)	
Oma likums	Likums nosaka sakarību starp spriegumu un strāvu elektriskās ķēdes posmā. $I = \frac{U}{R}$ — Strāvas stiprums (I) ir tieši proporcionāls spriegumam (U) un apgriezti proporcionāls elektriskajai pretestībai (R). Likums nosaukts par godu vācu fiziķim Georgam Simonam Omam (Ohm).	
oms (Ω)	elektriskās pretestības mērvienība	
ON-OFF	angliski – ieslēgts – izslēgts	
optiskā noskaņošanās	skat. – noskaņošanas indikators elektronoptisks	
optisks diapazonu uzrādītājs	labi saskatāma norāde par ieslēgto radioviļņu diapazonu uz uztvērēja skalas	
Orbīta SKB	speciālais konstruktora birojs Orbīta, Rīga, Gorkija (Kr.Valdemāra)139, 1960.-1992. skat. – RRR	
ORS (ОРС)	krieviski – отдел рабочего снабжения - strādnieku apgādes daļa	
oscilators	iekārta vai ierīces sastāvdaļa, kas ražo elektriskās svārstības. Šeit – heterodīns – radiofrekvenču diapazona mazjaudas elektrisko svārstību ģenerators superheterodīna slēguma uztvērējos	
oscilācija	svārstība	
oscilogrāfs	aparāts, ar kura palīdzību var vizuāli novērot elektriskās svārstības	
OSRAM	1919. gadā dibināta vācu akciju sabiedrība OSRAM (no metālu nosaukumiem osmijs un volframs, kuri tolaik, tika izmantoti kvēlspuldžu kvēldiegu ražošanai), Latvijas nodaļa Rīga, Kungu 25/27, kvēlspuldžu ražošana	
OST (ОСТ)	krieviski – отраслевой стандарт - nozares standarts	
Ostspende	uzlīme Otrā pasaules kara vācu okupētajos rietumu apgabalos no iedzīvotājiem iepirktajiem un konfiscētajiem sadzīves radioaparātiem sūtīšanai uz austrumu fronti karavīru un civilās vācu administrācijas vajadzībām	
OTK (ОТК)	krieviski – отдел технического контроля - TKN - tehniskās kontroles nodaļa	
otrtnums	sekundārais tinums (Impulsa maiņa inducē otrtnumā maiņspriegumu – Avots: Pasta-Telegrāfa Dzīve, Nr.1 (01.01.1934))	
outputmetris (autputmetrs)	uztvērēja izejas sprieguma mērinstruments	
Ozoliņš A.	A.Ozoliņa speciālā radio remontu un būvju darbnīca, Rīga, Tērbatas iela 15/17, 20.gs. 20.-30. gados ražoja transformatorus, spoles, pastiprinātājus, sortiments un apjoms nezināms, ražojumi nav saglabājušies	
P	uzraksts uz Apsīša un Žukovska firmas uztvērēju rokturiem – plašu atskaņošana	
P	primārā tinuma apzīmējums izejas transformatoriem	

P (П), PRAVIJ KANAL (ПРАВЫЙ КАНАЛ)	krieviski – правый канал – labā stereokanāla pieslēgšana un/vai skaļuma regulatora apzīmējums	
P (П)	krieviski – промежуточные волны – starpvilņi, viļņu slēga stāvokļa apzīmējums (Lubava)	
p/ja (п/я)	krieviski – почтовый ящик - pasta kastīte – slepenoti bijušās PSRS militārās un civilās rūpniecības objektu nosaukumi	
Padora	Rūpnīca Vācijā Koburgas pilsētā, kurā 1945.-1947. gadā no VEF izvestiem mezgļiem un detaļām montēti nedaudzi uztvērēji – piemēram Vefsuper B417 ar 7 vērmahta lampām RV12P2000	
pakāpe	šeit – elektroniskās iekārtas sastāvdaļa (augstfrekvences, audiona, zemfrekvences u.c. pakāpes)	
Panasonic	japāņu firmas Matsushita Eiropas tirgus marka, Japānā šīs firmas ražojumi tika tirgoti ar markām National un Technics	
papildskaļruņa pieslēgvietā	РАР.СКАЛРУНИ, ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЙ ГРОМКОГОВОРИТЕЛЬ, ВНЕШНИЙ ГРОМКОГОВОРИТЕЛЬ	
papildus telefons	telefonijā – telefona aparātam pievienots papildu telefons (austiņa) lai sarunu vienlaikus varētu noklausīties otra persona	
pastāvīga strāva	skat. – līdzstrāva	
pastiprinātāja lampa	elektronu lampa, kuru lieto augstfrekvences vai zemfrekvences pastiprināšanai	
pastiprinātājs	ierīce vai tās pakāpe, kura pastiprina tai pievadīto maiņstrāvu	
pašindukcija	elektriskā vadītāja īpašība radīt magnētisko laiku ap vadītāju un pretoties strāvas pārmaiņām vadā – šī īpašība izteikta spolēs	
pašsvārstības	svārstības, kuras norisinās kādai sistēmai, ļaujot brīvi svārstīties. Ir mehāniskas, akustiskas un elektriskas pašsvārstības, to frekvenci nosaka sistēmas parametri	
pārāprūtinājums	šeit – lampiņas pārslodze	
pārejas transformators, starpttransformators	elektrotehnisku ierīču daļas saistošs transformators	
PDS (ПДС)	krieviski – приставка двухречевое сопровождения - divvalodu skaņas pavadījuma pierīce – pieslēgvietas apzīmējums, PSRS 20.gs.60.–70. gados projektēts, bet neīstenots projekts, lai televīzijā translētu pārraidi krievu valodā varētu noklausīties vietējo tautu valodās	
PDU (ПДУ)	krieviski – пульт дистанционного управления - distances vadības pulsts (tālvadības pierīce)	
peidžers	personālā izsaukuma radiotelegrāfs, Rīgā sāka darboties 1994. gadā	
peilēšana	virziena un pozīcijas noteikšana	
pentagrīds	elektronu lampa ar septiņiem elektrodiem – katodu, anodu un pieciem tīkliņiem	
pentode	elektronu lampa ar pieciem elektrodiem – katodu, anodu un trīs tīkliņiem	
per./sec.	skat. – Hz	
PEREGRUZKA (ПЕРЕГРУЗКА)	krieviski – pārslodze – akustiskās sistēmas pārslodzes indikatora apzīmējums	
PEREKLUATEL NAPRJAŽENIJA SETI (ПЕРЕКЛЮЧАТЕЛЬ НАПРЯЖЕНИЯ СЕТИ) ПНС	krieviski – tīkla sprieguma pārslēgs	
periods	šeit - laiks, kurā notiek viena pilna svārstība (skat. – frekvence)	
Perls J. un Marienfelds F. Solus	Elektrisko būvju sabiedrība J.Perls un F.Marienfelds, Rīga, L.Ķēniņa iela 17, Marijas iela 28, Latgales (Maskavas) 239, radio rūpniecība, stiprās strāvas piederumi un montāža, elektrotehnika, fabrikas zīme "Solus", ražoti ap 15 radio modeļi, kopā dažu simtu apjomā, saglabāties viens 2 lampu tīkla strāvas uztvērējs	

permanentdinamisks skaļrunis	dinamisks skaļrunis ar kustīgu membrānas skaņas spoli un pastāvīgu magnētu	
permanents	konstants, nemainīgs, pastāvīgs	
Pertrix	1926. gadā Vācijā izveidots firmas Varta meitasuzņēmums – akciju sabiedrība Pertrix ķīmiskā fabrika (Pertrix Chemische Fabrik Aktiengesellschaft), kura atradās Berlīnes rajonā Nīderšeneveide un ražoja sausos elementus un baterijas kabatas lukturiem un radiouztvērējiem. Latvijā firmas pārstāvis bija inž. V.Kriško, Rīgā, Brīvības bulvārī 1, produkciju tirgoja firmas Varta un privātos veikalos	
Pērkons	Pasta un telegrāfa departamenta galvenā darbnīca "Pērkons", Rīga, Vidzemes šoseja 19, 1930.-1932. skat. - PTDGD	
pF	pikofarads	
p-f, pp-ff	atskaņojuma dinamikas slēga stāvokļu rādītājs (Veflux M707)	
PGRK (ПГРК)	krieviski – приемник гидроаудио канала – RRR speciālām vajadzībām ražots uztvērējs	
Pharmacon	Ķīm. farm. laboratorija Pharmacon, cand. pharm. O.Baltakmens, Rīga, Tiltā iela, 20.gs. 20.-30. gados ražoja baterijas un galvaniskos elementus	
Philips	1881. gadā Eindhovenā Nīderlandē dibinātā uzņēmuma Koninklijke Philips N.V. sadzīves ierīču, veselības aprūpes un apgaismojuma produktu ražošanai, Latvijas pārstāvniecība 20.gs. 20.-30. gados Rīgā, Kungu ielā 2, radiodetaļu, sevišķi radiolampu, tirdzniecība, no ievestām detaļām ražoti divi trīslampu uztvērēji Philiton B un Philiton W nelielā daudzumā, abi ir saglabājušies	
PHONO	elektroatskaņotāja pieslēgslēgšanas vai ieslēgšanas apzīmējums	
pick – up	pikups – angļiski – pick up – skaņu plašu atskaņotāja mehāniskais vai elektriskais skaņu noņēmējs	
pick – upa pieslēgslēgšanas	elektriskās skaņu galviņas pieslēgslēgšanas	
piecgade	bijušās PSRS centralizētās ekonomiskās plānošanas piecu gadu periods	
piedere	aprikojums, armatūra (šeit nav domāta dzelzsbetona konstrukciju metāla daļas – stiegrojums)	
pieerīce	1.papildierīce, palīgierīce, palīgmehānisms, pieliktnis 2.šeit – pie pamatierīces pieslēgta radioelektroniska palīgierīce, kura paplašina pamatierīces funkcionalitāti	
pieslēgums	1.radiofona pārraides pieslēgums notikumam vai sarīkojumam 2.elektriskā strāvas pieslēgums jebkuram patērētājam	
pikis	nauda – sociālisma laika žargonvārds	
pildinš	lādiņš	
pildītājs	šeit – akumulatoru uzlādes ierīce (PTDGD akumulatoru pildītājs)	
pildstrāva	akumulatoru uzlādes (uzpildes) strāva	
pilnsupers	reflekssupera uzlabojums	
pilntīkla uztvērējs	uztvērējs, kuram visus barošanas spriegumus (anoda, tīkliņa, kvēles) iegūst no maiņstrāvas vai līdzstrāvas apgaismošanas tīkla	
pirmtinums	primārais tinums (virziena impulsu raidīšana transformatora Tr ₂ pirmtinumā – Avots: Pasta – Telegrāfa Dzīve, Nr.1 (01.01.1934))	
pīkstenis	primitīva mērierīce, līdzīga elektriskam zvanam, kura dod augsta toņa skaņu, pieslēdzoties strāvas avotam	
PK (ПК)	krieviski – промежуточные волны, короткие волны - starpviļņi, īsviļņi, spiedpogas apzīmējums īsviļņu un starpviļņu diapazoniem (Lubava)	
PKD (ПКД)	krieviski – проигрыватель компакт-дисков – kompaktdisku atskaņotājs	

plastiskā dzirde	šeit – stereofonija (...plastiskā dzirde, t. i. klausīšanās ar abām ausīm, un tā, lai katra auss dzirdētu patstāvīgi. – Atpūta, Nr.47 (25.09.1925), 23.lpp.)	
PM (ПМ)	krieviski – kūstošais drošinātājs (PM1, PM2 u.t.t.)	
PM (ПМ)	krieviski – магнитофон – проигрыватель – atskaņotājmagnetofons (magnetofons – atskaņotājs bez ieraksta funkcijas) (Duets PM-8101)	
PMK (ПМК)	krieviski – ПМК-61 – переносной, малогабаритный, кристаллический (?) (полупроводниковый), 1960. gada izlaiduma pārnēsājama, mazgabarīta uztvērējs ar kristāliskajām triodēm (PMK61 – Spīdola)	
PMP (ПМП)	krieviski – ПМП-60 - приёмник малогабаритный полупроводниковый 1960 – 1960. gada izlaiduma mazgabarīta, pārnēsājama uztvērējs ar pusvadītājiem (PMP-60 – Spīdola)	
PMP (ПМП)	krieviski – приемник переносный малогабаритный – mazgabarīta pārnēsājams uztvērējs (PMP 56 – VEF Tūrists)	
PMR	Valsts Rīgas elektromašīnbūves rūpnīcas Pulvermetallurģijas rūpnīca, 1982.-1992.	
PMT (ПМТ)	krieviski – ПМТ-67 – переносной, малогабаритный, транзисторный, 1967 года – 1967. gada izlaiduma pārnēsājams, mazgabarīta tranzistoru uztvērējs (PMT67 – VEF Spīdola)	
poštovij jaščiķ (почтовый ящик)	krieviski - почтовый ящик ОЦ 78-3 – Daugavpils cietums, kurā bija izvietots RRR radiomontāžas cehs	
PODSV (ПОДСВ)	krieviski – подсветка – šeit uztvērēja skalas apgaismošanas slēga apzīmējums (VEF 202)	 arī zvaigņīte
polmainis	līdzstrāvas pārveidotājs telefona centrālē aptuveni 90 voltu maiņsprieguma iegūšanai no līdzsprieguma telefona aparātu zvana iedarbināšanai	
POLOSA (ПОЛОСА)	krieviski – josla – radiotrakta caurlaides joslas slēgs, regulators vai indikators	
pols	vada, spaiļes vai cita līdzstrāvas tīkla elementa apzīmējums pēc polaritātes pazīmes, attiecīgi pozitīvais pols un negatīvais pols	
potenciāls	šeit – pakāpe, līdz kurai ķermenis ir elektriski uzlādēts. Potenciāla starpība starp diviem ķermeņiem (punktiem), kuru mēra voltos, liek plūst strāvai pa vadītāju	
potenciometrs	skat. – maiņpretestība, rezistors ar maināmu pretestību	
pozitīva reģenerācija	daļas signāla pievadīšana iepriekšējai pakāpei	
pozitīvais pols	plus (+) pols	
Pp	mikrofona priekšpastiprinātāja izejas pieslēgkontakta apzīmējums uz zemfrekvences pastiprinātāju korpusiem, to elektriskajās shēmās un aprakstos. Strādājot ar mikrofonu, pieslēgvietu "Pp" jāsavieno ar pieslēgvietu "Gr".	
pp	itāļu valodas skaļuma apzīmējuma vārda abreviatūra – pianissimo – ļoti klusi	
Pr (Пр)	krieviski – предохранитель – drošinātājs	
PRAVIJ KANAL	krieviski – labā stereokanāla pieslēga, skaļuma regulatora apzīmējums	

(ПРАВЫЙ КАНАЛ)	
prescella, trolituls	cietā dielektrika maiņkondensatoru izolējošo plāksņu materiāls
pretbīdnis	šeit – uztvērēja aizmugures vākā nostiprināta strāvas pieslēga savienojuma daļa (Sakta 2)
pretestība	vadītāja īpašība radīt šķēršļus elektriskās strāvas plūsmai
pretestība	1. elektriskā pretestība – vadītāju spēja ierobežot strāvas vērtību elektriskajā ķēdē. 2. pasīvais radioelements – rezistors, kam piemīt aktīvā pretestība, un radiotehnikā to izmanto, lai pārdalītu un regulētu elektrisko enerģiju starp shēmas elementiem vajadzīgās strāvas vai sprieguma iegūšanai. Rezistoru par pretestību dēvēt nav pareizi, jo pretestība ir rezistora galvenā īpašība. Rezistori var būt ar pastāvīgu vai maināmu pretestību (skat. – maiņrezistors)
pretestību pastiprinātājs	RC pastiprinātājs – pastiprinātāja slēgums, kurā pāreja uz nākamo pakāpi notiek ar pretestību un kondensatoru saikni
pretešķība	skat. – pretestība (Laiks1925.Nr.18)
prettīkls	iezemējuma vietā pie uztvērēja vai raidītāja izvilks izolēts tīkls
pribors	mērinstruments – sociālisma laika žargonvārds
priekšspriegums	elektronu lampā nodrošināts tīkliņa negatīvāks spriegums attiecībā pret katodu
приемник (приемник)	krieviski – uztvērējs
primārā ķēde	šeit – ķēde, no kuras svārstību enerģija tiek pārnesta uz nākamo ķēdi
Princis J.	Radio tirgotājs un ražotājs, Rīga, Marijas iela 2. Saglabājušies 3 ražotie uztvērēji "JP 36".
	  Modernākie radio uztvērēji. Visu veidu kabinu spolu komplekti 4-spuldžu superiem ar pastiprinātājiem. Superu noskaidrošana. Dinamiskie skaļruņi, pārslēgi, trimmeri dažādos lielumos u. c.
приставка (приставка)	krieviski – pierīce
PRM (ПРМ)	krieviski – промисленный робот-манипулятор (ПРМ) – rūpnieciskais robots manipulators (VEF Robots 1)
Progress	Eksperimentālā mehāniskā rūpnīca Progress, Rīga, Brīvības iela 301, Valsts Rīgas rūpnīca Progress 27.11.1991.-07.02.2000. 1967.-1999. Valsts Rīgas rūpnīca „Progress” (sk. F. 724 un F.985) 1967.-1972. Latvijas PSR Vietējās rūpniecības ministrija Eksperimentālā mehāniskā rūpnīca „Progress” 1972.-1978. Latvijas PSR Vietējās rūpniecības ministrija Eksperimentālā mehāniskā ražošanas apvienība „Progress” 1979.-1992. Zinātniskās ražošanas apvienība „Progress” Eksperimentālā mehāniskā rūpnīca
ПРОТИВОВЕС (ПРОТИВОВЕС)	krieviski – prettīkls – prettrokšņu antenas zemējuma aizvietošanas spraudnis (Miers M152)
PSRS	Padomju Sociālistisko Republiku Savienība (1922.-1991.)
РТ (РТ)	krieviski – приставка телевизионная – televīzijas pierīce augstākas frekvences televīzijas signāla pārveidei zemākas frekvences signālā (PT-60)
PTD	LR Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa departaments (no 1927. gada)
P.T.D. (PTD)	Pasta telegrāfa darbnīca – saīsinājums pievienots PTVGD un PTDGD atsevišķiem ražojumu nosaukumiem 20.gs. 20-to gadu otrajā pusē – piemēram, kristāldetektora uztvērējs P.T.D. K/14

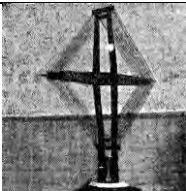
PTDGD	LR Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa departamenta galvenā darbnīca, Rīga, Vidzemes šoseja 19, 1928.09.28. – 1932.02.06. (1930.-1932. LR Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa departamenta galvenā darbnīca Pērkons – skat. – Pērkons), sakaru inventāra remonts un ražošana, sakaru līdzekļu ražošana	
PTTPD	LR Satiksmes un darbu ministrijas Pasta, telegrāfa un telefona pārvaldes galvenā darbnīca, Rīgas galvenā pasta ēka, (Teātra) Aspazijas bulvāris 5, 1919.06.10.-1920.01.11., sakaru inventāra remonts	
PTV	LR Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa virsvalde (līdz 1927. gadam) (LR Satiksmes un darbu ministrija no 1918.11.19. līdz 1920.06.11.)	
PTV (ПТВ)	krieviski – приставка трехпрограмного вещания – trīsprogrammu translācijas pierīce (PTV 61)	
PTVGD	LR Satiksmes ministrijas Pasta un telegrāfa virsvaldes galvenā darbnīca, Rīgas galvenā pasta ēka, Aspazijas bulvāris 5, no 1924. gada, Slokas iela 2, 1920.01.11.-1928.09.28., sakaru inventāra remonts un ražošana, sakaru līdzekļu ražošana	
PTVGD grafiskās zīmes		
pultveida kaste	sena uztvērēju kastes forma, pamats taisnstūris, priekšējā mala zemāka par aizmugurējo, izveidojas it kā vienslīpu jumts ar slīpumu uz priekšu (PTD 1/16)	
push – pull izejas pakāpe	prettakta izejas pakāpe	
push – pull starptransformators	prettakta izejas pakāpes starptransformators	
PUSK (ПУСК)	krieviski – iedarbināšana – EPU starta roktura apzīmējums	
pušpula slēgums	angliski – push – pul – prettakta slēgums parasti ZF pastiprinātāju izejas pakāpē	
PV (ПВ)	krieviski – приемник высшего класса – augstākās klases uztvērējs	
PV (ПВ)	krieviski – приемник выставочный – izstādēm speciāli gatavots uztvērējs (PV-56)	
PVAS	privatizējamā valsts akciju sabiedrība	
R	rezistoru apzīmējums radiotehniskajā dokumentācijā (R1, R2 u.t.t.)	
R 147 (P-147)	krieviski - RRR ražota mazgabarieta radiostacija bijušās PSRS armijas vajadzībām	
R/A	ražošanas apvienība	
rabats	tirdzniecības cenas atlaide pircējam	
radio	enerģijas izstarošana (pārnese) bez vadiem, (latīņu – radiare – izstarot) – bezvadu informācijas pārraides (elektrosakaru) tehnoloģija, izmantojot radioviļņus. Sarunvalodā par radio dēvē arī radiouztvērējus (piemēram, portatīvais radio, lampu radio)	
Radio dakters (Vits A.)	Radio dakters, Arnold Witt, Rīga, Valņu iela 3 (L.Smilšu 22), radio veikals un aparātu izlabošana un modernizēšana, 20.gs. 20.-30. gadi	
Radio ESBE	Radio ESBE St.Blūvas, Rīga, Valdemāra iela 33, 20.gs. 20.-30. gadi, nav sīkākas informācijas, saglabāties viens uztvērējs	
RADIO GRABADORA	spāniski – magnetola – uzraksts uz VEF 260 eksporta modeļa	
Radio klīnika	Radio klīnika, Z.Grīnblats, Rīga, Marijas iela 59, 1933. gada radio izstādē piedalās ar paša konstrukcijas radio uztvērējiem, tuvāku ziņu nav	
radio kombains	sarunvalodā lietots magnetoradiolas un magnetolas apzīmējums	
radio konferences	skat. – radiofrekvenču sadalījuma plāni	
radio laiks	sarunvalodas apzīmējums sliktākiem vai labākiem uztveršanas apstākļiem - vidējos un garos viļņos „radio laiks” ziemā un naktī ir labāks nekā vasarā un dienā	
radio phonograph	angliski, skat. – radiola	
radio piederumu zīmogošana	Latvijā 20.gs. 20.-40. gados likumdošana noteica stingru kārtību radioaparātu tirdzniecībā. Jāzīmogo visi zīmogošanas tarifā uzskaitītie radiopiederumi – lampas,	

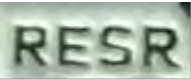
	skalruņi u.c. Par zīmogotiem uzskatāmi tie radioaparāti un radiopiederumi, uz kuriem atrodas Radiofona zīme vai iespaidumi, vai cita Radiofona atļauja zīme.
radio stacija (radiostacija)	līdz 20.gs. 20-to gadu otrajai pusei par radio staciju dēvēja ne vien raidošo radio staciju – raidstaciju, kura izstaro elektromagnētiskos viļņus ēterā, bet arī uztverošo radio staciju – radiouztvērēju un radio raidītāju un uztvērēju (raiduztvērēju)
radio stacija	šeit – radiouztvērējs, (Radio stacija nesen ierīkota pie meteoroloģiskā biroja – Jaunākās ziņas 1923.02.24.)
radio uzķērājs	radiouztvērējs – ...katrai lielai gaisa mašīnai, kura pārvadā pasažierus, jābūt apgādātai ar radio uzķērāju... (Latvijas Kareivis, Nr.54, 08.03.1925.)
Radio Vilnis	Latvijas radiofona programmas žurnāls no 1940. līdz 1941. gadam
radioaparātu glabāšanas atļauja	izbeidzot abonementu, ja abonents vēlas paturēt radioaparātu un tā piederumus, tad abonentam radioaparāts un visi tā piederumi labi jāiesaiņo un līdz ar abonementa atļauju jānogādā Radiofonā vai tā pilnvarotā iestādē. Tur sāni aizplombē vai ar lakas zīmogiem aizzīmogo tā, lai sāni nevarētu attaisīt, plombi vai lakas zīmogu nesabojājot. Aizzīmogotais radioaparātu un to piederumu sānis atstājams tā īpašnieka glabāšanā, izdodot terminētu radioaparātu glabāšanas atļauju un iekasējot par aizzīmogošanu tarifā paredzēto maksu. Radioaparātu glabāšanas atļauja dod tās īpašniekam tiesību tikai aizzīmogotos radioaparātus un to piederumus glabāt.
radioaparātu iegāde	“Saistošie radiofona noteikumi” noteica, ka Latvijā 20.gs. 20.-40. gados pirms radioaparātu un to piederumu iegādāšanas vai pirms citādas to ņemšanas savā rīcībā jāizņem abonementa atļauja (Rigafons)
radioaparātu ražošana	Latvijā 20.gs. 20.-40. gados stingri reglamentēta darbība
radioaparātu un to piederumu tirdzniecība	Latvijā 20.gs. 20.-40. gados “Saistošie radiofona noteikumi” noteica, ka tirgoties ar radioaparātiem un to piederumiem var vienīgi ar iepriekšēju Radiofona atļauju. Tirdzniecībai ar radioaparātiem un to piederumiem vajadzīgā atļauja jāizņem par gadu uz priekšu un jāatjauno līdz nākošā gada 1. janvārim.
radioaparātu zīmogošana	“Saistošie radiofona noteikumi” noteica, ka Latvijā 20.gs. 20.-40. gados par lampu radioaparāta, pastiprinātāja un televīzijas aparāta zīmogošanu vai pārbaudi, par katru lampas vietu aparātā jāmaksā Ls 5,-
radioaparātu zīmogošanas tarifs	skat. – radioaparātu zīmogošana
radioaparātu zīmogošanas zīmogu nospiedumi	
radiofona abonentu kantora zīmoga iespaidums	lietots glabāšanai paredzētu radiouztvērēju zīmogošanai (Rigafons)
radiofona abonēšanas maksa	“Saistošie radiofona noteikumi” noteica, ka Latvijā 20.gs. 20.-40. gados radiofona abonēšanas maksa privātām vajadzībām telpās vai visāda veida satiksmes līdzekļos Ls 21,- (vēlāk 20,-) gadā
radiofona noteikumi	Latvijā 20.gs. 20.-40. gados sākot 1923. gada 4.jūnija “Likumu par radiostaciju ierīkošanu un lietošanu” un beidzot ar 1938.g. 31.marta “Radiosatiksmes un radiofonijas likumu” tika izdoti “Saistošie radiofona noteikumi”.
radiofona tiesiskais regulējums	1923. gada 4.jūnija “Likums par radiostaciju ierīkošanu un lietošanu” noteica, ka nevienai privātpersonai, organizācijai vai valdības iestādei Latvijā, vai uz valdības kuģiem un lidmašīnām, izņemot Satiksmes un Apsardzības ministrijas, nav tiesības bez iepriekšējas Pasta un telegrāfa virsvaldes atļaujas izgatavot, iegādāt, glabāt, uzstādīt un lietot radio – telegrāfa vai radiotelefona stacijas, atsevišķus radioaparātus vai to piederumus

radiofona zīme	radiofona zīme un tās iespiedumi	
radiofons	Latvijas pasta un telegrāfa darbinieku veidots nosaukums, kuru var latviskot kā "izstarotā skaņa" – tehnisks un organizatorisks kopums bezvadu informācijas un skaņu mākslas priekšnesumu pārraidei ar elektromagnētisko (radio) viļņu palīdzību vispārējai uztveršanai	
radiofrekvenču sadalījuma plāni, radio konferences	radiofrekvences sadala starptautiskās konferencēs. Vēsturiski svarīgākās: 1906. Berlīne – parakstīta pirmā starptautiskā radio konvencija. 1926. Ženēvas Eiropas radiokonference. Pirmais mēģinājums Eiropā ieviest kārtību. Viļņu joslā 500-1500 kHz sadalīja pavisam 99 kanālus 10 kHz platumā. No tiem 77 tīrie kanāli un 20 kopīgie kanāli, uz kuriem darbojās no 2 līdz 10 raidītājiem. Ženēvas viļņu plāns stājās spēkā 1926. gada novembrī. 1933. Lucernas Eiropas radiokonference. 1933. gadā Eiropā bija vairāk par 200 raidītājiem. Vidējos viļņos noteica vienotu joslas platumu- 9 kHz, garos no 7 līdz 9 kHz. Lucernas plānu neparakstīja 9 valstis. Lucernas viļņu plāns stājās spēkā 13.01.1934. 63 no 130 kanāliem bija tīrie, raidītāja jaudu kopīgajos kanālos atļāva paaugstināt līdz 2 kW. 1938. Kairas pasaules telekomunikāciju konference. Aicina izstrādāt jaunu viļņu plānu Eiropai. Pirmoreiz izdalīja frekvences UĪV radiofonijai un televīzijai (40,5 - 58,5 MHz; 64,0 - 70,5 MHz; 85,0 - 94,0 MHz; 170,0 - 200,0 MHz). 1939. Montrē Eiropas radiokonference. Montrē plānam piekrita 31 Eiropas valsts, nepiekrita- 5 (PSRS, Turcija, Grieķija, Islande, Luksemburga). Tika sadalīti 139 kanāli. Bija jāstājas spēkā ar 1940. gada 4. martu, bet kara dēļ nestājās spēkā. 1948. Kopenhāģenas Eiropas radiokonference notika pēc uzvarētājvalstu sarunām. Netaisnīgās sadales dēļ Kopenhāģenas viļņu plānu parakstīja tikai 25 no 32 dalībvalstīm (neparakstīja Austrija, Luksemburga, Zviedrija, Turcija, Sīrija, Ēģipte, Islande). Vācija un Spānija nebija vispār pārstāvētas. Tika sadalīti 139 kanāli, no kuriem 65 bija tīrie. Kopenhāģenas viļņu plāns stājās spēkā 15.03.1950. Bet jau 1952. gadā 45% raidītāju neatbilda Kopenhāģenas plānam pēc frekvences, jaudas vai antenas virziendarbības. 1975. Ženēvas starptautiska radiokonference frekvenču sadalei vidējos un garos viļņos 1 un 3 pasaules reģioniem (visa pasaule izņemot Amerikas dubultkontinentu). Tajā laikā vidējos un garos viļņos Eiropā valdīja pilnīgs haoss. Bija jāšķīd pilnīgi no jauna, bet nevarēja panākt nekādu saprātīgu vienošanos. Katra valsts saņēma lietošanas tiesības daudziem raidītājiem ar ļoti augstu jaudu. Jau konferences laikā radiotehniķi brīdināja par šāda plāna neprātu.	
radiogrāfs	šeit vēsturiski – radiotelegrāfs (Radiografa dzimundiena – PTDzīve, Nr.9 (01.09.1936))	
radiogramofons	radiola – ierīce, kas apvieno radiouztvērēju, skaņu plašu atskaņotāju, zemfrekvences pastiprinātāju un akustisko sistēmu (skaļruni)	
radio lampa	elektronu lampas nosaukums sarunvalodā, augstvakuma ierīce, kurā elektrisko strāvu rada elektroni, kurus emitē karsts katods, uztver nosacīti auksts anods un strāvas plūsmu regulē viens vai vairāki tīkliņi	
radio lampas cokols	šeit – radio lampas pamata daļa, kurā noteiktā izvietojumā nostiprināti lampas elektrodu izvadi	
radio lampas pamats	šeit – radio lampas pamats – izolējošā materiālā ievietotas kontaktligzdas, kurā iesprauž lampas cokolu	
radiola	uztvērējs un skaņu plašu atskaņotājs apvienots vienotā konstrukcijā ar kopēju barošanas bloku, zemfrekvences pastiprinātāju un akustisko sistēmu (skaļruni)	
Radiopionieris	Nacionalizēto un apvienoto uzņēmumu A/S «Foto – Radio – Centrāle A. Leibovics» un Nikolaja Klemptnera radiofirmas «KOLIFOX» nosaukums – rūpnīca "Radiopionieris", 1940.-1941.	
radiosakari	bezvadu informācijas pārraide, izmantojot radioviļņus	

radio koncertu stacija	šeit – radiofona raidītājs (Tuvākā nākotnē paredzēts radio koncertu staciju ierīkot Rīgā. – Brīvā Zeme 1924.02.04.)																																																																																				
Radiotechnika	Latvijas PSR vietējās rūpniecības tautas komisariāta rūpnīca „Radiotechnika”, 1944.-1951., Rīga, Radioteknikas iela 41. 																																																																																				
Radiotechnika	Apsīša un Žukovska firmas nosaukums pēc nacionalizācijas 1940.-1941. 																																																																																				
Radiotekhnika RRR	A/S Radiotekhnika RRR, Rīga, Kurzemes prospekts 3, 1996.-2000. 																																																																																				
radiotelegrāfs	bezvadu (bezdrāts) telegrāfs, telegrāfs, kur vadu vietā izmanto elektromagnētiskos viļņus																																																																																				
radiouztvērēju reģistrācija	no radiofonijas sākuma, līdz 31.12.1961. radiouztvērēji Latvijā bija obligāti jāreģistrē																																																																																				
radioviļņa garums	attālums no viena viļņa virsotnes līdz nākošajai, to noteic radioviļņu izplatīšanās ātrumu (≈300000km/sec) dalot ar svārstību frekvenci																																																																																				
radioviļņi	elektromagnētiskie viļņi ar viļņa garumu no 10 km līdz 1 mm (30 kHz līdz 300 GHz), kurus var radīt, pievadot piemērotai antenai atbilstošas frekvences maiņstrāvu. Radioviļņus parasti lieto sakariem																																																																																				
radioviļņu diapazons	šeit – elektromagnētisko svārstību spektra josla, kurā svārstību viļņu garums un frekvence atbilst radioviļņiem. Vienkāršoti tos iedala garajos viļņos (GV), vidējos viļņos (VV), starpviļņos (SV), īsajos viļņos (ĪV) un ultraīsaos viļņos (UĪV)																																																																																				
radioviļņu diapazonu apzīmējumi	<table><tr><th colspan="2">latviski</th><th colspan="2">krieviski</th><th colspan="2">angliski</th><th colspan="2">vāciski</th><th colspan="2">franciski</th><th colspan="2">spāniski</th></tr><tr><td>garie viļņi</td><td>GV (G)</td><td>длинные волны</td><td>ДВ (Д)</td><td>long wave</td><td>LW (L)</td><td>Langwellen</td><td>LW (L)</td><td>ondes longues</td><td>OL</td><td>ondas largas</td><td>OL</td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="4">agrākais nosaukums</td><td>grandes ondes</td><td>GO</td><td></td><td></td></tr><tr><td>vidējie viļņi</td><td>VV (V)</td><td>средние волны</td><td>СВ (С)</td><td>mediu m wave</td><td>M W (M)</td><td>Mittelwellen</td><td>MW (M)</td><td>ondes moyennes (ondes radiodiffusion)</td><td>OM</td><td>ondas medias</td><td>O M</td></tr><tr><td>īsie viļņi</td><td></td><td></td><td></td><td colspan="2">agrākais nosaukums</td><td>Rundfunk wellen</td><td></td><td>petites ondes</td><td>PO</td><td></td><td></td></tr><tr><td>īsie viļņi</td><td>ĪV (Ī)</td><td>короткие волны</td><td>КВ (К)</td><td>short wave s</td><td>S W (S)</td><td>Kurzwellen</td><td>KW (K)</td><td>ondes courtes</td><td>OC</td><td>ondas cortas</td><td>OC</td></tr><tr><td>ultra īsviļņi</td><td>UĪ V</td><td>ультра короткие волны</td><td>УКВ (УК)</td><td>ultra short wave s</td><td>US W</td><td>Ultrakurzwell en</td><td>UKW</td><td>ondes Très Courtes</td><td>OTC</td><td>ondas de ultra cortas</td><td>OU C</td></tr></table>	latviski		krieviski		angliski		vāciski		franciski		spāniski		garie viļņi	GV (G)	длинные волны	ДВ (Д)	long wave	LW (L)	Langwellen	LW (L)	ondes longues	OL	ondas largas	OL					agrākais nosaukums				grandes ondes	GO			vidējie viļņi	VV (V)	средние волны	СВ (С)	mediu m wave	M W (M)	Mittelwellen	MW (M)	ondes moyennes (ondes radiodiffusion)	OM	ondas medias	O M	īsie viļņi				agrākais nosaukums		Rundfunk wellen		petites ondes	PO			īsie viļņi	ĪV (Ī)	короткие волны	КВ (К)	short wave s	S W (S)	Kurzwellen	KW (K)	ondes courtes	OC	ondas cortas	OC	ultra īsviļņi	UĪ V	ультра короткие волны	УКВ (УК)	ultra short wave s	US W	Ultrakurzwell en	UKW	ondes Très Courtes	OTC	ondas de ultra cortas	OU C
latviski		krieviski		angliski		vāciski		franciski		spāniski																																																																											
garie viļņi	GV (G)	длинные волны	ДВ (Д)	long wave	LW (L)	Langwellen	LW (L)	ondes longues	OL	ondas largas	OL																																																																										
				agrākais nosaukums				grandes ondes	GO																																																																												
vidējie viļņi	VV (V)	средние волны	СВ (С)	mediu m wave	M W (M)	Mittelwellen	MW (M)	ondes moyennes (ondes radiodiffusion)	OM	ondas medias	O M																																																																										
īsie viļņi				agrākais nosaukums		Rundfunk wellen		petites ondes	PO																																																																												
īsie viļņi	ĪV (Ī)	короткие волны	КВ (К)	short wave s	S W (S)	Kurzwellen	KW (K)	ondes courtes	OC	ondas cortas	OC																																																																										
ultra īsviļņi	UĪ V	ультра короткие волны	УКВ (УК)	ultra short wave s	US W	Ultrakurzwell en	UKW	ondes Très Courtes	OTC	ondas de ultra cortas	OU C																																																																										
radioviļņu frekvences	radiofonam lietotās frekvences dažādās valstīs un dažādos laika posmos atšķiras. 20.gs 50.–70. gados bijušajā PSRS lietotās frekvences un viļņu garumi: garie viļņi – 150,0-408,0 kHz (2000-735,5 m); vidējie viļņi – 525,0-1605,0 kHz (571,4-186,9 m); īsie viļņi – 3,95-12,1 MHz (75,9-24,8 m). ultraīsie viļņi – 65,8-73,0 MHz (4,56-4,11 m). Eiropā lietotās ultraīso viļņu frekvences – 88-(100)-(104)-108 MHz.																																																																																				
radiozaķis	brīvklausītājs, melnklausītājs, cilvēks, kas radiouztvērēju lieto nelegāli, nemaksājot valsts noteikto nodevu – abonēšanas maksu																																																																																				
Radziņš M.	Radioaparātu rūpniecība, Mārtiņš Radziņš, Cēsis, 1929. gada radio izstādē eksponēti trīs 3 lampu uztvērēju modeļi, saglabāties 1 uztvērējs																																																																																				
rādžiņš	radioaparāts – sociālisma laika žargonvārds																																																																																				
RAF	Rīgas autobusu fabrika, 1954.-1975 Rīga, 1975.-1998. Jelgava, mikroautobusu ražošana 																																																																																				
raidu lampa	raidlampa																																																																																				

raiduztvērējs	ierīce, kurā vienā vai vairākos blokos kopīgai saskaņotai darbībai apvienoti uztvērējs un raidītājs, rācija	
raksturlīkne	šeit – radio lampas raksturlīkne attēlo anodstrāvas maiņu atkarībā no tīkliņa sprieguma maiņas	
RANGES	angliski – viļņu diapazoni	
RAR Rīgas autoelektroaparātu rūpnīca	PSRS Automobiļu un lauksaimniecības mašīnbūves ministrijas Valsts ražošanas apvienības “Autoelektropribor” Rīgas autoelektroaparātu rūpnīca, Rīga, Klijānu iela 2/14, 1946.-1991.	
RAR Rīgas apgaismes tehnikas rūpnīca	Rīgas apgaismes tehnikas rūpnīca, Rīga, Kandavas iela 41a, 1958.-1991.	
RAVAG	vāciski – Österreichische Radioverkehrsakt Gesellschaft – sākotnējā radiofona organizācija Austrijā	
rācija	skat. – raiduztvērējs	
rāmja antena	antena, uztīta uz rāmja lielas spoles veidā, ar izteiktu virziendarbību (prof. Denfera pašbūvēts 8 lampu uztvērējs)	
RC pastiprinātājs	skat. - pretestību pastiprinātājs	
RD Alfa	AS “RD ALFA mikroelektronikas departaments” 1997- skat. – RMZPI https://www.rdalfa.eu/ru/menu/9-About_us.html	
RDR	Rīgas dīzeļbūves rūpnīca, Rīga, Ganību dambis 36 (40), 1949.-1991.	
RE (РЭ)	krieviski – РЭ-161 – радиоло для экспорта, 1 класс, модель 1961 г. - radiola eksportam, 1. klase, 1961. gada modelis. (Latvija-2)	
RE Serviss	Radio elektronikas serviss, Rīga	
Real Sound Lab	Real Sound Lab, skaņu apstrādes aparātūras ražošana, Rīga, 2008.-?	
REAR	Rīgas elektroarmatūras rūpnīca, Rīga, 1947.-1957.	
REAR grafiskās zīmes	Rīgas elektroarmatūras rūpnīca	
Rebir	Rēzeknes elektrisko būvinstrumentu rūpnīca, Rēzekne, Viļakas iela 4, 1971.-?	
Redlihs J.	J.Redliha magazīna, Rīga, Rēdliha stūris, aparātu un antenu būve paša darbnīcā, 20.gs. 20.-30. gadi, sortiments un apjoms nezināms, nav saglabājušies	
refleksa slēgums, refleksuztvērējs	radio uztvērēja elektriskā slēguma veids, kurā vienu un to pašu radio lampu izmanto divkārsi – gan augstfrekvences, gan zemfrekvences signāla pastiprināšanai	
reflekssupers	superheterodīna radio uztvērēja elektriskā slēguma veids, kurā vienu un to pašu radio lampu izmanto divkārsi – gan starpfrekvences, gan zemfrekvences signāla pastiprināšanai	
Reflex 01-12	VEF ražots elektro neirostimulators	
reģenerācija	norise, kurā lampas pastiprināto strāvu pievada atkārtoti lampas tīkliņam otrreizējai pastiprināšanai - atpakaļsaite, atgriezeniskā saite	

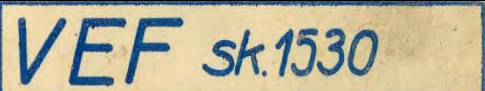
reģenerācijas rokturis	tiešā slēguma uztvērēja noskaņošanas rokturis, ar kuru regulē reģenerāciju (atgriezenisko saiti, atpakaļsaiti) (L 1)	
REHMAR (ГМП)	PSRS Aparātubūves automatizācijas līdzekļu un vadības sistēmu ministrijas Maskavas zinātniskās ražošanas apvienības "Hidrometpribor" Rīgas eksperimentālā hidrometeoroloģisko aparātu rūpnīca, Rīga, Lāčplēša iela 87, 1960.-1991.	
Reinarca uztvērējs	tiešā slēguma uztvērējs, kurā reģenerācijas lielumu maina ar maiņkondensatoru	
Reisa mikrofons	ogļu mikrofona paveids	
reizulis	koeficients	
relejs	stipras strāvas ieslēdzējs un izslēdzējs, kuru var iedarbināt ar mazāku strāvu	
REMLR	Rīgas eksperimentālā mehanizācijas līdzekļu rūpnīca, Rīga, A.Deglava iela 60, 1971.-1991.	
REMR	Rīgas elektromehāniskā rūpnīca, Rīga, Kr.Barona 130, 1957.-1990.	
reostats	maiņpretestība, potenciometrs	
reprodukcija	šeit – radio uztvērēja reprodukcija raksturo pareizību, ar kādu tas ieejā uztverto signālu atskaņo (reproducē) izejā	
RER	R/A Rīgas elektromašīnbūves rūpnīca, Rīga, Ganību dambis 31, 1946.-1993.	
RESR	PSRS Elektrotehniskās rūpniecības un aparātubūves ministrijas Ražošanas apvienības "Svetotekhnika" ar Darba Sarkanā karoga ordeni apbalvotā PSRS 50. gadadienas v. n. Rīgas elektroskaidrošanas rūpnīca, Rīga, Ādažu iela 3, 1950.-1992.	
restaurācija	laika gaitā cietušu, bojātu vai pārveidotu vēstures pieminekļu atjaunošana to sākotnējā veidā	
RETRR (ПОЗТО)	Rīgas eksperimentālā tehnoloģisko rīku rūpnīca, Rīga, 1965.-1991.	
reverberācija	atskaņa, kura dzirdama telpā pēc skaņas avota apklušanas	
rezistors	pasīvais radioelements – skat. – pretestība	
rezonanse	saskaņa – enerģijas maksimāla pārnese uz vienu frekvenci (rezonansē) noskaņotos kontūros	
RI-64E (PI-64Э)	krieviski – (PI-64Э радиолa I класса, 1964 г., экспортная) pirmās klases 1964. gada izlaiduma radiola, eksporta variants. (Rigonda stereo)	
rieksta koka skapis	uztvērēja korpuss konsoles izpildījumā (novietojams uz grīdas) finierēts ar rieksta koka finieri	
Rifs (Риф)	krieviski – RRR ražots uztvērējs bijušās PSRS armijas politdarbiniekiem (poļitrukiem)	
Rigahimmaš	Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotā Rīgas ķīmiskās mašīnbūves rūpnīca Rigahimmaš, Rīga, 1975.-1991.	
Rigonda S	akciju sabiedrības „VEF Radiotekhnika RRR” ražotā mājas kinozāles akustikas komplekta nosaukums (Rigonda S HTS)	
rimšana	dzišana – svārstību amplitūdas pakāpeniska samazināšanās	

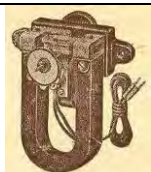
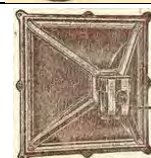
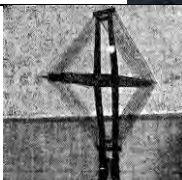
Rīgas Radiofona Programma	Latvijas radiofona programmas žurnāla nosaukums no 1929. līdz 1934. gadam	
Rīgas telefona sabiedrība	viena no Rīgas privātajām telefona kompānijām 19. gs. beigās – 20. gs. sākumā	
RK (PK)	krieviski – радиолы комбинированные Люкс (PK-156) и Люкс-2 (PK-158) – радиолы комбинированные 1 класса 1956 и 1958 года разработки, наличие в приемнике AM и ЧМ тракта – kombinētas (AM un FM trakts) 1. klases radiolas (Lukss RK 156) un (Lukss 2 RK 158) 1956. un 158. gada izlaidums	
RK-156 (PK-156)	krieviski – радиоло консольная 1 класса 1956 года разработки – konsoles izpildījuma pirmās klases radiola 1956. gada modelis (Rossija)	
RKS-61 (PKC-61)	krieviski – (Кристалл PKC-61 – радиоло консольная, стерео, модель 1961 г.) – konsoles tipa radiola, stereo, 1961. gada modelis (Kristāls)	
RL	VEF ražotu raidītāju lidmašīnām apzīmējums (RL 3)	
RLM	vāciski – Reichsluftfahrtministerium - 3. reiha gaisa satiksmes ministrija (1933.-1945.), kurā ietilpa arī gaisa spēki (Luftwaffe), skat. arī – Wehrmacht	
RLM Eigentum (R.L.M. Eigentum, Eigentum RLM, RLM)	vāciski – (Reichsluftfahrtministerium Eigentum) – 3. reiha gaisa satiksmes ministrijas īpašums. Uzraksts galvenokārt sastopams uz karaspēka vajadzībām ražotiem vai no civilās ražošanas vērmahta vajadzībām speciāli atlasītiem ražojumiem vai to detaļām (piemeram – radio lampām), kuras pēc kara izlietotas civilos radio uztvērējos. skat. arī – Wehrmacht	
RM (PM)	krieviski – радио+магнитофон=магнитола – magnetola (VEF Sīringa RM 290S)	
RMIF	Rīgas mūzikas instrumentu fabrika, Rīga, Maskavas iela 250, 1966.-1990.	
RMK	nosaukums VEF ražotiem vienkāršiem tiešā slēguma divlampu tīkla strāvas uztvērējiem vietējās raidstacijas uztveršanai. Uztvērēji savu nosaukumu ieguvuši no Latvijas galveno raidstaciju pirmajiem burtiem – Rīga, Madona, Kuldīga (nav pieminēta ceturrtā Latvijas raidstacija – Liepāja)	
RMZPI (РНИИМП)	A/S "Alfa" Rīgas mikroaparātu zinātniskās pētniecības institūts, Rīga, Maskavas iela 240 1960.-1966. Uzņēmums "Pasta kastīte Nr.345" 1966.-1971. Rīgas mikroaparātu zinātniskās pētniecības institūts (ar rūpnīcu) 1971.-1990. R/A "Alfa" Rīgas mikroaparātu zinātniskās pētniecības institūts (ar rūpnīcu) 1990.-1997. A/S "Alfa" Rīgas mikroaparātu zinātniskās pētniecības institūts 1977.-1997. Rūpnīca "Invertors"	

	1997. - A/S "RD ALFA mikroelektronikas departaments" skat. - Alfa	
RN-158 (PH-158)	krieviski – радиола настольная , 1 класса 19 58 г. – 1. klases 1958. gada izlaiduma galda radiola	
RN-59 (PH-59)	krieviski – (PH-59 – радиола настольная , 19 59 г.) – galda radiola, 1959. gada modelis (Latvija RN59)	
Romans P. Latradio	Tirdzniecības nams Pauls Romans, Rīga, Marijas iela 35, 20.gs. 20.-30. gadi, nav sīkākas informācijas, saglabāties viens uztvērējs, skat. arī – LATRADIO	
rotors	mašīnas vai mehānisma daļa, kura griežas	
ROZTO (РОЗТО)	krieviski – РОЗТО – Р ижский О пытный З авод Т ехнологической О снастки – Rīgas eksperimentālā tehnoloģisko rīku rūpnīca	
RP	raidītājs pārnēsams (UP 2 / RP 2 pārnēsamas radiostācijas komplekts)	
RP (РП)	krieviski – радиоприемник – radiouztvērējs (Radiotehnika РП5201-stereo)	
RPIR (РЗПП)	Rīgas pusvadītāju ierīču rūpnīca, Rīga, Gagarina (Ropažu) iela 140, 1966.-1995. Sk. Alfa http://www.alfarzp.lv/	
rpm	angļu val. – revolutions per minute – apgriezieni minūtē	
RPTT (РГТС)	R īgas p ilsētas t elefona t īkls Р ижская г ородская т елефонная с еть	
RR (РР)	krieviski – (PP) – tehniskās dokumentācijas decimālnumura prefiksa daļa rūpnīcai VEF (PP2.021.215- dokumentācija uztvērējam "Spīdola 232")	
RRAZPI (РНИИРП)	Rīgas radioizotopu aparātbūves zinātniski pētnieciskais institūts, Rīga, Ganību dambis 26, 1966.-1994.	
RRG	vāciski – Reichs rundfunk G esellschaft mit begrenzter Haftung – SIA Vācijas valsts radiofona sabiedrība	
RRL (R.r.l.)	VEF dokumentācijā VEF radio nodaļas radio laboratorijas apzīmējums	
RRR	1951.-1971. A.Popova v.n. Rīgas radiorūpnīca, 1971.-1991. Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotā A.Popova v.n. Rīgas radiorūpnīca, 1991.-1992. A.Popova Rīgas radiorūpnīca, 1992.-1993.Valsts uzņēmums "Rīgas radio rūpnīca", 1993.-1996. VAS Radiotehnika RRR Rīga, Radiotehnikas iela 41, Kurzemes prospekts 3	
RRRR Rīgas rūpniecisko robotu rūpnīca	Valsts Rīgas rūpniecisko robotu rūpnīca, Rīga, Rītausmas iela ?, 1981.-1995.	
RRZ (PP3)	krieviski – RRR	
RS	walkie – talkie izpildījuma 27 MHz diapazona rācija (RS-1)	
RS	Rear Satellit (aizmugures skaļrunis) – apzīmējums akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam	
RSKB	radio speciālais konstruktoru birojs	

RTV (PTB)	krieviski – репродуктор трехпрограммного вещания – трīsprogrammu translācījas skaļrunis (RTV-61 Venta)	
Rudzītis V.	Radiotehniskis uzņēmums V.Rudzītis, Rīga, Elizabetes iela 81, 20.gs. 20.-30. gadi, ražoja uztvērēju piederumus, 1933. gada radio izstādē piedalās ar paša konstrukcijas uztverošiem radio aparātiem, sortiments un apjoms nezināms, nav saglabājušies	
runas – mūzikas slēgs	tembra slēgs, stāvoklī “runa” ieslēdz runas labākai saprotamībai vēlamo skaņu frekvenču spektru	
Russko – Baltijskij... (Русско – Балтийский электротехнический завод)	Henriha Detmana dibinātā Krievu Baltijas elektrotehniskā rūpnīca (Русско – Балтийский электротехнический завод), Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1888.-1898.	
Russkoje elektriceskoje... (Русское электрическое общество „Унионъ”)	Berlīnes firmas „Union Elektrizitätsgesellschaft” Krievijas pārstāvniecības „Krievu elektriskā sabiedrība „Unions”” (Русское электрическое общество „Унионъ”) Rīgas fabrika, Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1898.-1904.	
Russkoje obscestvo... (Русское общество „Всеобщая компания электричества” (ВКЭ))	Krievu sabiedrības „Vispārējā Elektrības Kompānija (VEK)” (Русское общество „Всеобщая компания электричества” (ВКЭ)) Rīgas fabrika, Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1905.-1915.	
rūme	telpa	
RV-58 AD-B (PB-58 АД-Б)	krieviski – PB-58 АД-Б – ра диола вы сшего класса, модель 19 58 г., А – а втонастройка, Д – д истанционное управление, вариант Б (“Алмаз”) – augstākās klases radiola, 1958. gada modelis, autonomoskaņošana, distances vadība, B variants (Almaz)	
RVR Rīgas vagonu rūpnīca	Ar Darba Sarkanā Karoga ordeni apbalvotā Rīgas vagonu rūpnīca, Rīga, Ļeņina (Brīvības) 201, 1971.-1991.	
S	burts “S” uz VEF pirmskara uztvērēju aizmugures vākiem - paredzēts eksportam uz Zviedriju	
S	sekundārā tinuma apzīmējums izejas transformatoriem	
S	Uzraksts pie Latvijas radiatoru rūpnīcas agrīno uztvērēju noskaņošanas rokturiem, ar kuriem regulēja uztvērēja atgriezenisko saiti (L 1)	
S (C)	krieviski – средние волны – vidējie viļņi, uzraksts pie diapazonu slēga, uz uztvērēja skalas, uztvērēju shēmās	
sadalījuma frekvence	sadalījuma frekvence akustiskajām sistēmām	
saite	sasaiste starp divām ķēdēm ar kopīgu vadu, vai kopīgu magnētisko lauku, vai kopīgu elektrisko lauku	
sakari	tautsaimniecības nozare, kas nodrošina informācijas nosūtīšanu un saņemšanu, mūsdienās lieto terminu telekomunikācijas	
sakrājējs	akumulators	
SAPIP-0 (САПИП-0)	krieviski – СА – с етевой/ а втономный, П – радио п риемник, ИП – и нтегрально- п олупроводниковый, 0 – высший класс - tīkla un autonomas barošanas augstākās klases pusvadītāju un integrālo mikroshēmu uztvērējs (Salūts 001)	
sarežģītības grupa	bijušajā PSRS – nosacīta sadzīves radioelektronisko aparātu klasifikācijas grupa, kura noteikta ar pamatparametru kopumu, lai nodrošinātu aparāta noteiktos tehniskos parametrus (agrāk klases)	

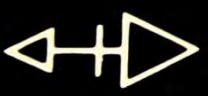
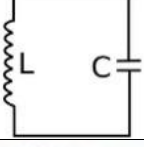
Sarkanā Zvaigzne	Vissavienības motociklu un velosipēdu rūpnieciskās ražošanas apvienības ar ordeni "Goda zīme" apbalvotā Rīgas motor rūpnīca "Sarkanā zvaigzne", Rīga, Ļeņina (Brīvības) iela 193, 1977.-1991.	
saskars	kontakts, arī slēgs, pārslēgs (Laiks1925. Nr.18)	
SAT	Satellite speakers (papildskaļruņi) – apzīmējums akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam (SAT 310)	
Satiksmes ministrija	tās pakļautībā atradās PTVGD, PTDGD. No 1918.11.18. līdz 1920.06.11. darbojās Satiksmes un darbu ministrija	
sānu joslas	šeit – modulētas ātrmaiņstrāvas novirzes no pamatfrekvences	
sātstrāva	stāvoklis, kurā strāva nepieaug palielinoties spriegumam	
SCR	angliski – “Set, Complete, Radio” – amerikāņu apzīmējums radioierīču komplektam	
Sdelano v SSSP (Сделано в СССР)	krieviski – Ražots PSRS	
SDR	angliski – Software defined radio – programmvadāma sistēma, kura var tikt noskaņota uz jebkuru frekvenci un uztvert jebkura veida modulētu signālu	
sekundārā emisija	process, kurā no lampas anoda tiek atrauti elektroni	
selekcija	skat. – selektivitāte	
SELEKCIJA	caurlaides joslas regulēšanas rokturis Vefsuperluxus MD37 uztvērējiem	
selektivitāte	šeit – radio uztvērēja selektivitāte ir spēja atdalīt vēlamo signālu no citiem traucējošiem signāliem, raidstaciju atdalīšanas spēja, lai vienlaikus nebūtu jānoklausās divu uz viļņu skalas blakus esošu raidstaciju raidījumi	
selektivitāte spoguļkanālā	signālu vājinājums, kuri frekvencē atšķiras no galvenā signāla par divkārtu starpfrekvences lielumu. Selektivitāte starpfrekvences kanālā raksturo uztvērēja spēju vājināt signālu, kura frekvence vienāda ar starpfrekvenci — parasti 130, 465 vai 469 kHz.	
SELEKTĪVĀK – SKAĻĀK	uzraksts pie (uz) tiešā slēguma uztvērēju rokturiem atgriezeniskās saites (atpakaļsaites) regulēšanai	
Sendergruppe Ostland	1)vāciski - austrumzemes raidgrupa – nacistiskās Vācijas okupācijas laikā izveidota radiofona organizācija austrumzemes ģenerālkomisariātā, tajā iekļauts Rīgas galvenais raidītājs, Madonas, Kuldīgas un Liepājas raidītāji Latvijā, Kauņas apgabala un Viļņas raidītāji Lietuvā, Minskas apgabala un Baranoviču raidītāji Baltkrievijā, Tallinas apgabala (Turgelas), Tartu un Tallinas pilsētas raidītāji Igaunijā. 2)Latvijas radiofona programmas žurnāls no 1941. līdz 1942. gadam	
SEP (СЭП)	krieviski – СЭП-I С – сетевой, Э – электрофон, П – полупроводниковый, I – 1 класс тīkla strāvas pusvadītāju pirmās klases elektrofoons (Melodija 103 stereo)	
SETJ (СЕТЬ)	krieviski – tīkls – tīkla spraudņa vietas vai tīkla slēga uzraksts	
sevinātājs	izolators	
sērijas slēgums	skat. slēgums	
SF	starpfrekvence	
SFP	starpfrekvences pastiprinātājs	
SFR	franču radiotehniska firma Société française radio-électrique (Société Française Radioélectrique), būvēja pirmo Rīgas radiofona raidītāju 1925. gadā	
Sg (Cr)	krieviski – (Cr) tehniskās dokumentācijas decimālnumura prefiksa daļa speciālajam konstruktoru birojam “Orbīta” (Cr6.672.454 – uztvērēja Radiotehnika ML 6201 dokumentācija)	
SIEMENS	SIEMENS – 1847. gadā dibināta vācu elektrotehniska firma, 20.gs 20.-30.gados Latvijā tirgoja vācu radiouztvērējus un piederumus, firmas veikals Rīga, Aspazijas bulvāris 3	

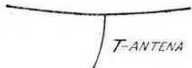
sienas telefons	telefona aparāts, kuru piestiprina pie vertikālas virsmas (parasti sienas) (BASITA)	
sietiņš	šeit – lampas tīkliņš	
sigma (Σ)	magnetolas VEF 260 nosaukumā izmantotais grieķu alfabēta burts sigma (Σ)	Σ
sijātājs	filtrs, iebūvēts vai papildus pieslēdzams filtrs vietējās stacijas izslēgšanai (atsijāšanai)	
SIKU (СИКУ)	krieviski – kinemātisko mezglu pārbaudes stends – стенд испытания кинематических узлов (VEF ražotais СИКУ-207), ražošanas iekārta	
Sinhrotons (Синхротон)	krieviski – Синхротон-8 – система синхронного речевого перевода – sinhronās tulkošanas sistēma (Sinhrotons 8 – sinhronās tulkošanas sistēma 8 svešvalodās)	
SINTONIA	spāniski – noskaņošana – uzraksts pie noskaņošanas roktura (Taino)	
Sīkais K.	Elektrotehnisku piederumu ražošanas iestāde Kārlis Sīkais, Rīga, Bruņinieku iela 19, 20.gs.20. gadi, ražoti nedaudzi modeļi līdz 500 eks., saglabājušies 2 uztvērēji	
sīknoskaņošana	palīgierīce vai rokturis uztvērēja precīzai noskaņošanai uz uztveramo frekvenci (staciju)	
sīktirdzniecība	mazumtirdzniecība (...pazemināt minēto spuldžu līdzšinējās sīktirdzniecības bruto cenas... - JZ19360530)	
Sk	VEF uztvērēju elektriskās shēmas (skices) ieraksts shēmas rakstlaukumā. Piemēram, Sk.1530 ir uztvērēja Vefar BD/38 shēma.	
skala	šeit – uztvērēja noskaņošanas skala ar uztveramo staciju vai/un raidstaciju viļņu garuma vai/un raidstaciju frekvenču uzrakstiem uztveramajos viļņu diapazonos pār kuru pārvietojas skalas rādītājs (Vefsuper LM507)	
skajie telefoni	taures skaļruņi (Likums par radiostaciju ierīkošanu un lietošanu un noteikumi. PTV, 1925. 11.lpp.) (PTVGD taures skaļrunis, jaunais tips)	
skaļrunātājs	skaļrunis (...lai skaļrunātāja membrāna atkārtotu tos pašus viļņojumus... - Atpūta, Nr.47 (25.09.1925), 23.lpp.)	
skaļrunis	bļauris, skaņrunātājs, skaļrunātājs, plāpis, runis, skaņrunis, diktrunātājs	
skaļruņa centrējuma plāksne	stiprinājums, kurš nodrošina skaļruņa membrānas centrējumu elektrodinamiskiem skaļruņiem	
skaļruņa ierosmes tinums	spole elektrodinamiskā skaļruņa magnētiskajai ierosmei, parasti kalpo arī kā anodsprieguma drosele (VefsuperM507)	

skaļruņa mehānisms (skaļruņa sistēma)	elektromagnētiska skaļruņu galviņa bez membrānas un membrānas turētāja	
skaļruņa sektoršasija	skaļruņa mehānisms ar nevis apaļu, bet kvadrātveida membrānas turētāju (skaļruņa kurvi), kurā iestiprināta sektorveida membrāna	
skaļruņa sistēma	skat. – skaļruņa mehānisms	
skaļruņa šasija	elektromagnētiska skaļruņu galviņa ar membrānu un membrānas turētāju (skaļruņa kurvi), gatava iebūvei skaļruņa kastē	
skaļuma izlīdzināšana	skat. – automātiskā skaļuma regulēšana	
SKAĻUMS	krieviski – ГРОМКОСТЬ, angliiski – VOLUME – uzraksti piktogrammas skaļuma regulatora apzīmēšanai	
Skanošā gaisma	pēc speciāla pasūtījuma VEF izgatavota elektriskā stāvlampa ar iebūvētu 2 līdz 7 lampu uztvērēju	
skaņas frekvence	skat. – zemfrekvence	
skaņas standarts	izplatītākie skaņas standarti: 1.0 (mono), 2.0 (stereo), 2.1 (stereo ar zemo frekvenču skaļruni (subvuferu)), 4.0 (telpiskā skaņa (surround)), 4.0 (kvadro), kā arī skaņas standarti 4.1, 5.1, 6.1, 7.1, 9.1, 10.2, 22.2	
skaņu galviņas pacēlājs	elektrofonu skaņu galviņas pacēlāja roktura apzīmējums	
skaņu uzņemšanas rāmis	šeit – rāmja antena (...jo pie sienas atradās skaņu pastiprinātāja taure un skaņu uzņemšanas rāmis. Jaunākās Ziņas Nr.169. (04.08.1923))	
SKB	speciālais konstruktoru birojs	
skinefekts	ātrmaiņstrāvas īpašība plūst vairāk pa vadītāja virsmu	
SKTB	speciālais konstruktoru un tehnologu birojs	
skupka	komisijas veikals, mantu uzipirkšanas vieta – sociālisma laika žargonvārds	
SL	„Sound Line” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (SL 100)	
SL	„Silver Line” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums	
SLEEP	angliiski – automātiska izslēgšanās režīma indikators (Salut 001)	
slēdzis (slēdze)	pieslēgs, pārslēgs – ierīce, ar kuru ieslēdz vai izslēdz strāvu ķēdē	
slēgs	skat. – slēdzis	
slēgta ķēde	ceļš, pa kuru nepārtraukti var plūst elektriskā strāva	
slēgtapiņa	banāntapiņa, štepselis	
slēgts spriegumam	uzraksts pie tīkla sprieguma pārslēga	

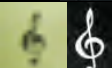
slēgums	elektriskās ķēdes daļu savienojums – ja slēgumā strāva plūst no vienas daļas uz nākošo, tad to sauc par virknes slēgumu, paralēlslēgumā strāva plūst vienlaikus caur vairākām slēguma daļām	
SLM	Sabiedrisko lietu ministrija (1937.-1940.), SLM bija padots Latvijas radiofons	
SLRM PSRS (МПРС СССР)	PSRS Sakaru līdzekļu rūpniecības ministrija	
SM	„Sound Master” - akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražoto akustisko sistēmu sērijas apzīmējums (SM 300)	
SMCP (СМЦП)	krieviski – СМЦП-1, С-? сетевой М-? музыкальный Ц-? центр П-? полупроводниковый – tīklstrāvas pusvadītāju muzikālais centrs (Melodija 106 stereo)	
SNH Latv.SSR (CHX Латв.ССР)	krieviski – Совет Народного Хозяйства Латв.ССР (совнархоз) – Latv.PSR Tautas saimniecības padome	
šņore	arī šnore, šeit - aukla	
SOE Sound of Eden	Sound of Eden, akustikas ražošana, Liepāja, 2013.-	
Solus (Perls un Marienfelds)	Elektrisko būvju sabiedrība J.Perls un F.Marienfelds, fabrikas zīme “Solus”, skat. – Perls J. un Marienfelds F	
Sonarworks	Latvijas audiotehnoloģiju uzņēmums Sonarworks, Rīga	
spara rata noskaņošanās	uz uztvērēja noskaņošanas ass novietots masīvs metāla disks (spara rats)	
spējums (spējīgums)	jauda	
spēka pastiprinātājs	gala, jaudas pastiprinātājs	
spēkmēris	dinamometrs	
spiedogi uz radio lampām	iededzināts spiedogs uz radio lampu cokoliem no radio rūpniecības sākuma Latvijā līdz 1940. gada vidum – “PTV RADIO”, “PTV”, “PTVGD”, “PTD RADIO”, “PTD”, “PTDGD”, “VEF”, no 1938. gada arī Radiofona zīme (skat.) norāda uz to, ka nomaksāts likumā noteiktais zīmogošanas nodoklis.	
spiedogi uz radio lampām	iededzināts vai krāsas spiedogs uz radiolampu cokoliem (parasti uz oktālo lampu cokola centra atslēgas) no 1945. gada “VEF”, “RT”, “RRR” – uzņēmumu VEF un RRR ienākošās kontroles apliecinājums	
spiedpogu noskaņošanās	spiedpogas, ar kurām iespējams uztvērēju noskaņot uz iepriekš izvēlētu staciju (Vefsuper SM507)	
spiedpogu viļņu slēgs	uztvērēja diapazonu pārslēgs ar taustiņu nospiešanu – taustiņveida viļņu slēgs (Daugava)	
Spīdola	1.VEF ražoto pārnēsājamo tranzistoru radiouztvērēju marka. Nosaukumu "Spīdola" ieteicis VEF inženieris Jānis Cērps par godu Raiņa lugas "Uguns un nakts" varonei Spīdolai. Spīdola bija Padomju Savienībā pirmais masveidā ražotais pārnēsājamais radiouztvērējs ar īsviļņu diapazonu. 2.Viena no PTDGD ražotajām kabatlampu un anoda bateriju markām. 3.Eksploziju drošas apgaismes armatūras nosaukums.	
spīkers	šeit – radiofona diktors	
spolētava	tīšanas darbnīcas (ceha) nosaukums PTVGD 1926. gadā	

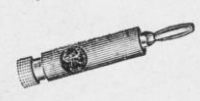
spoljturis	spoļu turētājs ar vairākām spoļu ievietošanai paredzētām ligzdām iekārtots, lai starp divām vai trijām spolēm varētu mainīt to novietojuma attālumu vai leņķi	
spraigums	skat. – spriegums	
spriegums	potenciāla starpība starp ķēdes diviem punktiem, spriegumu mēra voltos (V)	
spuldze	līdz 2. Pasaules karam Latvijā lietots radio lampas apzīmējums (radio spuldzes)	
spuldzes kvēle izdegusi	pārdedzis radio lampas kvēldiegs	
Spulga	1. VEF ražota kabatbaterija bez čaulas parastā, dāmu un stabiņu izpildījumā. 2. VEF ražotu anodbateriju marka.	
SRL (СРЛ)	krieviski – СРЛ-I: С – сетевая, Р – радиолa, Л – ламповая, I – 1 класс – tīkla strāvas pirmās klases lampu radiola (Rigonda 102)	
SRP Semikols Record Pressing	Semikols Record Pressing, Aleksandrs Galperovičs, Rīga, Jūrkalnes iela ?, vinila plašu ražošana, 2018.-	
SRP	krieviski – СРП-0: С – сетевая, Р – радиолa, П – полупроводниковая, 0 – высший класс – tīkla strāvas augstākās klases pusvadītāju radiola (Viktorija 001 stereo)	
SSSR (СССР)	krieviski - Союз Советских Социалистических Республик (СССР) – bijušā PSRS	
staciju saraksts pēc grādiem	uz uztvērēja skalas nav atzīmēti staciju nosaukumi, bet skala sadalīta nosacītās iedaļās, un apkalpes instrukcijā uzrādīts pie kādas stacijas uztveršanas skalas rādītājs jāuzstāda uz attiecīgās iedaļas (Vefar 2MD/35)	
stahanovieši	bijušajā PSRS 1935. gadā ogļracis Aleksejs Stahanovs uzstādīja jaunu ogļu ieguves rekordu par 14 reizēm pārsniedzot normu un kļuva par visas PSRS propagandas elku. Viņa vārdā nosauca visu darba trieciennieku kustību – stahanovieši. Tomēr tā bija krāpšanās - Stahanova maiņā bija vēl divi vīri. PSRS vadība izmantoja šos rādītājus propagandas nolūkos. Lai arī žurnāls "Time" pat viņu izvēlējās par sava 1935.gada decembra numura vāka modeli, Stahanovu pēkšņā slava samaitāja. Viņš ļoti daudz dzēra, tāpat viņš sāka jaukt, kur bija viņa reālā vērtība un kur propagandas radītā. Lietu kārtība mainījās līdz ar PSRS vadību. 1957. gadā viņš zaudēja savus amatus un dzīves vietu Maskavā. Izjuka arī Stahanova ģimene. Staļina laikā viņam piedeva laulības ar nepilngadīgu meiteni, tomēr šī savienība izjuka, kad trieciennieku aizsūtīja atpakaļ uz Doņecku. Ģimene atteicās sekot līdzi. 1977. gadā viņš nomira no alkoholisma psihiatriskajā slimnīcā. Par Stahanovu stāstīja anekdotes. Tās bija parupjas, bet ar galveno domu, ka labāk, lai stahanovieši pie darba neķeras.	
stangas	knaibles	
starpfrekvence	frekvence, kura ir vienāda ar heterodīna un derīgā signāla frekvenču starpību – dažādos uztvērējos un laikos AM diapazonos tā bija – 469 kHz, 465 kHz, 128-132 kHz, 110-115 kHz, UĻV diapazonā – 6,5 MHz, 10,7 MHz	
starpfrekvences pastiprinātājs	elektronisks, no frekvences pārveidotāja pienākošo, starpfrekvences signālu pastiprinātājs	
starpfrekvences transformators	pārejas transformators starp starpfrekvences pakāpēm vai starp starpfrekvences pakāpi un detektoru	
starppamats	starppamatenis, pārejas pamats lampām, lai varētu bez montāžas izmaiņām aizvietot līdzīgus lampu tipus ar dažādiem cokoliem	
starpviļņi	starpviļņi (krieviski – промежуточные волны, vāciski – Tropenband) viļņu josla starp vidējiem un īsviļņiem (60-120 metri), kurā no 20. gadsimta 50-tiem līdz 90-tiem gadiem darbojās ap ekvatoru izvietoto valstu radiofona stacijas, nodrošinot dzirdamību līdz 700 kilometriem un relatīvu zemu atmosfēras traucējumu līmeni. Starpviļņus izmanto arī	

	jūrniecībā. Starpviļņu diapazons bija vairākiem VEF ražotiem eksportam paredzētiem uztvērējiem (Vefsuper M507N, Vefon M607N) un pēc kara periodā RRR ražotiem kuģu uztvērējiem Ļubava un Ļubava stereo
stators	šeit – maiņkondensatora nekustīgās plates
STEREO (СТЕРО)	krieviski – stereo slēga/indikatora uzraksts, piktogramma
STEREO BALANS (СТЕРО БАЛАНС)	krieviski – uzraksti un piktogramma pie stereo balansa regulatora, lai noregulētu vienādu skaļumu abos stereo kanālos
STEREO BAZA (СТЕРО БАЗА)	krieviski – stereo bāzes paplašinātāja ieslēgs un/vai indikators
STEREO FM (СТЕРО ФМ)	krieviski – stereopārtraides indikatora uzraksts UĪV diapazonam
STEREO HEADPHONE	angliski – galvas stereotelefonu pieslēgvietas vai komutācijas slēga stāvokļa uzraksts
stereofonija	skaņas pārraide un atskaņošana pa diviem skaņas kanāliem, kas klausītājam rada skaņas avotu telpisku izvietojuma ilūziju
stereopierīce	uztvērējā ievietojama pierīce stereo pārraižu uztveršanai UĪV diapazonā (Simfonija, Rigonda stereo)
stiprekļis	zemfrekvences skaņas pastiprinātājs – sociālisma laika žargonvārds
STOP (СТОП)	krieviski – uzraksts pie EPU diska rotācijas apturēšanas slēga
Stormix	„Stormix” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles sastāvdaļu apzīmējums (Stormix SAT)
stratosfēra	zemes atmosfēras gāzveida slāņi no 10 līdz 50 kilometru augstumā
Straume	Latvijas ražošanas apvienība "Straume", Rīga, E.Tēlmana iela (Lucavas iela, K.Ulmaņa gatve) 2, P.Stučkas iela 76/78. Spēļu un rotaļlietu ražošana, 1986.-1991.
strāva	elektrības plūdums pa vadītāju
strāvslāpis	pretestība, reostats
STROBOSCOPE	angliski – stroboskops – elektroatskaņotāja diska griešanās ātruma regulēšanas roktura uzraksts un grafiskais simbols (Ārija 102 stereo)
sturmēšana	šeit – sociālistiskajā saimniecībā paātrināta, nekoordinēta noteiktā ražošanas plāna izpilde noteiktā laika periodā (maiņā, mēnesī, ceturksnī, gadā), parasti pasliktinoties ražojumu kvalitātei
superheterodīns	radiouztvērējs, kura elektriskajā slēgumā lokāls ģenerators (heterodīns) uztvertās augstfrekvences svārstības pārvērš konstantās starpfrekvences svārstībās
supers	šeit – skat. – superheterodīns
superuztvērējs	šeit – skat. – superheterodīns
svārstība	oscilācija
svārstības	šeit – elektromagnētiskā lauka svārstības, kuru raksturlielumi ir svārstību periods, frekvence, amplitūda.
svārstību kontūrs	elektriskā ķēde, kura satur savā starpā savienotus kondensatoru un induktivitātes spoli – tajā var tikt ierosinātas un uzturētas elektriskās strāvas un sprieguma svārstības
svilpju filtrs	9 Kc filtrs gala lampas anodķēdē traucējošo blakus raidītāju interferences (radioviļņu savstarpējās mijiedarbības) svilpju novēršanai
svilpošana	šeit – norise darbā ar audiona uztvērēju. Audiona lampas pastiprināto strāvu daļēji vēlreiz pievada lampas tīkliņam un, pārsniedzot zināmu reģenerācijas (atpakaļsaistes) lielumu, uztvērējs sāk darboties kā raidītājs, izstarojot signālu antenā, traucējot darbu citiem tuvumā esošiem uztvērējiem

svina spīdums	svina sulfīds – sēra un svina ķīmiska savienojuma kristāls, kuru bieži lietoja kristāldetektoros	
SW	no angļu – sub woofer (subvūfers – zemo frekvenču skaļrunis) - apzīmējums akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražoto akustisko sistēmu komplekta atsevišķu sastāvdaļu funkcijai vai novietojumam (SW100)	 SW-100
šeftmanis	biznesmenis, arī nelegāls tirgotājs – sociālisma laika žargonvārds	
šēmu stiepule	neizolēta montāžas stieple, radioteknikas pirmsākumos apsudrabota, nereti arī kvadrātveida šķērsgriezuma, vēlāk apaļa	
širmēšana	atsevišķu detaļu, funkcionālu bloku vai vadu ekranēšana (noširmēts vads)	
ŠKALA U (ШКАЛА У)	krieviski – uzraksts pie UĪV fiksēto viļņu skalas slēga (Melodija 101 stereo)	
Šmidts R.	Mašīnu aparātu fabrika R.Šmidts, Rīga, Blaumaņa iela 5a, radio aparātu piederumu būve, 20.gs.20. gadi	
ŠP (ШП)	krieviski – широкая полоса – platā josla (Melodija 101 stereo)	
špicgusa lietuve	vāciski – Spritzguss – liešana zem spiediena, spiedliešana, plastisko masu spiedlietuve	
špēselis	vāciski – Stöpsel – spraudnis, kontaktdakša, spraudkontakts	
šunts	strāvas plūduma ceļam paralēli pieslēgts vadītājs ar mazāku pretestību	
šūņņspole	speciāls radio spoļu tīšanas veids, lai mazinātu spoles iekšējo kapacitāti	
šveisēšana	vāciski – Schweißen - metināšana	
T	krieviski – т юнер – tuneris (Radiotekhnika T101 stereo)	
T	galvas t elefonu pieslēgkcontactu apzīmējums uz uztvērēju kastes, uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
T veida antena	antena, kuras atvads ir antenas vidusdaļā	
T.S.F.	saīsinājums no franču valodas – “ t elephone s ans f il” — bezvadu (bezdrāts) telefons	
T/N	t irdzniecības n ams	
T/S	t irdzniecības s abiedrība	
TA	t īkla a ntenas pieslēgvietas uzraksts atsevišķiem AL firmas uztvērējiem	
TA (TA)	šeit – krieviski – т елефонный а ппарат – telefona aparāts	
TA/TB	vāciski – atskaņošanas režīma indikators (Salut 001)	
taimeris	šeit – elektronisks pulkstenis, kas paredzēts reālā laika vai laika intervāla noteikšanai	
taisngriezis	ierīce, ar kuru maiņstrāvu pārveido līdzstrāvā. Jebkura taisngrieža sastāvdaļa ir viens vai vairāki ventīļi — ierīces, kas laiž strāvu tikai vienā virzienā, piemēram, vakuuma vai pusvadītāju diodes u.c. Taisngrieža blokā parasti ietilpst transformators maiņstrāvas sprieguma izmaiņai un kondensators strāvas pulsāciju samazināšanai.	
taisnotāja lampiņa	taisngrieža lampa	
taksofons	telefonijā – latīņu “taxare” – novērtēt + sengrieķu “phōnē” – skaņa, telefona aparāts sarunām ar tūlītēju samaksu (VEF telefona pierīce automātiskais naudas saņēmējs)	
TAPE	angliski – magnetofona pieslēgvietas vai komutācijas slēga stāvokļa uzraksts	
taupības slēgs	būtiski samazina anodstrāvas patēriņu, nedaudz pasliktinot uztvērēja parametrus	

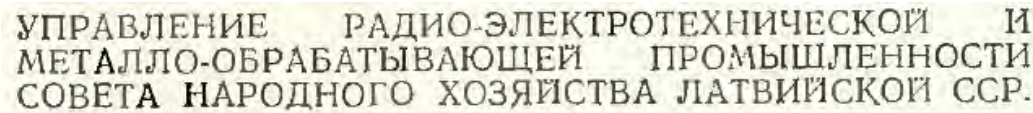
taures skaļrunis	galvas telefona mehānisms apvienots ar akustisku pastiprinātāju taures veidā		
tāluztveršana	radiofonijas pirmsākumos – staciju tālāku par 100 km klausīšanās, vēlāk tālu atrodošos raidstaciju, arī ārzemju staciju uztveršana		
tāluztvērējs	jūtīgs uztvērējs tālu un vāji dzirdami staciju uztveršanai		
tālstationu uztvērējs	skat. – tāluztvērējs		
TC	telefona centrāle		
TD	tīkla drošes apzīmējums atsevišķās VEF shēmās, piem. VEF 25 vatu pastiprinātāja shēmā (skice 2772)		
Td (Тд)	krieviski – (Тд) tehniskās dokumentācijas decimālnumura koda daļa Rīgas elektromehāniskajai rūpnīcai (REMR). Piemēram – Тд3.832.058 ТУ - tehniskie noteikumi elektrofonam “Ārija 102 stereo”		
TDS (ТДС)	krieviski – телефон динамический стереофонический – dinamisks (galvas) stereotelefons		
Technointorg	skat. – TENTO		
Tehnoinform	Izmēģinājumu eksperimentālā tehnisko informācijas līdzekļu nesēju fabrika "Tehnoinform", Jūrmala, Jūrkalnes iela 4, 1971.-1991.		
Teldars (Teldar)	Viena no PTGDG ražotajām sauso elementu markām – izmantotas telefonijā un radiouztvērēju lampu kvēlināšanai		
telefona aparāts	analogā telefona tīkla gala ierīce runas uztveršanai un pārraidīšanai – tas var būt papildināts ar speciālām ierīcēm. Klasiskās sastāvdaļas – mikrofons un telefons (apvienoti mikrotelefona klausulē), transformators, zvans, induktors, ciparripa, vai taustiņslēgs		
telefona aukla	vairākdzīslu aukla, ar kuru savienoja galvas telefonus vai skaļruni ar uztvērēju, izturīga pret vairākkārtējiem locījumiem		
telefona automātisks naudas saņēmējs	telefona pierīce, lai telefonu varētu izmantot kā taksofonu (skat. – taksofons)		
telefona centrāle	tehnisko līdzekļu kopums telefona aparātu savstarpējai savienošanai manuāli vai automātiski		
telefona kondensators	blokkondensators detektoru uztvērējos ar apmēram 2000 pF kapacitāti, pieslēgts paralēli telefonam (galvas telefoniem), lai novadītu augstfrekvences svārstības, neļaujot tām plūst caur telefonu		
telefona papildus aparāts (vadītāja telefons)	speciāla izveidojuma telefona aparāts (vadītāja telefons), ieslēgts ar starparātu (sekretāres telefons) vienā telefona līnijā, uz to var pāradresēt zvanus no telefona starparāta, sazināties ar starparātu un zvanīt kā no parasta telefona		
telefona starparāts (sekretāres telefons)	speciāla izveidojuma telefona aparāts (sekretāres telefons), ieslēgts ar papildus aparātu (vadītāja telefons) vienā telefona līnijā, ar to var pāradresēt zvanus uz telefona papildus aparātu, sazināties ar papildus aparātu un zvanīt kā no parasta telefona, ja netiek izmantots papildus aparāts (sekretāres telefons)		
telefona tīkls	tehnisko līdzekļu komplekss telefona sakaru organizēšanai		
telefons	no sengrieķu valodas – “tālā skaņa” 1.elektrosakaru veids runas (datu) pārraidei un uztveršanai, elektrisko aparātu un ierīču sistēma skaņas (datu) tālraidīšanai pa vadiem vai bezvadu ceļā (mobila telefons), 2.telefona aparāts		
telefons	viena no ierīcēm, kura padara dzirdamas zemfrekvences svārstības, sarunvalodā – austiņas (austiņa), skat. – galvas telefons		

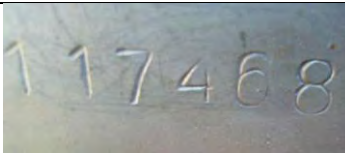
Telefunken	Vācu radiotehnikas firma, kuru 1903. gadā dibināja AEG kopā ar Siemens & Halske (tagad Siemens) kā kopuzņēmumu "Gesellschaft für drahtlose Telegraphie System Telefunken". Faktiski bija šo firmu tirgus markas nosaukums. Dažādā statusā darbojās līdz 1989. gadam. Latvijā 20.gs. 20.-30. gados produkciju tirgoja vairāki privātzņēmumi	
Telefunken Gerätewerk Riga	Apvienoto rūpnīcu Radiopionieris un Radiotechnika nosaukums vācu okupācijas laikā 1941.-1944.	Unser Stadtbüro Radiopionier ab 20. Januar 1942 Nr.-Berens-Str. 2, W. 4, 1. Treppe Auss. 2001 und 2003 TELEFUNKEN Gesellschaft für drahtlose Telegraphie m.B.H. GERÄTEWERK RIGA
Telefunken-Bauerlaubnis	uzraksts uz radiotehniska izstrādājuma, ka saņemta oficiāla atļauja izstrādājumā izmantot firmas Telefunken firmas patentus	
teleskopiska antena	no savstarpēji sabīdītām caurulītēm sastāvoša, parasti izvelkama, antena īsviņņu un UIV uztveršanai	
teleteksts	vienvirziena (no telecentra uz televizoriem) datorizētas informācijas pārraide teksta vai vienkāršas grafikas veidā un pārraides sistēma, izmantojot televīzijas signāla pārraides kanālu	
televizors	televīzijas radiouztvērējs, tālrādītājs, tālrādis, tālrādis	
televīzija	tehnikas nozare, kura nodarbojas ar kustošu vai statisku attēlu pārraidīšanu pa vadiem vai bezvadu ceļā	
telpiska skaņa	3D skaņa, tīlpuma skaņa - monofoniska skaņa ar vienmērīgu skaņējumu 180 grādu robežās uztvērēja priekšā, kuru iegūst ievietojot uztvērēja kastē vismaz 3 skaļruņus (Dzintars)	
teļuks	televizors – sociālisma laika žargonvārds	
TEMBR (ТЕМБР)	krieviski – tembra regulatora uzraksts	
TEMBR НЧ (ТЕМБР НЧ)	krieviski – zemo frekvenču tembra regulatora uzraksts, piktogramma	
TEMBR ВЧ (ТЕМБР ВЧ)	krieviski – augsto frekvenču tembra regulatora uzraksts, piktogramma	
tembra regulēšana	atskaņojuma nokrāsas maiņa, izceļot vai vājinot augstās vai zemās frekvences atskaņojumā, pakāpjveidīgi (ar slēgu), vai laideni (parasti ar potenciometru), kopēji vai atsevišķās frekvenču joslās	
tembra slēgs	pakāpjveidīgs skaņu frekvences tembra izmaiņu slēgs (parasti mūzika – runa), angliiski – MUSIC-SPEECH	
tembrs	skaņas nokrāsa, pēc kā atšķiras vienāda augstuma skaņas	
TENTO	krieviski – Техноинтор, bijušās PSRS specializēta ārējās tirdzniecības organizācija	
termisks aizsargs	kūstošs drošinātājs	
termometra skala	skalas veids, kurš atgādina dzīvsudraba termometra izveidojumu (Dziedonis)	
tetrode	elektronu lampa ar četriem elektrodziem – katodu, anodu un diviem tīkliņiem	
TI	(transformators izejas) izejas transformatora apzīmējums atsevišķās VEF shēmās, piemēram, VEF 25 vatu pastiprinātāja shēmā (skice 2772)	
tiešā slēguma uztvērējs	uztvērēja elektriskā slēguma veids, kurā nenotiek uztveramās frekvences pārveidošana	

ТИХО (ТИХО)	krieviski – klusu – klusinātā režīma slēga un/vai indikatora uzraksts	
Tikai maiņstrāvas tīklam!	brīdinošs uzraksts uz uztvērēju aizmugures vākiem	
tilpuma skaņa	telpiska skaņa, 3D skaņa – monofoniska skaņa ar vienmērīgu skanējumu 180 grādu robežās uztvērēja priekšā, kuru iegūst ievietojot uztvērēja kastē vismaz 3 skaļruņus	
tilpumība	kapacitāte, ietilpība	
tips	šeit – uztvērēja modelis	
tīkla anods	taisngriezis anodsprieguma iegūšanai no elektriskās apgaismošanas tīkla (tīkla anods M)	
tīkla antena	speciāli izveidots spraudnis ar tajā iebūvētu kondensatoru, kura vienu galu iesprauž elektriskā tīkla kontaktligzdā un otrā galā pieslēdz uztvērēja antenas pievadu	
tīkla antena, iebūvēta	caur kondensatoru antenas pieslēgs savienots ar apgaismošanas tīkla vadu, savienojums automātiski atvienojas, ja antenas ligzdiņai ar 4 mm slēgtapu pievieno ārējo antenu	
tīkla rūkoņas kompensācija	paņēmiens tīkla rūkoņas samazināšanai maiņstrāvas tīkla uztvērējiem (skat. arī – antifona tinums)	
tīkla sprieguma pārslēgs	pārslēgs, lai piemērotu uztvērēju barošanai no pieejamā apgaismošanas tīkla sprieguma (Simfonija 003 stereo)	
tīkla Tr	transformators uztvērēja kvēles un anoda spriegumu un priekšspriegumu ieguvei no maiņstrāvas elektriskā apgaismošanas tīkla (tīkla Tr. TA 4)	
tīkla uztvērējs	radio uztvērējs, kura darbībai nepieciešamo enerģiju iegūst no maiņstrāvas vai līdzstrāvas apgaismošanas tīkla	
tīkliņa strāva	nevēlama strāva elektronu lampā, kuru rada uz tīkliņa nonākušie elektroni, un kuru novērš pievadot tīkliņam negatīvu priekšspriegumu	
tīkliņš	šeit – elektrods(i) elektronu lampā starp katodu un anodu	
TK	tehniskā kontrole	
TK	tonkompensācija	
TKN	tehniskās kontroles nodaļa	
ТОЛЬКО... (ТОЛЬКО ДЛЯ СЕТИ ПЕРЕМЕННОГО ТОКА)	krieviski – tikai maiņstrāvas tīklam	
Tomass A.	Radio elektrotehniskais uzņēmums, Liepāja, Lielā iela 20, 20.gs.30. gadi, ražoti ap 10 modeļi, kopā vairāk nekā tūkstotis gabalu, saglabājušies ap 20 divu un trīslampu līdzstrāvas un maiņstrāvas tīkla uztvērēju	
tonis	šeit skat. – tembris	
toņa regulēšana	arī toņa kompensācija, toņa nokrāsas maiņa, toņu korekcija skat. – tembra regulēšana	
toņfrekvence	zemfrekvence, skaņas frekvence	
toņģenerators	zemfrekvences ģenerators	
toņu slēgs	skat. – tembra slēgs	
Torgmortrans (Торгомортранс)	krieviski – bijušās PSRS Jūras flotes ministrijas apgādes un tirdzniecības iestāde, tās pārziņā bija arī veikali Albatross un Enkurs, kuros jūrnikiem preces tirgoja par valūtu un tās aizvietotājiem	
torizēts kvēldiegs	elektronu lampas kvēldiegs, veidots no sakausējuma ar torija piedevu, lai palielinātu lampas kvēldiega emisiju	
Tr	transformatora apzīmējums uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos	
trambulis	tramvajs – sociālisma laika žargonvārds, (mīkla par sarkani krāsotajiem un neregulāri kursējošiem Liepājas tramvajiem – Kas tas ir: "Sarkans, garš, kad vajag, tad stāv?"	

transformators	pārveidotājs – šeit – ierīce maiņsprieguma paaugstināšanai vai pazemināšanai elektriskās ķēdēs, sastāv no magnētserdes un 2 vai vairāk tinumiem. Radioiekārtās visbiežāk sastopami ieejas, pārejas, izejas un tīkla (spēka) transformatori (izejas transformators)	
transformatoru pastiprinātājs	pastiprinātāju veids, kura atsevišķas elektriskās shēmas pakāpes saista transformatori	
translācija	translācijas pa vadiem pieslēgvietas apzīmējums (GT 309V)	
tranzistors	pusvadītāju ierīce, kas pārveido vai ģenerē elektriskus signālus	
tranzistors	šeit – sarunvalodā – tranzistoru uztvērējs – portatīvs radiouztvērējs, kura elektriskajā shēmā izmantoti pusvadītāji (tranzistori, mikroshēmas)	
tranzistoru uztvērējs	šeit – uztvērējs, kura elektriskajā shēmā izmantoti pusvadītāji (tranzistori, mikroshēmas)	
TREBLE	angliski – augsto frekvenču tembra slēga, regulatora vai indikatora apzīmējums	
triode	šeit – elektronu lampa ar trīs elektrodēm – katodu, anodu un tīkliņu	
TROKŠŅU VĀJINĀTĀJS	uzraksts pie jūtības regulatora roktura, ar kura palīdzību uztvērēju Vefsuperluxus MD37 var pielāgot vietējiem uztveršanas apstākļiem	
trolits	uz celulozes bāzes veidoti mākslīgie sveķi, izmantoti kā presējama masa ar pildītājiem, ir izolācijas materiāls, izlietota uztvērēju priekšplatēm	
trolituls, prescella	cietā dielektriķa maiņkondensatoru izolējošo plāksņu materiāls	
tromelskala	no vācu valodas – bungu skala	
trumulētava	šeit – trumulis – rotējoša tilpne ar tajā ievietotu abrazīvu materiālu detaļu virsmas apstrādei. PTVGD darbnīcas (ceha) nosaukums 1926. gadā	
TSF	franciski – transmission sans fil – bezvadu pārraide	
TSP	skat. – Latv.PSR TSP	
TSSI	bijušās PSRS tautas saimniecības sasniegumu izstāde (Maskava)	
TT	tīkla transformatora apzīmējums atsevišķās VEF shēmās, piemēram, VEF 25 vatu pastiprinātāja shēmā (skice 2772)	
TU (TY)	krieviski – технические условия – tehniskie noteikumi	
tumbas	akustiskas sistēmas – sociālisma laika žargonvārds	
tuneris	sadzīves radioelektronisks aparāts radiosignālu uztveršanai un pārveidošanai par zemfrekvences signāliem (Radiotehnika T7111 stereo)	
TUNING	angliski – noskaņošana	
tvērējs	radiotehnikā – uztvērējs	
U (Y)	krieviski – усилитель - pastiprinātājs (Radiotehnika U7111 stereo)	
U (Y)	krieviski – ультра короткие волны – ultraīsviļņu komutācijas slēga vai diapazona apzīmējums	
U1... (Y1, Y2, Y3...)	krieviski – ultraīsviļņu fiksētās noskaņošanas slēgu uzraksti	
UAPP (УАПП)	krieviski – (тип УАПП – У – унифицированный, А – автономное питание, П – радиоприемник, П – полупроводниковый) unificēts autonomas barošanas pusvadītāju uztvērējs	
UAPP-I (УАПП-I)	krieviski – (тип УАПП-I - У – унифицированный, А – автономное питание, П – радиоприемник, П – полупроводниковый, I – 1 класс) unificēts autonomas barošanas pirmās klases pusvadītāju uztvērējs (Rīga 104)	
UAPP-II (УАПП-II)	krieviski – (тип УАПП-II - У – унифицированный, А – автономное питание, П – радиоприемник, П – полупроводниковый, II – 2 класс) unificēts autonomas barošanas otrās klases pusvadītāju uztvērējs (Spīdola 207)	

UATS (УАТС)	krieviski – учрежденческая автоматическая телефонная станция – iestāžu automātiskā telefona centrāle	
UDK (УДК)	krieviski – Универсальный десятичный классификатор – aparātūras tehniskās dokumentācijas izstrādes universālais decimālais klasifikators	
UEZ (УЭЗ)	krieviski – УЭЗ – универсальный электро звуко сниматель – universāls elektro skaņas noņēmējs (УЭЗ-1 – radiola Daugava)	
UĪV	ultraīsviļņu apzīmējuma saīsinājums parasti uz uztvērēja skalas, vai viļņu pārslēga, apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos.	
UĪV	ultraīsviļņi, bijušajā PSRS lietoja frekvences 65,8 – 74MHz, Eiropā – 87,5 – 100 MHz (vēlāk līdz 104 un 108 MHz)	
UĪV antena	ultraīsviļņu antenas pieslēga vārdiskais un simboliskais apzīmējums	
UK (УК)	krieviski – ultraīsviļņu slēga un diapazona apzīmējums	
UK1→UK2	krieviski – UĪV diapazonu pārslēga uzraksti (Lubava)	
UKU (УКУ)	krieviski – усилительно – коммутационное устройство – pastiprinātājkomutējoša iekārta (Radiotekhnika UKU020 stereo)	
UKV (УКВ)	krieviski – ультра короткие волны – ultraīsie viļņi (skat. – UĪV)	
UKV STEREO (УКВ СТЕРЕО)	krieviski – ultraīsviļņu stereo režīma pārslēga (un/vai) indikatora uzraksts	
UL	VEF ražotu uztvērēju lidmašīnām apzīmējums (UL 1)	
ultraīsie viļņi (UĪV)	skat. – UĪV	
UM (УМ)	krieviski – усилитель мощности - spēka (gala) pastiprinātājs (Radiotekhnika UM7011 stereo)	
UMK (УМК)	krieviski – учебный микропроцессорный комплект – VEF izgatavotais mācību mikroskaitļotājs	
UNČ (УНЧ)	krieviski - усилитель низкой частоты - skat. zemfrekvences pastiprinātājs	
Unions	Berlīnes firmas „Union Elektricitäts Gesellschaft” Krievijas pārstāvniecības „Krievu elektriskā sabiedrība „Unions”” (Русское электрическое общество „Унионъ”) Rīgas fabrika, Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1898.-1904.	
Universe	SIA Universe, Jelgavas iela 1J, Kandava, Tukuma raj., Reģistrēts 15.02.1996, likvidēts 15.04.2020. Sadzīves elektronisko iekārtu ražošana. Dibinātāji ir fiziskas personas, iniciators, lielākais akcionārs un SIA direktors (līdz 2005. gada 23. martam) Anzelms Kotāns. 1996.-? Kandavas radiomezglu cehs, vēlāk Kandavas radiatorpneica (KandRadio). Līdz 1992. gadam uzņēmums bija apvienības Radiotekhnika sastāvā.	
UP	uztvērējs pārnēsams (UP 2 / RP 2 – lauku pārnēsamas radiostacijas komplekts)	
UP (УП)	krieviski – усилитель предварительный – priekšpastiprinātājs (Radiotekhnika UP001 stereo)	
UP (УП)	krieviski – узкая полоса – šaurās caurlaides joslas slēga uzraksts (Melodija 101 stereo)	

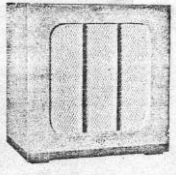
UPK (УПК)	krieviski – УПК – установка проверки канала – televīzijas kanāla pārbaudes ierīce (UPK1)	
UPRAVLENIJE ... (УПРАВЛЕНИЕ РАДИО-ЭЛЕКТРОТЕХНИЧЕСКОЙ И МЕТАЛЛО-ОБРАБАТЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ СОВЕТА НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА ЛАТВИЙСКОЙ ССР)	krieviski – Latvijas PSR Tautas saimniecības padomes Radioelektrotehniskās un metālapstrādes rūpniecības pārvalde (Festivāls 1958)	
US	VEF ražoto uztvērēju sakariem sērijas (US 2, US 4, US 6) apzīmējums (US 2)	
USRL-1 (УСРЛ-I)	krieviski – (тип УСРЛ-I: У – унифицированная, С – сетевая, Р – радиолa, Л – ламповая, I – 1 класс) unificēta tīkla strāvas 1. klases lampu radiola (Rigonda)	
USRL-V (УСРЛ-V)	krieviski – (тип УСРЛ-V У – унифицированная, С – сетевая, Р – радиолa, Л – ламповая, В – высший класс) unificēta tīkla strāvas augstākās klases lampu radiola (Simfonija)	
USRP-1-2 (УСРП-1-2)	krieviski – (тип УСРП-1-2 У – унифицированная, С – сетевая, Р – радиолa, П – полупроводниковая, 1 – 1 класс, 2 – 2 разработка (модель)) unificēta tīkla strāvas pirmās klases pusvadītāju radiola, otrais modelis (Melodija 101 stereo)	
USRP-I (УСРП-I)	krieviski – (тип УСРП-I У – унифицированная, С – сетевая, Р – радиолa, П – полупроводниковая, I – 1 класс) unificēta tīkla strāvas pirmās klases pusvadītāju radiola (Rīga 102)	
UT (УТ)	krieviski – усилитель телевизионный – televīzijas pastiprinātāja pierīce (UT1-12)	
UTDI (УТДИ)	krieviski – усилитель телевизионный индивидуальный – individuāla televīzijas diapazona pastiprinātāja pierīce (UTDI I-III)	
UUA (УУА)	krieviski – устройство усилительно – акустическое – pastiprinātājakustiskā ierīce (VEF)	
uzkrāvs	slodze	

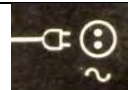
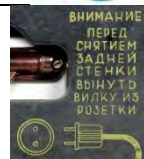
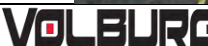
uzlīmes	uzlīmes ar detaļu, mezglu numuriem vai tehnoloģiskā procesa atzīmēm		
uzņēmējs aparāts	šeit – uztvērējs (...vilņus, kurus var uztvert katrs, kuram ir uzņēmējs aparāts... -- Jaunības Tekas, Nr.9 (01.09.1923))		
uzraksti uz skaļruņiem un izejas transformatoriem	Apsīša un Žukovska ražojumiem šādi uzraksti apzīmē uztvērēja modeli, kuros tie iemontēti (T844)		
uztveršana skaļrunī	uztvērējs ir pietiekami jūtīgs un jaudīgs, lai, uztverot raidstaciju, skanējumu būtu iespējams dzirdēt skaļrunī. Pirms tam raidstacijas varēja noklausīties tikai ar galvas telefoniem		
uztvērēja ietvere	uztvērēja kaste		
uztvērēja numurs	uztvērēja numurs tiek noteikts pēc numura uz uztvērēja šasijas, arī pie šasijas vai kastes piestiprinātās plāksnītes. Uztvērējiem vēl var būt numurētas dažādas detaļas un mezgli (skalas mehānisms, skaļrunis, blokkondensatori u.c.)		
uztvērēja pase	uztvērēja pavaddokuments, kurā norādīts uztvērēja ražotājs, aparāta tips (modelis), numurs, pārdevējs, pircējs, pārdošanas datums un pārdevēja apstiprinājums (paraksts, zīmogs)		
uztvērēja slēgums	šeit – uztvērēja elektriskais slēgums tiešā slēguma, superheterodīna, refleks-supera vai citā veidā		
uztvērējs	šeit – radiouztvērējs – radioelektronisks aparāts, ar kuru var uztvert elektromagnētiskā viļņa nesto signālu un pārveidot to skaņā		
V	sprieguma apzīmējums voltos		
V	uzraksts pie Latvijas radiorūpniecības agrīno uztvērēju noskaņošanas rokturiem, ar kuriem noskaņoja uztvērēju uz vēlamo raidstaciju (V – variometers, viļņi) (L 1)		
Vainovskis L.	Pirmā Latvijas akumulatoru rūpniecība L.Vainovskis, Rīgā, Dzirnau ielā 84 sētā – Berga bazārā, 1920.-?		
vakums	bezgaisa telpa		
vara oksīda taisngriezis	starp metāla platēm ievietojot vara oksīdu (kuproksu), strāva plūst tikai vienā virzienā		
VARADERO	VEF magnetolas VEF 260 Sigma nosaukums eksportam uz Kubu		

variometrs	divas vai vairākas virknē saslēgtas spoles, kuru pašindukcija mainās mainot to novietojuma attālumu vai leņķi (L 1)	
VARTA	VARTA AG – Vācijas akumulatoru un elementu fabrika – (Vertrieb, Aufladung, Reparatur transportabler Akkumulatoren – portatīvo akumulatoru ražošana, uzlāde un remonts)	
VAS	valsts akciju sabiedrība	
VAS "RRR"	Valsts akciju sabiedrība "Rīgas Radio Rūpnīca"	
vats	(W) jaudas mērvienība	
vatsekunde	1 vatu lielam strāvas plūdam ilgstot 1 sekundi, tiek patērēta 1 vatsekunde = 1 džouls (J)	
vācējs	kolektors	
vājš raidītājs	šeit – raidītājs ar mazu raidjaudu	
VB	vietējās baterijas barošanas sistēma telefonijā, telefona darbībai nepieciešamais strāvas avots atrodas telefona aparātā vai tā tiešā tuvumā	
VČ (ВЧ)	krieviski – высокая частота – AF – augstfrekvence	
VČ ФИЛТР (ВЧ ФИЛЬТР)	krieviski – AF filtra tembra slēga uzraksts (Melodija 103B stereo)	
VDE	vāciski – Verband Deutscher Elektrotechniker – Vācijas elektrotehniķu savienība. Spiedogs uz elektrotehniska izstrādājuma apliecina par šīs organizācijas tehnisko normu ievērošanu. Uztvērēja Vefsuper LMD/36 remontinstrukcijā norādīts: „Instalācija un daļas pēc VDE noteikumiem“	
VDFI	vāciski – Verband der Funk-Industrie e.V. – oficiāli reģistrēta Vācijas radio rūpniecības apvienība 20. gadsimta pirmajā pusē, tikai šīs apvienības biedriem bija tiesības iegūt firmas Telefunken būvatļaujas	
VDNH (ВДНХ)	krieviski – выставка достижений народного хозяйства – bijušās PSRS tautas saimniecības sasniegumu izstāde (Maskava)	
VE 301	vācu “tautas uztvērēju” (Volksempfänger) nosaukums, kurā iekļauts datums (30.1.1933. – 301), kad Ā.Hitlers tika nozīmēts par Vācijas reihskancleru	
VEB	vāciski – Volkseigener Betrieb – bijušās VDR valsts īpašuma uzņēmums	
VEF	Valsts elektrotehniskā fabrika VEF, Rīga, Vidzemes šoseja (no 1935. gada Brīvības gatve) 19, 1932.02.06.-1940. Valsts elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Brīvības (Vidzemes) gatve 19, 1940.-1941. AEG Ostlandwerk GmbH, Rīga, Vidzemes gatve 19, 1941.07.07.1944.10. PSRS Radio rūpniecības ministrija, Valsts elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Vidzemes (Brīvības) gatve 19, 1944.10.-1946. PSRS Radio rūpniecības ministrija, Valsts savienības elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Brīvības gatve 19, no 1950. gada Ļeņina iela 214, 1946.-1957. Rīgas elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Ļeņina iela 214, 1957.-1965. Valsts Rīgas elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Ļeņina iela 214, 1965.-1966. Ar Ļeņina ordeni apbalvotā Valsts elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Ļeņina iela 214, 1966.-1969. Ar Ļeņina ordeni apbalvotā V.I.Ļeņina vārdā nosauktā Valsts Rīgas elektrotehniskā rūpnīca VEF, Rīga, Ļeņina iela 214, 1969.-1979. PSRS Sakaru līdzekļu rūpniecības ministrija, ar Ļeņina ordeni apbalvotā V.I.Ļeņina vārdā nosauktā Rīgas ražošanas apvienība VEF, Rīga, Ļeņina iela 214, 1979.-1985.	

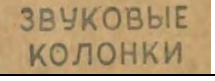
	Ar Ļeņina un Oktobra revolūcijas ordeni apbalvotā, V.I.Ļeņina vārdā nosauktā Rīgas ražošanas apvienība VEF, Rīga, Ļeņina iela 214, 1985.-1991. Rīgas valsts uzņēmums Ražošanas apvienība VEF, Rīga, Brīvības gatve 214, 1991.-1993. Valsts akciju sabiedrība VEF, Rīga, Brīvības gatve 214, 1993.-1997. Uzņēmums sadalīts vairākās neatkarīgās akciju sabiedrībās, Rīga, Brīvības gatve 214, 1994.-1995. Privatizējamā valsts akciju sabiedrība VEF, Rīga, Brīvības gatve 214, 1997.-2000.	
VEF – lespiedplašu rūpnīca	Valsts akciju sabiedrības "VEF – lespiedplašu rūpnīca" – viens no 1994. gadā VAS "VEF" restrukturizācijas gaitā atdalītajiem uzņēmumiem, vēlāk privatizēja Radiotehnika RRR, iegūstot tiesības uz VEF zīmolu un izveidojot zīmolu VEF Radiotehnika RRR	
VEF 16mm AŠS	VEF 16mm automātiskais šaurfilmu skaņu projektoris, izlaisti vairāki modeļi	
VEF grafiskās zīmes		
VEF instrumentu rūpnīca	Valsts akciju sabiedrības "VEF – Instrumentu rūpnīca" – viens no 1994. gadā VAS "VEF" restrukturizācijas gaitā atdalītajiem uzņēmumiem, pēc privatizācijas – SIA Tehnoprojekts, ražoja presformas, štances, instrumentus ārzemju firmām.	
VEF KT	Valsts akciju sabiedrības VEF Komutācijas tehnikas rūpnīca "VEF – KT" - viens no 1994. gadā VAS "VEF" restrukturizācijas gaitā atdalītajiem uzņēmumiem, pēc privatizācijas izveidota SIA VEF KT, ražoja automātiskās telefona centrāles Kvants E un elektroniskās energosistēmu dispečeru sakaru centrāles EDTs.	

VEF ovālais spiedogs	izmantots uztvērēju šasijām un uztvērēju komponentiem, kā apliecinājums valsts nodevu nomaksai	
VEF Radiotehnika RRR	A/S VEF Radiotehnika RRR, A/S Radiotehnika RRR nosaukums pēc VEF – iespiedplašu rūpnīcas iegādes un tiesību iegūšanas uz VEF zīmolu	
VEF REC	Valsts akciju sabiedrības "VEF – REC" (Rekonstrukcijas – ekspluatācijas centrs) – viens no 1994. gadā VAS "VEF" restrukturizācijas gaitā atdalītajiem uzņēmumiem, pēc privatizācijas SIA VEF REC. Ražoja hidroturbīnas un atbilstošo aprīkojumu, kokapstrādes darbagaldus.	
VEF Telecom	Valsts akciju sabiedrības "VEF – Tranzistors" nosaukums pēc privatizācijas – izveidots VEF Telecom. Ražoja telefona aparātus, rekonstruēja un pārmarķēja Vācijā un Austrijā ražotos telefonus, pārmarķēja Ķīnā ražotus telefonus.	
VEF telefoni	telefona aparāti, kurus ražoja rūpnīca VEF un rūpnīcas, uz kuru bāzes tika izveidota VEF (PTVGD, PTDGD, PTDGD "Pērkons")	
VEF Telefons	Pēc valsts uzņēmums "VEF – Telefons" privatizācijas izveidots SIA VEF un Co. Ražoja telefonu Marta – M un ekranētos telefonus.	
VEF Tranzistors	Valsts akciju sabiedrība "VEF – Tranzistors" – viens no 1994. gadā VAS "VEF" restrukturizācijas gaitā atdalītajiem uzņēmumiem, vēlāk privatizēts un izveidots VEF Telecom. Ražoja telefona aparātus, rekonstruēja un pārmarķēja Vācijā un Austrijā ražotus telefonus, pārmarķēja Ķīnā ražotus telefonus.	
VEF un Ko (VEF&Co)	Pēc valsts uzņēmuma "VEF - Telefons" pasludināšanas par maksātnespējīgu un privatizēšanas, izveidots SIA VEF un Co. Ražo telefonu Marta-M un ekranētos telefonus.	
VEF uzraksta plāksnīte no metāla	izvietota uz eksportam paredzēto uztvērēju aizmugures vākiem	
Vefar	VEF ražotu, vienkāršu, tiešā slēguma, galvenokārt, divlampu, uztvērēju gan tīkla, gan bateriju strāvai modeļu nosaukums	
Vefdet	VEF ražota detektoru uztvērēja modeļa nosaukums	
Vefdin	VEF 20. gadsimta 30-to gadu sākumā ražotu elektrodinamisku skaļruņu ar ierosmes tinumu nosaukums	
Vefel	tirgus marka 20.gs. 20.-to gadu beigās PTDGD ražoto, bet neizpārdoto divu („2/22”), trīs („3/26”) un četru („4/18”) lampu tiešā slēguma bateriju uztvērēju pārdošanai („Vefel 2”, „Vefel 3”, „Vefel 4”)	
vefiņš	pārnēsājams VEF radiouztvērējs – sociālisma laika žargonvārds	
Veflux	(Vefsuperlux) VEF ražotu uztvērēju superheterodīna slēgumā luksusa tehniskā un/vai dizainiskā izpildījumā modeļu nosaukums	
Vefluxus	(Vefsuperluxus) VEF ražotu uztvērēju superheterodīna slēgumā sevišķā tehniskā un/vai dizainiskā izpildījumā modeļu nosaukums	
VEFMIKRO	VEF ražotu mazgabarīta elektronu skaitļojamo mašīnu (mikroskaitļotāju) sērija galvenokārt rūpnīcas tehnoloģisko procesu vadībai, uzskaiti un kontrolei (VEFMIKRO 1023)	

Vefon	VEF ražotu uztvērēju superheterodīna slēgumā ar palielinātu tehnisko un/vai apdares kvalitāti modeļu nosaukums	
Vefper	VEF 20. gadsimta 30 – to gadu sākumā ražotu skaļruņu ar pastāvīgo (permanento) magnētu un 40 – to gados ražotu translācijas skaļruņu nosaukums	
Vefpol	nosaukums VEF 20. gadsimta 30 – to gadu sākumā ražotiem četrpoliģiem elektromagnētiskajiem skaļruņiem (Vefpol-J)	
Vefsuper	VEF ražotu uztvērēju superheterodīna slēgumā vienkāršā izpildījumā modeļu nosaukums	
Veftrio	VEF ražotu trīslampu tiešā slēguma bateriju uztvērēju modeļu nosaukums	
VEGA (arī BEFA)	krieviski – bijušajā PSRS ražoto uztvērēju tirgus marka sūtīšanai uz ārzemēm	
Vega (Bera)	krieviski – Latvijā ražota analoga elektro skaitļošanas mašīna piesārņojuma aprēķināšanai kodolkara gadījumā	
VEK (BKЭ)	Krievu sabiedrības „Vispārējā Elektrības Kompānija” Rīgas rūpnīca (Русское общество „Всеобщая компания электричества” (BKЭ)), Rīga, Pēterburgas šoseja 19, 1905.-1915.	
vestektors	skat. – westectors	
vēja motors, vējotne	VEF ražots skārda lāpstīņu tipa vēja dzinējs (vēja rats), galvenokārt ūdens sūkņēšanai	
VHF	angliski – very high frequency – UĻV	
vibropārveidotājs	elektromehāniska ierīce zema sprieguma līdzstrāvas pārveidošanai augstāka sprieguma līdzstrāvā	
videola	televizora un videomagnetofona sabūve vienā kopīgā ierīcē	
vidējie viļņi	arī normālie viļņi, radiofona viļņi – radiofonijā izmantojamie viļņi ar frekvenci no 525 līdz 1605 kHz un viļņu garumu no 571 līdz 187 metriem, radiofona sākumos vidējos viļņus sauca arī par īsajiem viļņiem, jo bija divi viļņu diapazoni – garie un īsie (vidējie) viļņi	
vienlaidu strāva	līdzstrāva	
vienvirziena strāva	līdzstrāva	
Viesturs J.	Latvijas mūzikas instrumentu fabrika J.Viesturs Rīgā, Kr.Barona 3, 20.gs. 30-tajos gados reklamēti detektoruztvērēji, 2 lampu un 3 lampu uztvērēji, nav saglabājušies	
vietējais raidītājs	1.konkrētajam uztvērējam tuvākais raidītājs 2.slēgs vai slēga stāvoklis vietējā raidītāja uztveršanai	
VIHOD (ВЫХОД)	krieviski – izeja	
VIKL (ВЫКЛ)	krieviski – ВЫК лючен – izslēgts – ierīces izslēgšanas slēgs (un/vai) norāde	
viļņi	skat. – radioviļņi	
viļņu mērs	aparāts elektromagnētisko viļņu garuma vai frekvences mērīšanai	
Viola	„Viola” – akciju sabiedrību „Radiotehnika RRR” un „VEF Radiotehnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (Viola 5.1 HTS)	
virtnes slēgums	skat - slēgums	
VISOKIJE (ВЫСОКИЕ)	krieviski – augstie – augsto toņu regulatora/indikatora apzīmējums	
Vits A.	Radio daktars, Arnold Witt, Rīga, Valņu iela 3 un L.Smilšu 22, radio veikals un aparātu izlabošana un modernizēšana, 20.gs. 20.-30. gadi	 Valņu ielā 3 un L. Smilšu ielā 22. Visdažādākie modernākās konstrukcijas radio aparāti un to piederumi; radio lampiņas „VALVO.”

vizlas (prescellas) maiņkondensators	maiņkondensators ar vizlas dielektriķi (vizlas plāksnītēm) starp kustīgajām un nekustīgajām plātnēm	
vizulis	šeit – vizla (blokkondensatori ar vizuļa izolāciju – Likums par radiostaciju ierīkošanu un lietošanu un noteikumi, PTV, 1925.)	
VKL (ВКЛ)	krieviski – в ключен – ieslēgts - ierīces ieslēgšanas slēgs (un/vai) indikators	
VKĻUČAT ... (ВКЛЮЧАТЬ ТОЛЬКО В СЕТЬ ПЕРЕМЕННОГО ТОКА)	krieviski – ieslēgt tikai maiņstrāvas tīklā - uzraksts uz dažu 40-to gadu beigu un 50-to gadu sākuma uztvērēju aizmugures vākiem	
VN	VEF ražotu peiluztvērēju nenoskaidrots nosaukums – iespējams “virziena noteicējs” (VN 3)	
VNEŠNĪJ GROMKOGOVORITEĻ	krieviski – ВНЕШНИЙ ГРОМКОГОВОРИТЕЛЬ – skat. papildus skaļrunis	
VNIIRPA (ВНИИРПА)	krieviski – Всесоюзный научно – исследовательский институт радиовещательного приема и акустики имени А.С.Попова – A.Popova radiofonijas un akustikas zinātniski pētnieciskais institūts, Leningrada	
VNIIRT (ВНИИРТ)	krieviski – Всероссийский научно исследовательский институт радиотехники, г. Москва – Vissavienības radiotehnikas zinātniski pētnieciskais institūts, Maskava	
VNU	valsts nomas uzņēmums	
Vņešposiltorg (Внешполторг)	bijušās PSRS ārējās tirdzniecības organizācija, kuras pakļautībā atradās veikalu tīkls tirdzniecībai par valūtu un tās aizstājējiem (Berjozka)	
VŅIMANĪJE! (ВНИМАНИЕ!)	krieviski – brīdinājums pirms drošinātāja nomaiņas vai uztvērēja kastes aizmugures vāka noņemšanas atvienot no tīkla uztvērēja barošanas auklu	
Volburg	SIA Volburg, elektronikas ražošana, Salaspils, Meža iela 2, 1996. –	
volframs	šeit – metāls radiolampu un elektrisko spuldžu kvēldiegu izgatavošanai	
voltmetrs	mērinstruments elektriskā sprieguma mērīšanai	
volts	(V) sprieguma mērvienība elektrotehnikā	
VOLUME	angliski – skaļums	
volums	tilpums (rūmes lielums, ko kāda miesa ieņem)	
Vor Nässe zu schützen!	vāciski – sargāt no mitruma – uzraksts uz uztvērēju aizmugures vākiem	
VP (ВП)	krieviski – в оенная приёмка – ražošanas pieņemšana karaspēka vajadzībām bijušajā PSRS	
VPV (ВПВ)	krieviski – Всесоюзная промышленная выставка – Vissavienības rūpniecības izstāde, Maskava, (Vissavienības lauksaimniecības izstādes sastāvdaļa)	
VRTK	bijušās Latvijas PSR Vietējās Rūpniecības Tautas Komisariāts	
VSHV (ВСХВ)	krieviski – Всесоюзная сельскохозяйственная выставка – Vissavienības lauksaimniecības izstāde – vēlāk bijušās PSRS tautas saimniecības sasniegumu izstāde (Maskava) – TSSI	
VtRM	bijušās Latvijas PSR Vietējās rūpniecības ministrija	

Vt un KRM	bijušās Latvijas PSR Vietējās un kurināmā rūpniecības ministrija	
VU	VEF 30 – tajos gados ražotu peiluztvērēju nenoskaidrots nosaukums – iespējams “virziena uzrādītājs” (VU 6)	
Vulkan	Radiotehniska darbnīca 20.gs. 20-30 – tos gados, Rīgā, Lielā Smilšu ielā 34, saglabājies viens detektoruztvērējs	
VV	vidējo viļņu apzīmējuma saīsinājums parasti uz uztvērēja skalas, vai viļņu pārslēga. Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos.	
VVST	Valsts Vissavienības standarts, skat. GOST	
W	jaudas apzīmējums vatos (uztvērēju izejas jauda, pretestību jauda)	
WaA (Wa.A.)	vāciski – Heereswaffen-Amt – vērmahta (skat.) sauszemes bruņoto spēku bruņojuma pārvaldes karaspēka pieņemšanas zīmogs, piemēram – Wa.A.506 – “AEG Ostlandwerk GmbH (VEF)” pieņemšanas numurs.	
WaA 506 (Wa.A. 506)	karaspēka pieņemšanas zīmogs ar rūpnīcas “AEG Ostlandwerk GmbH (VEF)” pieņemšanas numuru – attēlā uztvērējam Vefsuper B417	
Wehrmacht	vērmahts – nacistiskās Vācijas bruņotie spēki (1935-1945). Vērmahts sastāvēja no sauszemes bruņotiem spēkiem (Heer), jūras kara flotes (Kriegsmarine), un 3. reiha gaisa satiksmes ministrijā (Reichsluftfahrtministerium) ietilpstošajiem gaisa spēkiem (Luftwaffe), kā arī vērmahta struktūrā tieši neietilpstošām papildu vienībām. Uzraksts galvenokārt sastopams uz karaspēka vajadzībām ražotiem vai no civilās ražošanas vērmahta vajadzībām speciāli atlasītiem ražojumiem vai to detaļām (piemēram – radio lampām), kuras pēc kara izlietas civilos radio uztvērējos.	
Wehrmachteigentum (arī - Wehrm.-Eigentum, Wehrmacht, Wehrm.)	vāciski – karaspēka īpašums - uzraksts galvenokārt sastopams uz karaspēka vajadzībām ražotiem vai no civilās ražošanas vērmahta vajadzībām speciāli atlasītiem ražojumiem vai to detaļām (piemēram – radio lampām), kuras pēc kara izlietas civilos radio uztvērējos. skat. arī – Wehrmacht	
Weilo	rūpnīca J. Feldman & Co, Berlinē, Vācijā 20.gs. 20.-30. gados, Latvijā plaši izmantoti šīs firmas zemfrekvences transformatori	
Weltsuper	vāciski – pasaules supers – 20. gadsimta 30 – to gadu reklāmas apzīmējums kvalitatīvam uztvērējam ar iespēju uztvert visos viļņos (GV, VV, TV) raidītājus no visas pasaules	
westectors (vestektors)	vara oksīda detektors, agrīna diode	
X Line	„X Line” – akciju sabiedrību „Radiotekhnika RRR” un „VEF Radiotekhnika RRR” ražotās mājas kinozāles apzīmējums (X Line 5.1HTS)	

Z	Zemesvada (zemējuma, sazemējuma) pieslēgkontakta apzīmējums uz uztvērēju kastes aizmugures vāka un uz uztvērēja šasijas. Apzīmējums lietots arī uztvērēju elektriskajās shēmās un aprakstos. Zemējuma pieslēglīdzda var tikt apzīmēta arī ar uzrakstu dažādās valodās (ZEME, ЗЕМЛЯ, GROUND, ERDE, JORD, TERRE) vai piktogrammām		
zāģis	ārzemju radio raidījumu uztveršanu traucējošie, speciāli radītie trokšņi – sociālisma laika žargonvārds		
ZAPIS (ЗАПИСЬ)	krieviski – magnetofona ieraksta slēgs, pieslēgvietu un/vai indikators		
zemas frekvences pastiprinātājs	skaņu frekvences, zemfrekvences pastiprinātājs		
zemfrekvence	zemas frekvences maiņstrāva (tonāfrekvence, skaņas frekvence, audiofrekvence, dzirdamā frekvence, lēnmaiņu frekvence)		
ZF	skat. – zemfrekvence		
ZFP	zemfrekvences pastiprinātājs		
zibēnaisargs	šeit – automātisks antenas atmosfēriskās elektrības novadītājs uz zemi		
zibēna uguns	elektrība		
ziņdošana	signalizācija		
zīmogošana	skat. – radioaparātu zīmogošana, radioaparātu zīmogošanas tarifs, radioaparātu zīmogošanas zīmogu nospiedumi		
ZPI	zinātniski pētnieciskais institūts		
ZPK (ЗПК)	krieviski – звуко-звукосниматель пьезокерамический – pjezokeramisks skaņu noņēmējs (ZPK 56)		
ZU (ЗУ)	krieviski – зарядное устройство - uzlādes ierīce (ZU 1)		
ZVUKOSNIMATEĻ (ЗВУКОСНИМАТЕЛЬ)	krieviski – звуко-звукосниматель – skaņu noņēmējs, adapters, skat. - GR		
ZVUKOVIJE KOLONKI (ЗВУКОВЫЕ КОЛОНКИ)	krieviski – akustiskās sistēmas (skandas)		
ŽATS (ЖАТС)	krieviski – dzelzceļa automātiska telefona centrāle		
žokļi	šeit – lampiņu žokļi – radiolampas pamats (Jaunā Nedēļa Nr.32 01.10.1926.)		
žuljks	blēdis, krāpnieks – sociālisma laika žargonvārds		
Ω	grieķu alfabēta burts “omega” elektriskās pretestības apzīmēšanai, skat. – oms		

Saīsinājumi:

skat. – skatīt

piem. – piemēram

šeit – norāde uz konkrētu ierīci vai gadījumu

Paldies par sadarbību Nikolajam Baranovam (www.radiopagajiba.lv) un Valdim Hofmarkam.